

0810 .

Geberi.

Geberi Philosophi ac Alchimistae

maximi, de Alchimia Libri Tres.

Johannes Grieninger.

1531 .

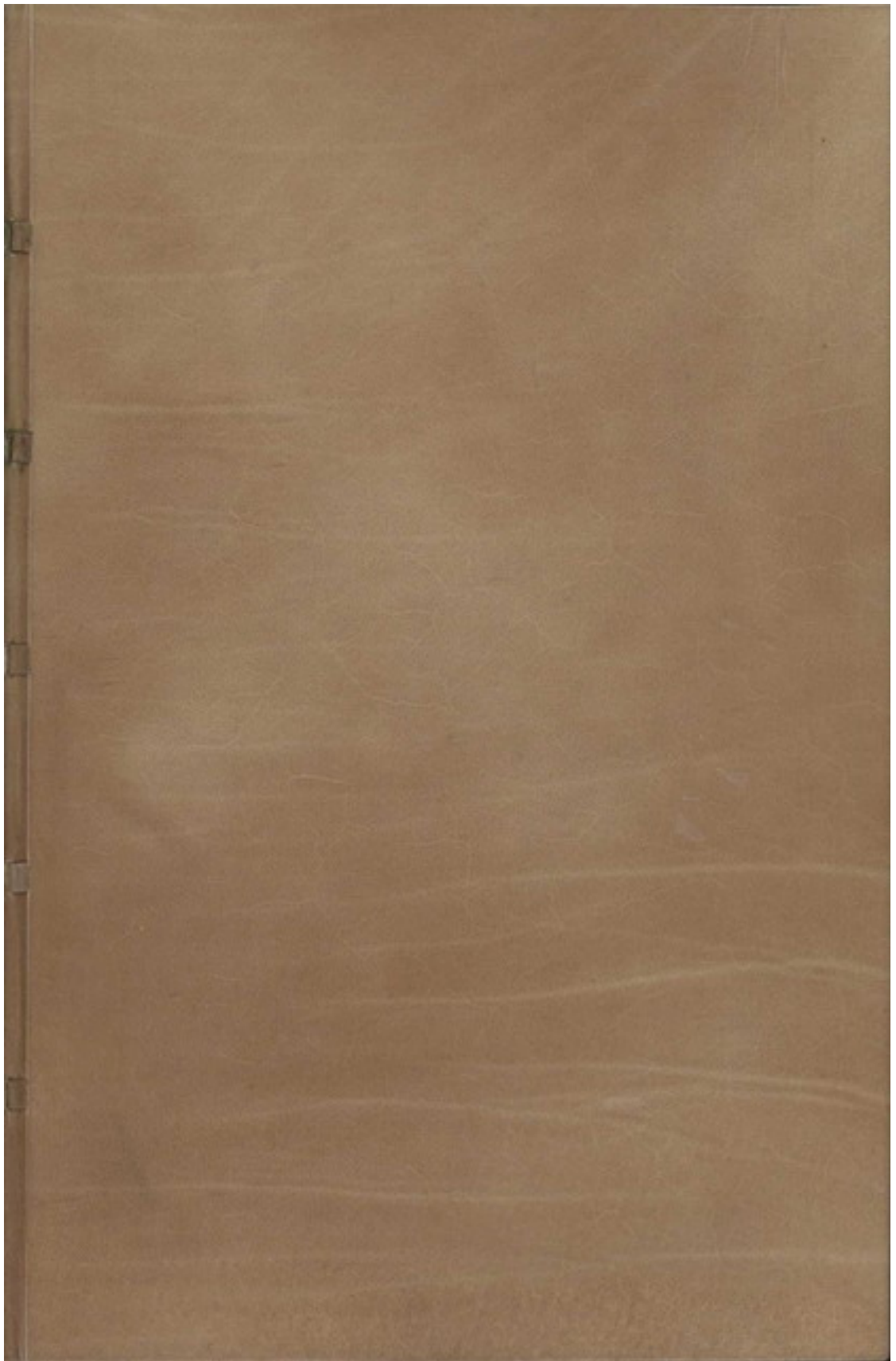
Avertissement au lecteur.

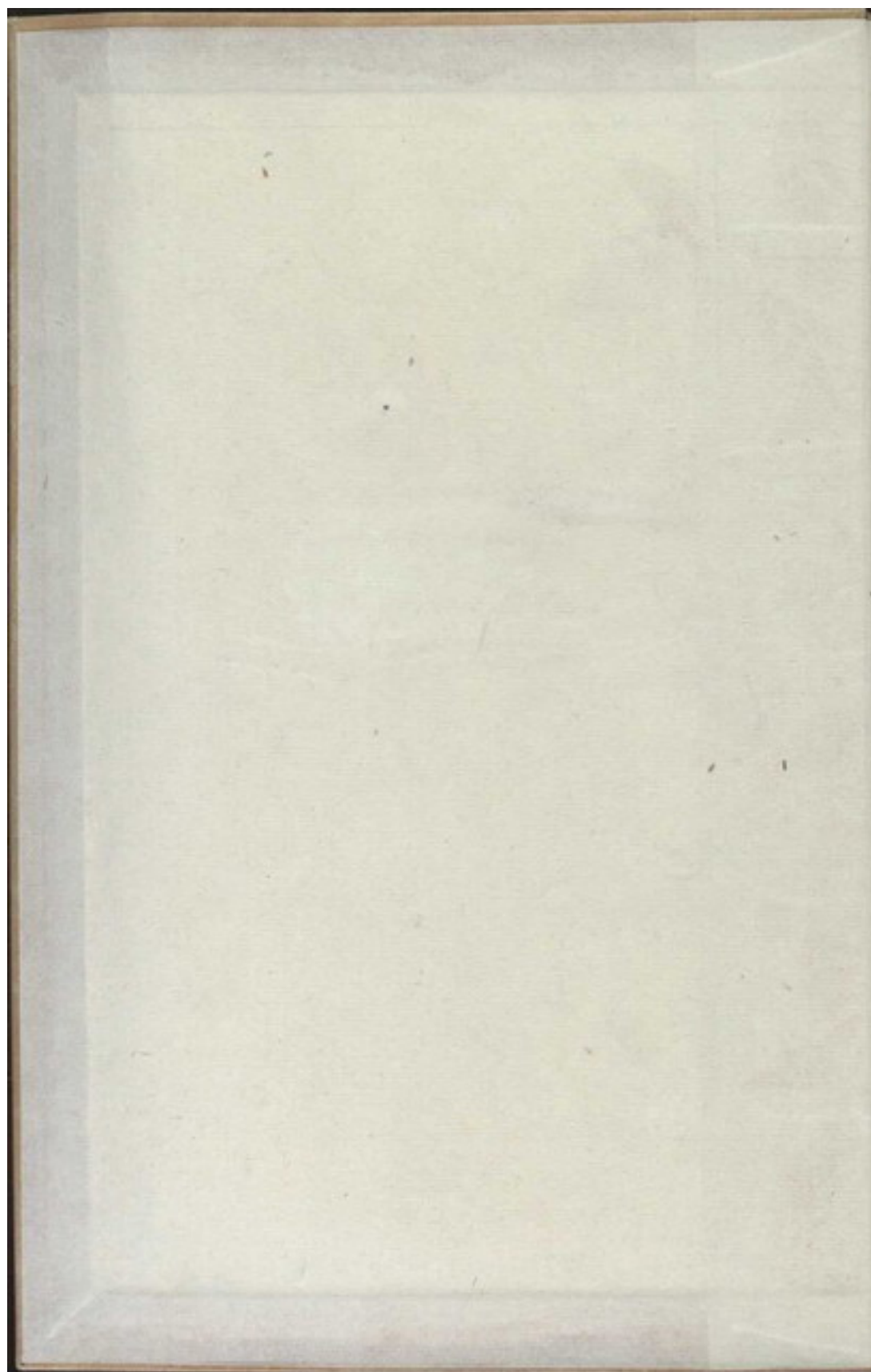
Le format de ce document est une photocopie texte, c'est-à-dire est exactement conforme à l'original, au caractère près. Ainsi la pagination, le nombre de lignes par page et le nombre de caractères par ligne est respecté, permettant ainsi une recherche facile des références citées par d'autres auteurs. Seules les pages blanches sont supprimées pour faciliter la lecture.

Les éventuelles erreurs d'orthographe, de numéro de page, etc... du document sont en principe identiques à l'original. Cependant malgré le soin apporté à la mise en texte de cet ouvrage, il peut subsister des différences par rapport au texte original. En effet la procédure de création de ce fichier texte, à partir du livre original, nécessite un grand nombre d'opérations délicates, laissant place à d'éventuelles erreurs.

En cas de doute, prenez le soin de vérifier sur le texte original du livre papier.

(C) Copyright 2023 by Jean Pierre Donabin. Site : livres-d-hermes.fr

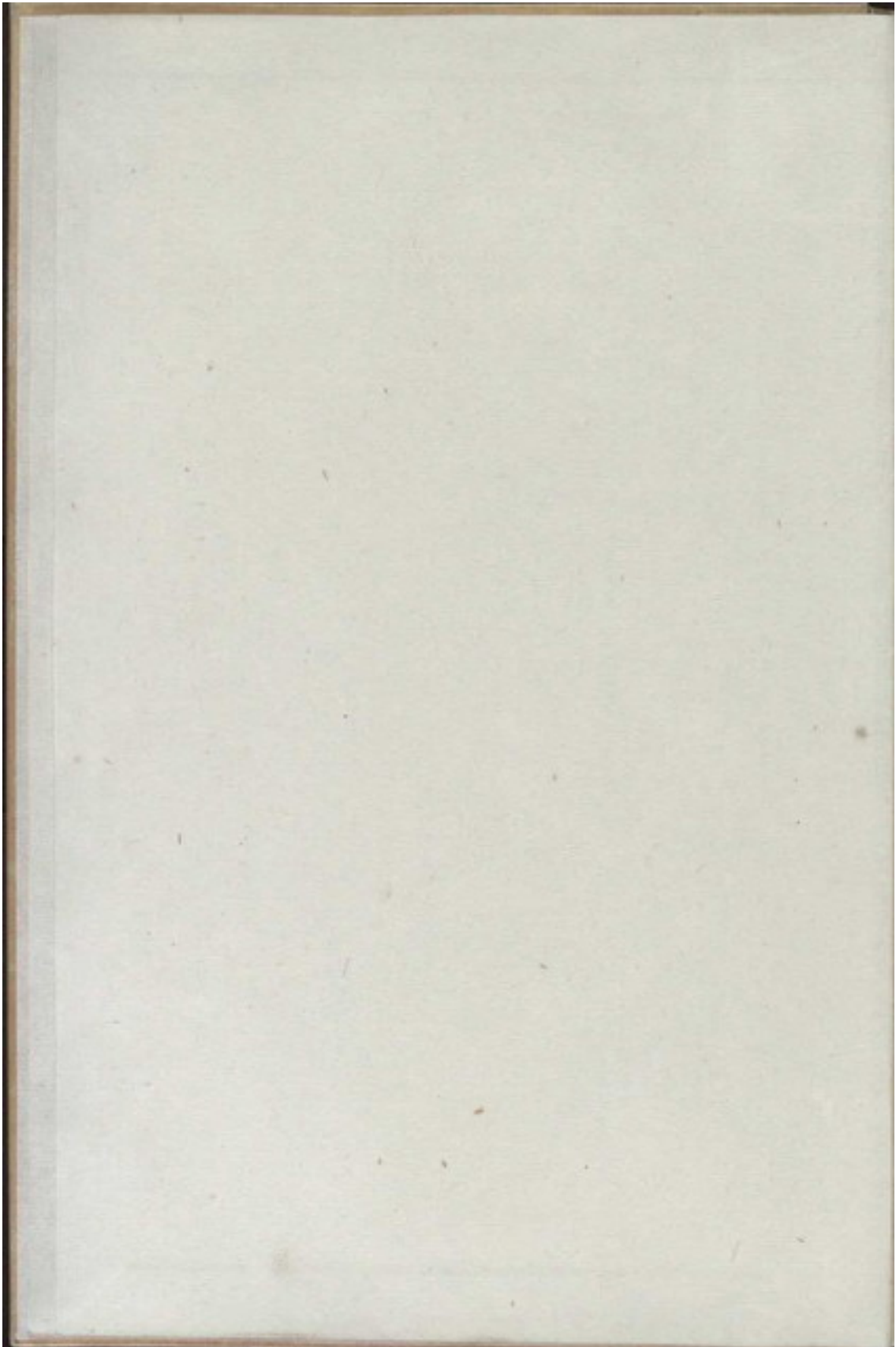

@

42-1/1955

(Q33)

@

GEBERI PHILOSOPHI
AC ALCHIMISTAE
MAXIMI, DE ALCHIMIA
LIBRI TRES.

*Eiusdem liber inuestigationis perfecti magisterij, artis Alchimice,
lis additus liber trium verborum.*

*Epistola item Alexandri imperatoris, qui primus regnavit in Græcia,
Persarum quoque extitit imperator: Super eadem re.*

GERBERI PHILOSOPHI
AC ALCHEMISTAE
MAXIMI DE ALCHEMIA
LIBRI TERCI

...
...
...
...
...

Spiritum volentem capite	Vestitur alba damide
Et in radium solis trahite	Et multiplicato regie
Vt fixetur debite	Reducitur in cinerem:
Et fixum fiat volatile	Cui sudorem suum reddite.
Et ipsum suaviter coquite	Donec regali diademate.
Et de parte terram facite	Rex et tenetur debite.
Quam in humido ponite	Et dissolutum facillime
Vt humidetur optime.	Ingrediat in corpore
Cito humidam coniungite	Et si subtilius vis agere
Cum amalgama terite	Fac fixum volatile
Super durissimo lapide	Cum impetuoso flamine
Tunc in vase proprio ponite	Deinde in terram reddite
Vt calcinetur optime	Cum ignis moderamine
Post ipsam suo lacte imbibite	Et tali seruato ordine
Vt in ultio lectur intime:	Protrahetur debite
Quod assatum pro tempore.	Donec fluat lenissime

Et sic lapidem habebitis, Ex quo semper gaudebitis.

INCIPIT LIBER GEBER

Caput Primum

Optam nostrā
sciētiam quā
ex libris antī
quorum ab
breuiuimus
compilatione
diuersa in no
stris uolumi
nibus hic rede

T

gimus in summā vnam. Et quod in
libris a nobis scriptis est diminutum
in hac sūma traditione huius nostri
libri cōpēsauius. & ipsorū defectū
suppleuimus sermōe breui. et quod
occultatū fuit a nobis in parte vna
manifestum fecimus illud in parte
eadem in hoc nostro uolumine. ut sa
piētibus pateat cōplementum tam
excellētissimē nobilisque partis phi
losophiē. Scias ergo charissime fili, in
hoc opere totam artis operationem in
capitulīs generalibus uniuersali disc
putatione sine diminutione aliqua
sufficenter contineri. Per deum
qui secundum hunc librū operatus
fuerit/uerum finē huius artis se ads
inuenisse letabitur. Sed scias chariss
ime, quoniam qui principia natura
lia in seipso ignorauerit hic iam mul
tum remotus est ab arte nostra. quo
niam non habet radicem ueram: sus
pra quam intentionem suam fundet
Et qui principia sua sciuerit natura
lia / & causas mineraliū oēs, nō tamē
adeptus est uerū finem & proficiū
huius artis occultissimē, habet tamē

faciliore aditum ad artis huius prin
cipia, q̄ cui ignorantia cadat super
intentionē eius de modo huius nos
stri operis, et hic parū remotus est ab
artis introitu. Qui uero sciuerit om
nium principia. & causas mineraliū.
& generationis modum. quod ex ins
tentione naturę consistit, parum quis
dē aufertur ab eo de operis cōplemē
to / sine quo nō potest scientia nostra
perfici, quoniam ars in omnibus imi
tari non potest naturā operis, sed imi
tatur eam sicut debite potest. Charis
sime igitur fili, secretū tibi pandimus
quoniam in hoc artifices errāt, quia
naturam in omnibus proprietatum
differētis actionis imitari desiderāt
Labora itaq; studere in nostris volu
minibus, et eos sepiissime mente tua
reoluere nitaris. ut intentionem ex
nostrę loquēde modo uerā acquiras,
quia in eis inuenies super quę mens
tuam fundare debeas. & scias ex
eis errores a te repellere. in quibus
imitari naturam possis in tui operis
artificio.

SERMO GENERALIS IN OR
dine capitulorū executionis totius.

Caput. ij.

Onemus igitur breuis
ter tibi impedimentā
omnia. quibus in ope
re impeditur artifex ne
uerum finem adipiscas
tur. Secundo uero disputabimus con
tra ignorantes et sophisticos: qui pro
pter eorum ignorantia et imperitiā
A ij

huius artis magisterium & proficuum inquirendo artem interimunt, & ea ponunt non esse. Ponemus igitur omnes rationes illorum. et postea ipsas destruemus evidentissime. ita quod prudentibus satis aperte patefiet, nullam illorum sequestrata veritate continere. Et tunc disputabimus super principia naturalia quae sunt de intentione naturae: & ibidem super modo generationis et mixtionis eorum adinivicem ab opere naturae. Tertio super eorum defectu. secundum antiquorum philosophorum scientiam. Quarto vero narrabimus principia quae sunt ad intentionem huius nostri operis. in quibus imitari naturam possumus. & modum miscendi & alterandi secundum cursum naturalem cum causis suis ad intentionem nostri operis reducendis.

SERMO GENERALIS
in executione primi capituli de impedimento huius artis.

Caput iij

Sunt ergo impedimenta huius operi supervenientia duo generaliter Naturae. scilicet. impotentia: & necessarii indigentiae defectus vel occupationis laboris. Naturalē tamen impotentiam, multipliciter esse dicimus. Ex parte scilicet organi artificis. & ex parte animae. Ex parte etiam organi artificis multipliciter. Vel quia organum sit debile, vel ex toto corruptum. Ex animae des-

nit impotentis multipliciter, vel quia sit anima pervertita in organis propter organa nil rectitudinis vel rationis in se habens, sicut anima insani vel fatui. Vel quia sit fantastica, contrarium facile formarum susceptiva indubite, & de vno subili ad eius oppositum extensiva subito. & de vno universalis ad eius oppositum verissimiliter.

SERMO PARTICULARIS
de impedimentis huius operis
ex parte corporis artificis

Caput iij

Nam tibi generaliter determinavimus huius operis impedimenta. Nunc vero speciali sermone te alloquimur in hoc capitulo, et magis apte, & narrabimus tibi omnia ista impedimenta plenissime seriatim. Dicimus igitur: quod si quis non habuerit suae completae organa, non poterit ad huius operis complementum pervenire de se, velut si cecus fuerit. vel in extremis deturcatus quoniam non iuvatur a membris, quibus mediis artibus ars haec perficitur, tanquam naturae ministris. Si vero fuerit artificis corpus debile & egrotum, sicut febricitantium vel leprosum corpus. quibus membra cadunt, & in extremis vitae laborant, & iam etatis decrepitate sensum ad artis complementum non perveniunt. His igitur naturalibus corporis impotentis impeditur artifex in intentione sua.

SERMONE IMPEDI
mentis ex parte animæ artificis

Caput. v

Remissimus tibi capitulum
vni/in quo narrauimus
sermone absoluto & ma-
nifesto impedimenta, ex
parte corporis artificis
dependentia. Restat nos
bis narrare breuiter impedimēta ex
parte ipsius aīæ, quæ maxime impe-
diūt huius operis complemētū. Dicis
mus igitur quoniam qui non habus
erit ingenium naturale. & animam per-
seruantem subtiliter principia natu-
ralia & naturæ fundamenta & artifi-
cia. quæ cōsequi naturam possint in
sugacitōnis proprietatibus, nō inue-
niet huius preciosissimæ scientiæ verā
radicem. Sicut sunt multi. qui durā
habēt ceruicem in omni perspicacitōe
vacuam ingenio. qui et vix cōmunē
intelligere queunt sermonem, & ope-
ra similiter cū difficultate discant vul-
go cōmunis. Ab his etiā multos in-
uenimus animam habere facilem op-
pinantem fantasiam quamlibet. sed
quod credunt verum inuenisse, fans-
tosificum est, totum etiā a ratione des-
uium, & errore plenum, & semotum
a principijs naturalibus, quoniam eor-
um cerebrum, multis repletū fume-
sitatibus, nō potest recipere verā rerū
naturalium intentionem. Sunt etiā
preter istos alij, qui mobilem habent
animam, de opinione in opiniones,
& de volūtate in volūtates, sicut qui
modo credunt hoc, & idem volunt, si

nerationis ullius fundamento. post
illud vero parum, & aliud credunt si-
militer, et aliud volunt. Et hi cā mo-
biles sunt, vt vix minimum eius ad
quod intendunt, possint consumma-
re, sed diminutum potius illud relin-
quunt. Sunt similiter & alij qui al-
quam non possunt uidere ueritatem
ex rebus naturalibus plusquam bes-
tig, uelut mente capti, et infanti. &
pueri. Sunt & alij, qui contemnunt
scientiam, & ipsam non putant esse:
quos similiter scientia contemnit, ip-
sosque ab huius preciosissimi operis
sine repellit. Et sunt qui serui sunt pe-
cuniæ deseruientes. hanc scientiam
mirabilem & ipsam affirmantes, sed
ipsa dispendia interponere timent.
ideoque licet ipsam affirmant, & seun-
dum rationem ipsam inuestigant, ta-
men ad operis experientiam non per-
ueniunt, propter pecuniæ auaritiam.
Ad hos igitur non peruenit hec scientia
nostra. Qualiter enim qui ignos-
cauerit uel scientiā inuestigare neglex-
erit, faciliter ad ipsam perueniet.

SERMONE IMPEDI
mentis externis opus impedis
entibus.

Caput vi

Reduximus ad duo capi-
tula omnia impedimen-
ta huius artis finē retars-
dantia quæ sunt ex prin-
cipijs radicalibus, secundum naturā
artificis huius preciosi negotij. Ex pe-
dit ergo nos tantum narrare impe-
dimenta exterius superuenientia ex

A iij

LIBER

contingentibus fortunis & casibus quibus impeditur hoc Opus gloriosissimum. Videmus ergo quosdam astutos & ingeniosos, minime ignorantes opera naturę, & ipsius in quibus est possibile sequaces principis et operibus, quibus est inuestigatio nō fantastica in omnibus rebus, quę naturę regulantur actionibus infra lunarem circulum. Hi tamen vltima paupertate cōpressi, ex dispersionis indigentia, hoc tā excellentissimum Magisterium coguntur postponere. Sunt & multi alij præter nunc dictos curiosi. varijs huiusmodi curis et sollicitudinibus detentis, e omni negotio seculari totos occupantes / a quibus hæc nostra scientia preciosa refugit. Iam ergo tibi satis ex præmissis capitulis patet, quę sint ab hac arte distantia impedimenta.

SERMO QVI CONCLVDIT
qualitatem essentię artificis.

Caput vij

CONCLVDIMVS igitur ex iā dictis quoniam oportet artificem huius operis in scientiis philosophię naturaliter eruditum & perfectum esse. quoniam quantamcumq; pecuniam & ingenium naturaliter profundū habuerit, & desiderium in hoc artificio. nō tamen ipsius finem acquirat. nisi ex doctrina philosophię naturalem ademptus fuerit, quia quod per ingenium na-

turale non adipiscitur. huius defectus per doctrinam subuenitur. Oportet igitur altissima persequutione & industria naturali artificem iuvari. Per doctrinam enim quantamcumq; scientiam acquisuerit / nisi ab industria etiam iuuetur naturali / ad epulas tā preciosissimas nō inuitabitur. In puncto enim errorem suū emendaret per suam industriam. cui remedium ignoraret adhibere, si sola doctrina sūsdatus foret. & errori similiter subueniret in puncto ex acquisita scientia per doctrinam naturalem. quam per solā industriam evitare non posset. quoniam ars ab ingenio iuuatur; et ingenium ab arte similiter. Et ipsum similiter necessarium est constantis voluntatis in opere fore. vt non modo hoc modo illud attentare præsumat. quia in rerū multitudine ars nostra non consistit nec perficitur. Est enim lapis vnus: medicina vna. in quo magisterium consistit, cui non addimus rem extraneā aliquā nec minuimus nisi q̄ in præparatione superflua remouemus. Oportet etiā ipsum sedulum operi vsque ad ipsius consummationem insistere: vt non opus detricatum dimittat, quia nec scientiam nec proficuum ex opere diminuto acquireret, sed potius desperationem. Expediit etiam ipsū huius artis principia & radices principales, quę sunt de esse operis, non ignorare. quoniam qui principium ignorat, finem non inueniet. Et nos dicimus tibi principia illa omnia sermone completo, nec non & prudentibus sufficiuntur aperto & manifesto, secundū huius

nostri artis exigentiam: Expedi-
 militer artificem temperatum & par-
 cum ad irā esse, ne subito propter irā
 impetum iam incepta dissipet & des-
 truat. Similiter et pecuniā suam cus-
 trodiat, ne presumptuosus eam vane
 distribuat, vt si forte artem non inue-
 nerit, relinquatur in miseria & despe-
 ratione, vel ne forte cum iam ad finē
 huius magisterij per suam indaganti-
 am approximauerit, consumpta sint
 ipsius dispendia. & verum finem mis-
 ser violenter ex paupertate relinquat.
 Sicut cum in principio, qui ignorant
 suum thesaurum totum extermināt,
 cum autem huic affines fuerint, non
 habent vltius ex quo laborent. Vn-
 de dico q̄ hi tales in merore sepeliun-
 tur. & quia pecuniā suā dissipas-
 uerunt in rebus inutilibus, & q̄a scē-
 tiam, quam protenus indagassent no-
 bilissimam amittunt. Nē enim os
 portet tua bona cōsumere, quoniam
 vili precio (si artis principia non ig-
 noraueris, & quae tibi tradidimus, res-
 cte intellexeris) ad complementum
 magisterij peruenies. Si ergo as tui
 perdideris, nō atcedo nostra moni-
 ta, quae tibi in hoc libello scripsimus
 aperta & manifesta, non nos inique
 corrodas, nec nobis blasphemias inu-
 gas, sed tuę imputa ignorantie & pre-
 sumptioni. Non igitur hęc sciētia be-
 ne conuenit pauperi vel indigenti, sed
 potius est ei inimica & aduersaria.
 Nec etiā ad inuenire nitatur sophis-
 ticam metam operis, sed soli sit cōs-
 plemento intentus, quoniam ars nos-
 tra in potentia diuina seruat, & cui
 vult, elargitur & subtrahit, qui & glo-

riosus, et sublimis, et omni iusticia et
 bonitate repletus, forte enim ex sophi-
 stici vindicta operis, tibi artem d. ne-
 garet, & in deuium erroris te detru-
 det, & ex errore in infelicitatem & mis-
 seriana perpetuam. Miserrimus & in-
 felix est, cui Deus semper post operis
 sui atq; laboris finem, veritatem des-
 negat conspiciere. quoniam vite suae
 spacium semper in errore condudit et
 terminat, hic enim in labore constitu-
 tus perpetuo omnique infortunio et in-
 felicitate obsessus, totam huius seculi
 consolationem gaudium & delectatis-
 onem amittit, & vitam suam in me-
 rorore sine proficuo consumit. Seude
 at similiter, cum i opere fuerit, omnia
 signa quae in qualibet decoctione ap-
 parent, in mentem sigillare, & illoru
 causas inquirere. Hec igitur sunt quae
 necessaria sunt artifici, ad artem nram
 idoneo. Si vero alterum eorum, quae
 narrauimus eidem defuerit, huius ars
 tui non adhaereat.

SERMO GENERALIS
De argutionibus Sophistarum
artem negantium,

Caput viij. ¶

QUONIAM IN
summa vna huius li-
belli nostri iam pro-
misimus tibi omnia
huius operis impes-
dimenta. & doctrinā
tibi dedimus ad ar-
tis adherentiam huius sufficēter ex-
pedire modo secundum nostrum propos-
iti intentionem contra sophisticos et
ignorantes disputare. Primo ipsorum
rationes ponentes, secundum quod pro-
misimus ex principio nos determina-
turos esse. Ultimo vero eas omnes in-
terimemus, vt manifesta demonstra-
tione sapientibus patefiat nihil ver-
itatis continere.

SERMO PARTICVLA-
ris De negantibus artem
simpliciter.

¶ Caput ix.

SUNT AVTEM
diferfi qui eam negant
& destruunt. Alij vero
simpliciter, alij ex dictis
a supponente eam esse.
Sunt enim aliqui asserē-
tes artem non esse simpliciter, opini-
onem sophisticē taliter corroborantes
Diferfi sunt rerum species & difer-

sitates, quia diferse sunt & diferfi in
elementorum adinuicem in comixti-
one proportionem. Est enim alius di-
versus ab homine in specie, quia mul-
to diferfam habuit elementorum in
sui compositione proportionem. sic
& in ceteris rerum diferfiatibus est
inducere, ergo & in mineralibus: Ige-
nota igitur miscibilium proportione
qua ad ipsam formā & rei perfectio,
quomodo & mixtum formare sciemus
Sed ignoramus solis Junx, vel ele-
torum proportionem, ergo & forma-
re ipsa ignorare debemus. Ex his igitur
concludunt, Inutilis est ars ista &
impossibilis. Similiter etiā aliter ar-
guunt, magisterium nostrum interis-
mentes. Dicunt enim, et si proportio-
nem elementorum scires, modum aus-
tem mixtionis adinuicem eorum ig-
noras, quoniam in cavernis et mineris
et absconditis locis hac natura procreat.
ergo cum modum mixtionis eorum
ignoras, et hoc facere similiter igno-
ras. Similiter iterum arguunt, Si hoc
debite scires in mixtionibus, actione
ignorares calorem aquare a genē, quod
mediante res ita perficitur, Certam
enim habet natura caloris quantitas
qua metalla in esse deducit cuius
mensuram ignoras. Similiter et alias
nature causarum diferfiatias a genē-
um ignoras, sine quibus non possit na-
tura intentum perficere. his ergo igno-
ratis, & totus similiter agēdi modus
huius artis ignorabitur. Præterea etiā
am rationem in experientia tibi addu-
cunt. Tam diu enim est a viris sapien-
tibus hac perquisita sciētia, quam si
possibile esset ad eā per aliquā viam

perueniri: iam enim milles complerent. Similiter etiam cum philosophi non sint in suis voluminibus aut si eam tradere, nec in eis veritatem resperamus manifestam: satis per hoc est probabile, hanc scientiam non esse. Similiter & multi huius mundi principes, thesaurum infinitum & philosophorum copiam habentes, hanc artem adinuenire desiderauerunt: non tamen adhuc preciosissime artis fructum pertingere potuerunt. Hoc utique satis sufficiens est argumentum, quod ars sit frivola. Probamentum. Similiter etiam in debilibus mixtionibus specierum sequi naturam non ualeamus. Alinum enim fingere ignoramus, & cetera similia: quarum mixtiones sunt debiles, et manifeste quasi sensibus. Quare et multo magis metallorum mixtionem (quae est fortissima) fingere ignorabimus: quae est etiam nostris sensibus et experientijs occultata penitus. Cuius signum est difficultas elementorum ex ipsis resolutionibus. Similiter etiam non uidemus bouem in capram transformari, nec aliquam aliam speciem, in aliam, per aliquod aliud artificium reduci. Quomodo igitur, cum metalla differant specie, uiteris ad inuicem secundum speciem transformare, ut de tali specie talem speciem facias. Absurdum satis hoc nobis uidentur, & a ueritate dato ex principijs naturalibus sensentium. Similiter etiam in millibus annorum natura metalla perficit: quomodo & tu in artificio transmutationis per annorum millia durare pote

ris, cum uix annorum centum metant pertingere ualeas. Si tamen ad hoc utique taliter responderes. Quod non potest natura perficere in maximo temporis spacio, in breui per artificium nostrum implemus: quoniam artificium in multis naturae defectum complet. Dicimus tamen quia & hoc impossibile est, & in metallis specialiter, cum sint substantiae subtilissimae: quia temperata decoctione indigent, ut in se ipsis secundum aequalitatem inspissetur humiditas propria, & non fugiat ab eis, et relinquat ipsa omni humiditate priuata, qua concussionem & extensionem suscipiunt. Si igitur per artificium tuum uolueris tempus decoctionis naturae in mineralibus & metallicis corporibus abbreviare: oportebit per excessum caloris hoc facere: qui non adaequabit, sed potius humiditatem dissoluendo ex eorum corporibus dissipabit & destruet. Solus enim temperatus calor humiditatis est satisfaciens, et mixtionis perfectiuss, non ignis excedens. Similiter etiam esse & perfectio datur a stellis, tanquam primis perficientibus & mouentibus materiam corruptionis & generationis, ad non esse & esse specierum. Hoc autem fit subito, & in instanti, cum peruenit una stella aut plures ex motibus ad situm determinatum in firmamento, a quo datur perfectionis esse: quia unaquaeque res ex certo situ stellarum acquirit sibi esse in momento. Et non est solus unus situs, immo plures, & sibi inuicem diuersi, quemadmodum ipsorum effectus sunt diuersi.

Rapporto

*coro defectibus
natura Jupit*

Ratio

probamentum

*(alio tempore
generantur
sunt) facti*

*esse ab stellis
perfectis
instanti*

Et horum diuersitatem & distinctionem ab inuicem prouocare non possumus, cum nobis sint incogniti et infiniti. Quomodo ergo supplebis defectum in opere tuo, ex ignorantia diuersitatum situum stellarum, ex motu earum. Et tamen si sitū vnus aut plurium stellarū certum, quo datur in metallis perfectio scires, nō tamen opus ad intentum tuum perficeres. Non est enim alicuius operis præparatio ad suscipiendum formā per artificium in instanti: sed successiua. Ergo operi forma nō dabitur, cum non sit in instanti. Similiter etiā in rebus naturalibus iste est ordo: quoniam facilius est causam destruere, q̄ construere. Sed vix aurū possumus destruere, quomodo igitur & construere præsumimus. Præter has igitur rationes sophisticas, & alias his minus apparentes, credunt hanc artem diuinā interimere. Hæc omnes sunt persuasiones sophisticarum, artem nostram simpliciter fore negantium. Rationes vero eorum qui ex suppositione negāt artem ponam, cum destructionibus illarum in sequentibus. Dehinc vero ad harū interemptiones nunc positarum, transeundū a nobis est: prius ponētibus nobis super has veram intentionem, ad operis complementum.

NARRATIO PRÆ

ueniens: per quā respondetur ad omnia sofisticata artem negantē.

Caput x.

Scimus itaq; q̄ principia, super quæ actionem suam natura fundat, sunt diuersimodæ compositionis atq; fortissimæ: & sunt sulphur & argentum vitium: vt dicunt quidam philosophorum. Igitur quia diuersissimæ compositionis, difficillime sunt resolutionis: sed vt fiat in spissatio eorum ad inuicem & induratio taliter, q̄ fiat in eis concussio et extensio per mallei compulsionem, & nō contractio: non est nisi per hoc, q̄ humidum viscosum in eorum ad inuicem commixtione, soluat per successiuam in minera decoctionem. Sed regulam tibi tradimus, charissime fili, generalem: quoniam non fit in spissatio alius cuius humidus, nisi prius fiat ex humido partium subtilissimarū exalatio, & conseruatio ex humido partium magis grossarum, si sit humidum in mixtione superas siccum, & vera mixtio siccū & humidū: vt humidum contemperetur a sicco, & siccum ab humido: & fiat hæc substantia vna in suis partibus omnino mra & temperata inter durum & molle, & extensua in concussione. Sed hoc non fit nisi per diurnam mixtionem humidū viscosū, & subtilis terre per minuta, quos usque humidum idem cum sicco, & siccum cum humido fiat. Et huiusmodi subtilis vaporis non fit resolutio subita: immo paulatim, & in

*no est acti sua f...
Iocum In Instanti
In instanti
In instanti
In instanti
In instanti*

millibus annorū, & illud ideo, quoni-
am vniformis est principiorū substā-
tia naturæ, si subito fieret ab eis sup-
flui humidi resolutio, cum non diste-
rat humidum a sicco, propter fortem
mixtionem quā habent, huius vtique
rei solueretur humidum cū sicco qua-
si totum in fumum exānesceret, nec
separari posset humidū a sicco in reso-
lutione, propter fortem vnionem quam
habent adinuicem. Huius vtique vide-
mus manifestā experientiam in spis-
rituū sublimatione, quoniam cum in
eis per sublimationē fiat subita resolu-
tio, nō separāt humidū a sicco, nec
siccum ab humido, ita quod diuidā-
tur in partes totaliter mixtionem eorū
sed tota ascendit eorum substantia
aut paru in eorum cōponentibus dis-

soluitur. Resolutio ergo huiusmodi
subtilis fumosi successiua et diuturna
& æqualis est causa inspilationis me-
tallorum. Hanc quoque facere nō pos-
sumus inspilationem per hunc mos-
dum. Ergo in hac sequi naturam nō
valemus. Non enim possumus natu-
ram in omnibus proprietatū diste-
rentijs actionis imitari. Nos ita igitur
intentio non est, in principijs naturā
sequi, nec in proportiōe miscibilium
clonētorum, nec in modo mixtionis
ad inuicem ipsorum, nec in equatiōe
caloris inspilationis. Cum hæc omnia
sint a nobis impossibilia & penitus ig-
nota. Restat ergo rationes sophistarū
in terminere, hanc excellentissimā scien-
tiam ignorantium negantium.

B

LIBER

SERMO IN SOL
lutionibus sophistas
rum artem nes
gantium.

Caput. xi.

Dixerunt ergo nos prop
portionem elemento
rum, & modum mix
tionis eorum ad inuis
cem, etiam equationem
caloris metalla in spiss
tis, causasq; alias mul
tas, & accidentia nature actionem
consequentia ignorare. Concedimus
eis vtiq; sed no propter hoc nostram
scientiam diuinam interimunt, quo
niam nec scire volumus illa, nec poss
sumus nec ad opus nostrum possunt
peruenire. Sed aliud ad hoc nobis
principium assumimus, aliamue ge
nerationis metallorum modum, in
quibus sequi naturam possumus.
Si dixerunt etiam philosophos et pri
ncipes huius mundi hanc desiderasse
scientiam, & ipsam non inuenisse.
Responde. nuseos metiri, quoniam
& quosdam principes (licet paucos)
& maxime antiquos, & sapientes, in
nostro tempore repertos, iam ex sui in
dustria hanc constat indagasse scien
tiam, sed talibus, nec ore, nec scriptu
ris eam tradere voluerunt, cum indig

ni sint eius. Ergo quia no viderunt
aliquos hanc scientiam possidere, ces
edit superantes illorum error, vt
estiment nullos hanc inuenisse scien
tiam. Ad hoc etiam si arguant fanta
stice asserentes impotentiam nostram
non posse solum in debilibus mixtio
nibus naturam imitari, sicut in mix
tione asini vel bouis. ergo nec in for
tibus, detegimus eis errorem suum
multipliciter, & quod in arguend
modo non cadat necessitas, qua coar
temur artem nostram non esse con
dere, quia a simili vel a maiori ad mi
nus suam corroborant fantasmam. &
errorem, in quibus no continetur nes
cessitas, sed contingentia, vt in pluri
bus. Ostendimus quoq; per aliam vi
am demonstrando, illos nullam al
signare apparentem similitudinem
inter debilem mixtionis composi
tionem animalium & mineralium firm
mam & fortem. Et hoc ideo, quonia
in animalibus & alijs viuentibus, in
quibus compositio est debilis, n oest
perficiens solum proportio, nec mis
cibilia proportionis, nec qualitates mi
scibiliu, nec commixtio que sequi
tur ex illarum actione adiuuicem &
passione, que est ex aggregatione ill
larum primarum qualitatum, sed
est anima secundum opinionem plu
rium, que est ex occultis natu. g, sis
cutab essentia quita, vel a primo mo
tore, & hoc etiam secundum senten
tiam plurium dicimus, & huius oes
cultum ignoramus. Ideo haec talia li
cet in eis sit debilis mixtio, perficere
nescimus, quia perfectiuum, quod
est anima, in fundere ignoramus.

*respondit p' an
gustino*

*Respondit sicut
p' Cap. 11*

Per hoc utiq; patet, quoniam non est defectus ex parte mixtionis, quod non perficiamus bouem vel capram, sed ex defectu infusionis anime, quoniam sic debilem et magis debilem, sic fortem & magis fortem compositionem facere, secundum viam & cursum naturalem imitantes artificium nostrum scimus. In metallis igitur perfectio minor est quam in eis, & versatur illorum perfectio magis circa proportionem et compositionem quam circa aliquid, ideo est in eis minor sit perfectio quam in alijs que iam narrauimus, libenter ipsa perficere possumus, illa vero non. Diuersificat ergo deus altissimus & gloriosus perfectiones ab iniuicem multiformiter. Nam in quibus compositione, que est secundum naturam fuit debilis, in illis maiorem et nobilissimam perfectionem posuit, quam que est secundum animam. Sed que dicitur fortioris et nobilioris compositionis & firmioris, sicut lapides & mineralia, sed in eis posuit minorem perfectionem & ignobiliorum, & que est ex mixtionis modo. Patet itaq; quod non est eorum similitudo bona, quoniam non ignoramus bouem vel capram formare ratione compositionis, sed forme perfectius, quoniam perfectio in boue vel in capra nobilior est et magis occultata quam que in metallo consistit. Si autem aliter arguant, quoniam non mutatur species in speciem. Dicimus eos mentiri iterum sicut consueverunt sepius, quam verum dicere super his, quoniam & species mutatur in speciem secundum hanc viam, cum individuum speciei vnius in ali-

terius mutatur. Videmus namque vnum mem & naturaliter & per artificium naturale in muscam mutari, que ab eo differt specie, & vitulum stragulatam in apes, et frumentum in lolium, & canem stragulatam in vermem per ebullitionis putrefactionem. Sed hoc non facimus nos, facit autem natura, cui administramus. Similiter & metalla non mutamus, sed natura, cui secundum artificium materiam preparamus, quoniam ipsa per se agit, nos vero administratores illius sumus. Et si per aliam rationem taliter arguant, & suam corroborent philosophice opinionem, quod in millibus annorum natura metalla perficit, tu in millibus perdurare non potes. Dicimus, quoniam natura super principia sua secundum opinionem antiquorum philosophorum agens perficit in millibus annorum, sed quia principia illa sequi non valemus, ideoque siue in millibus annorum siue in pluribus, siue in paucioribus, vel momento hanc natura perficiat, non tenet illorum persuasio. Quod autem in principijs imitari naturam non possumus, iam ex precedenti negatiuo sermone satis abbreviato determinauimus, & completiore sermone in subsequentibus demonstrabimus. Secundum tamen opinionem aliquorum euidentium & perspicuum, intentum suum subito natura perficit, scilicet vna die vel breuicri tempore. Et si hoc verum sit, non tamen valemus in principijs naturam imitari, quod manifestius ostensione sufficiente probauimus, residuum tamen huius

questionis confitemur, quoniam totum verum concedimus esse. Et si dicant, quod a situ vnius vel plurium stellarum datur metallis perfectio, quam ignoramus: Dicimus hunc solum nos scire non oportere, quoniam non est species generabilis & corruptibilis, quin ex indiuiduis eius aliquid fiat generatio & corruptio omni die, per quod patet vtiq; situm stellarum esse omni die perfectum cuiuslibet speciei indiuiduorum & corruptiuum. Non igitur necessarium est stellarum situm expectare, esset tamen vtile, sed sufficit solum nature disponere, ut & ipsa, quae sagax est, disponat sibi consuetibus, mobilium corporum: Non enim potest natura perficere sine motu & situ mobilium. Vnde si nature artificium disposueris, & consideraeris, quaecumq; ex contingentibus huius magisterij fuerint debite, perficietur sub debito situ per naturam sibi convenientem absq; consideratione illius. Cum enim videmus vermem ex cane vel alio animali putrescibili deductum in esse, non consideramus immediate situm stellarum sed dispositiones aeris circumstantis & alias causas putrefactionis perfecti uas, praeter illum. Et ex tali consideratione sufficientes sumus, vermes secundum naturam in esse producere. Natura enim sibi inuenit convenientem situm, licet a nobis ignoretur. Et si dicant perfectionem in instanti dari, & preparationem nostram non in instanti fieri, & concludunt ex hoc, non perficietur per artificium, ergo nec ars. Dicimus capita illorum vacua fore ras

tionem humana, & magis bestijs quam viris assimilari. Concludunt enim ex praemissis, nulla se habentibus habitudine ad id quod illatum est. Tantum ergo tenet haec argumentatio. Asinus currit, ergo tu es capra, quantum & sua. Et hoc ideo, quoniam etiam non fiat praeparatio in instanti, non prohibetur tamen hoc, quod forma vel perfectio non possit praeparato dari in instanti. Non enim praeparatio est perfectio, sed habitatio ad suscipiendam formam. Sed si dicant etiam, quod facilius est, res naturales destruere, quam construere illas per artificium, & vix aurum possumus destruere, & concludant, impossibile esse, construere illud. Respondemus eis taliter, quoniam non concludunt de necessitate, qua coartemur aurum non posse constitui credere: Nam est difficulter destruitur, difficilius constituitur, non autem impossibile est, illud posse constitui, huius autem assignamus causam, quia sortem habuit compositionem, ideoq; difficilius habuit resolutionem, ideoq; difficulter destruitur. Et hoc est, quod faciteos opinari, impossibile esse illius constructionem, quia destructionem artificialem ex cursu nature ignorant. Attentaerunt forte, quod sit fortis compositionis, sed quantum fortitudinis compositionis sit, non attendaerunt. Sufficiens itaq; tibi charissime fili sophistarum fantasia attulimus. Restat ergo ex quo te attentum promissione fecimus secundum viam promissionis, ad ea venire decernimur, da quae sunt principia de intentione nature, quorum essentiam nos oportet

tee disputare sufficientius in insequētibz. Post illam vero determinatio nem etiā de ipsīs sermonē faciemus, q̄ sunt principia nostri magisterij. In prima tamen traditione singularem de vnoquoq; principiorum faciemus sermonem. in sequenti vero vniuersalem. Ex nunc vero ad presens rationes negantiū a datis, & ipsarum interemptionses imprimis asseramus.

SERMO VNIVERSA

lis in rationibus sophistarum, artem ex suppositione negantiū:

Caput. xij.

HAnc itaq; artem supponētes, multiplices ex intētione diuersa fore cōperimus. Alii quidē in spiritibus, Alij vero in corporibus. Alij in salibus & aluminibus nitris & boracibus: Alij vero in omnibus rebus vegetabilibus hanc inueniri artē & magisterium affirmant. Ex his autem omnibus hī quidem secundum partem bene, & secundum partē male, hī vero secundum totum male hoc diuinum magisterium estimātes tradiderunt illud posteris. Ex ipsorū autem errorum multiplicitatibus, veritatem nos collegisse, difficilis & laboriosae autē cōiectura longa q; diu

tediosa experientia, multorum sumptuum interpositione contingit, & illorum error per nostrę mentis dispositionem & rationem sepiissime militauit, & desperationē adduxit. blasphemati sint ergo in eternū, quia blasphemias posteris reliquerunt, ex errore suo super philosophantes perferderunt, & non veritatem, sed diabolicam instigationem potius post mortem eorum dimiserūt. Et ego blasphemus sum nisi errores illorum corrigam & veritatem tradam in hac scientia, prout melius exigit hęc ars.

Hoc enim magisteriū occulto sermone non indiget, nec manifestio penitus. Tradimus igitur eam sermone tali, quem latere prudentes non accidet, hic autem mediocribus profundissimus erit, fatuus autem terminos inrescribilitē concludet in hac vna & eadem nostra traditione. Redentes igitur ad propositum, dicimus qui in spiritibus eam esse ponunt, diuersos multipliciter. Alij quidem ex argento viuo. Alij autem ex sulphure & huic affini arsenico lapidem philosophorum perquiri asserunt necesse esse. Et ab his quidam ex marscheta, quidam ex tunia & magnesia & ex sale amoniaco quidam. Qui vero in corporibus, alij quidē in plūbo: alij in quolibet aliorum corporū esse dicunt, alij vtique in vitro, et quidam in gemmis, & alij in diuersitatibus salium & aluminum & nitrorum & boracium. & alii in omni genere rerum vegetabilium. Et illorum vnicuique supponētī alius est aduersarius, secundū suam suppositionē.

LIBER

Et his aduersariis credit arti simpliciter aduersari. Et secundum plurimam utraq; secta rationibus est vacua:

SERMO DE VERGETABILIBUS PER SUPPOSITIONEM IN SULPHURE.

Caput: xiiij.

Quidam igitur in sulphure supponentes eam inuenire in sulphure laborem impenderunt, & ignorantes eius preparationis perfectionem ipsam preparationem diminutam reliquerunt. Crediderunt enim solam mundationem & purificationem preparationem perfectionis fore, hoc autem per sublimationem fit, idcirco ad ductum est intentioni eorum ut existimarent quod sola sublimatio in sulphure, sit perfectio preparationis in ipso, & similiter in suo comparari, vnde delicti in arsenico autumantes induxerunt. Venientes igitur ad projectionem que est ad intentionem alterationis, viderunt illud aduri, & euanescere, & non in corporibus longam moram trahere, & corpora reliqui ab eis magis immunda quam prius fuerunt sine projectione illius, quia ergo viderunt hanc delusionem in operis

sui complemento & longissimis fuit temporibus reuolutum in illorum peccatoribus, ex solo sulphure hanc scientiam reperiri, & cum in illo non inuenissent arguunt, non posse in alio hanc inueniri, quare cum nec in hoc nec in alio inueniantur, arguunt nusquam inueniri,

SERMO DE RESPONSIONE PRÆDICATORUM.

Caput: xiiij:

Respondemus eis itaque breuiter, & dicimus eos in hac parte intellegere & minime sapere, quia supponunt solam sulphur esse materiam nostram, & si vera hæc esset suppositio, tamē in modo utique preparationis decipiuntur, quia solam sublimationem credunt sufficientem esse. Est enim tanquam puer ex principio natiuitatis sue vbi que ad senectutem in domo conclusus non putans mundi latitudinem extēdi ultra suę domus latitudinem vel ultra quam oculo posse conspiciere. Non enim hi in multis lapidibus laborem suum adhibuerunt, non igitur poterunt sentire ex quo materia nos

PRIMVS

stra eliciat, & ex quo non, ex quo mas
nus suas etiam a laborum copia exor
tauerunt, quis ergo laborum perfectis
tus sit vel nō, merito ignorare debue
runt. Sed quare fuerit opus illorum
diminutum, dicimus quia adurentis
am in sulphure dimiserant & fugam
que non solum non perficiat, verum
etiam dissipant & destruant,

SERMO DENE
gantibus artem ex
suppositione il
lius in arse
nico.

Caput. xvi.

Lij vero in ar
senico in eodē
& suo compari
hunc lapidem i
uenire existimā
tes necesse esse
& profundius
ad operis cons
ummationem
attendentes, nō
solum per sublimationem mundaue
runt adurentem sulphureitatem. Ve
rum etiam remouere conati sunt ter
restreitatem, relicta in illo fugi, ad q̄
rum proiectionem similiter delusio
superuenit, quia non adhefit stabili

X

ter in hispitis corporibus, sed successis
ue aut paulatim exanuit, relicto tas
li corpore in priori sua dispositione.
Qui & similiter arguerunt interimē
tes vt primi, et eisdem vt primis respō
dentes artem affirmamus, & eam sic
mus esse, quia vidimus & veritatem
tetigimus;

SERMO PARTICV

laris De Negantibus
ex suppositione in
sulphure per
admixtio
nem vlt
riorem
illis
us.

Caput. xvi.

Lij quidam p̄
sundius in ip̄o
viderunt, munda
uerunt illud
& fugam et adu
stionem abstru
serunt, & factū
est eis fixum &

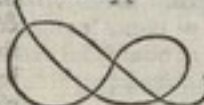
A

terreum, nullam dans ignis calore fu
sionem bonam, sed solam vitrificato
riam, & ideo non potuerunt in pros
iectione corporibus permisceri, ideo
q̄ arguunt vt primi, & eisdem respō
demus sicut primis, quia opus dimi
nutū dimiserūt, nec illud cōplere sci
uerūt, Ingressione enī quę p̄fectio
num, vltima inq̄rere ignorauerunt;

B iij

LIBER 99

In omnibus similiter spiritibus aliis est idem modus preparationis, nisi quod in argento viuo & tutia excusatur a maiori labore qui est ex resolutione adustionis, hæc enim sulphureitatem adustibilem et inflammabilem non habent, sed solam fugam. Magnesia vero & marchelita omne genus sulphureitatem habent, plus marchelita, minus vero magnesia, fugam tamen omnes habent, plus ar. vi. & salamoniacum, minus vero sulphur, adhuc vero et minus compar illius & amoniacum sal, quarto vero adhuc minus marchelita, quinto vero & magnesia minus illa, sexto vero & ultimo minime omnium tutia. Vterque fuga participas est, alia tamen plus, alia vero minus, & ideo propter illorum fugam quibusdam experientatoribus superuenit delusio vehemens in illorum operationibus preparatio nã, & ipsorum projectionibus similiter. Ideoque & ipsi arguunt & interrimunt ut in sulphure supponentes, & eisdem ut in sulphure supponentibus respondemus.

SERMO DENEGAN

tibus artem per suppositionem illius in administratione omnium spirituum cum corporibus.

Caput. xvñ.

Sunt & alij nitentes sese in experientis spiritus in corporibus figere, nulla alia preparatione huic preueniente, sed eisdem delusio similiter timore angariã attulit & desperationem, & coacti sunt ex ea non esse hanc scientiam credere & contra ipsam arguere. Est enim turbationis illorum causa incredulitatis hic, quoniam in fusione corporum spiritus illa dimittunt, nec eis adherent. Imo asperitatem ignis auferunt, permanentibus in ea solis corporibus, quoniam prefluram impietatis ignis illi compati propter fugam non possunt, quæ ab eis non est ablata. Accidit similiter & quandoque delusio, quia & secum corpora ignem effugiunt, & hoc est, cum non fixi spiritus corporum profundo inseparabiliter adhererunt, quoniam volatilis summa, summam fixi superat. Vnde & similiter ut primi arguunt, & similiter ut primis eis respondemus. Tota ergo illorum reprobatio hæc est: Si corpora filii doctrinæ vultis conuerrere, tunc si per aliquam materiam fieri hoc possibile sit, per spiritus ipsos utique fieri necesse est,

sed ipsos non fixos corporibus vtiliter adherere non est possibile, imo fugiunt et immunda relinquunt illa, ipsos autem fixos non est possibile ingredi cum terra facti sint, que non funditur & cum indusi corporibus fixi apparent non tamen sunt, aut ab eis recedunt ipsis manentibus, aut ambo simul confugiunt. Cum in magis materia absque fini nullis modis hanc artem inuenire sit possibile, in magis ergo remota non inuenitur, ergo nullus, responsio vtriusque nostra haec est, quoniam quod scibile circa hoc est, non totum sciunt, ideo nec operatum ex eo non inuenitur, consequentis igitur vitium per in sufficientiam ponunt eorum robur.

SERMO VNIVERSALIS
De Negantibus artem
ex illius suppositioe
in corporibus:

Caput. xvij.

Quidam attamen posuerunt in corporibus illam. Cum tamen ad opus peruenerunt, illusi sunt ut existimantes stagnum vtrunque humidum, scilicet plumbum & albam albesine non puram multum nature solis & lunae assimilari et appproximare, humidum quidem multum soli lunae vero parum, album vero lunae multum, soli vero parum.

SERMO PARTICULARIS
De Negantibus artem ex illius
suppositioe in itag:
no.

Caput. xix.

Propter horum aliqui autumantes stagnum seu Iouem multum lunae assimilari, in stridore mollicie & liquefactionis velocitate solum modo differentem, credentes ex superfluitate seu humiditatis liquefactionis esse facile, & molle similiter, ex substantia vero fugitiva ar. vi. in illo interdente partes stridorem possidere, exposuerunt illum igni, & calcinantes ipsum tenuerunt in igne quem potuit tollerare quousque album factum est i calore sua, quem postea volentes reducere non potuerunt, sed estimauerunt impossibile fore. Et horum aliqui res duxerunt ex illo aliquid, et stridorem ut prius & molliciem in illo inueniunt, atque liquefactionis velocitatem. Ideo que crediderunt hoc impossibile per viam hanc, & adducti sunt in incredulitatem, ut putarent artem indurationis illius inueniri non posse.

LIBER

Horum vero aliqui calcinauerunt, et redixerunt, & iterum scoriam illius subtrahendo cum maioris ignis expressione calcinauerunt & redixerunt et sic sepe reiterantes opus ad illud, viderunt iam illum induratum atque sine frigidore: quia ergo velocitatem liquefactionis non omnino remouerunt, errauit mens illorum, & existimauerunt ad illud non posse perueniri.

Horum itaque & alij volentes eidem dunitem & retardatione liquefactionis cum administratione durorum corporum prestare, in delusionem ceciderunt ut frangeret illis quodcumque durorum corporum admixtum ei fuerit, nec inuuit in hoc eos vlla preparatio. Ideoque cum nec duris nec igne illum preparare potuerunt: excusauerunt se de longa mora inuentionis artis, quia eam impossibilem dixerunt & crediderunt, per hoc & contra arte arguentes instanter posuerunt illam non esse. Ex hoc & ab his addentes multa medicamina, viderunt illa nullam immutationem facientia nec ei conuenientia, sed potius corruptentia, & contra illorum propositum agentia, & ideo libros abiecerunt, & capita retorserunt & artem esse frivola dixerunt. Quibus obuiantes respondemus responsione prima.

SERMO DENE GANTI
bus artem ex illius suppositione in plumbo.

Caput. xx.

Quidem est in plumbo resperiri illiusmodi, solo adiecto, quod corpora non frangit, & quod citius redit a calce sua quam iupiter. Liuiditatem attamen suam remouere non possunt quia ignorant, ideo per illud dealbare non possunt dealbatione bona, nec per suam fantasiam potuerunt illud stabilibus corporibus stabiliter associare. quin contigit illud per fortem ignis expressionem recedere a commixto. Et illud quod maxime decipit illos in huius preparatione supponentes in nullo posse scientiam inueniri, nisi in ipso qui post duas reductiones a calce sua nullam duriciem suscipit, sed maiorem potius molliciem quam prius habuerat, et in alijs similiter non viderunt illud commendari differentijs. Et ideo cum in ipso putantes precipius quibus & melius inuenire, & non inuenierunt, coguntur per hoc credere et argumentari, scientiam non esse, sed delusionem, & ideo peccant hi ut priores.

SERMO DENE GANTI
bus artem ex illius suppositione in commixtione durorum cum mollibus.

Caput. xxi.

Alij vero componentes dura cum duris, & mollia cum mollibus, propter conuenientiam voluerunt corpora a se inuicem transmutari & trans-

mutare, & illud non potuerunt, propter suam ignorantiam, vt permiscetes solem uel lunam cum uenere uel alio quocumq; metallorum, non transmutant illa in solem uel lunam transmutatione firma, quin expediat ignis expressioe forti vnumquodq; illorum a commixtione separari, & comburi, uel ad priorem sui naturam redire. Quaedam uero ex eis plus durat in commixtione, quedam uero minus ut a nobis sufficenter determinatum est. Hæ itaq; delusiones superuenientes propter ignorantiam, faciunt hostales de hac diffidere artes, & illam artem quere non esse.

SERMOPARTICVLARIS
De Negantibus artem ex
suppositione per ueterios
rem administrationis
nem durorum cum
mollibus.

Caput. xxij.

A

lij intensus & profundus super hoc inquirentes, cogitauerunt & ingressi sunt, & uiam uoluerunt inuenire, ut dura mollibus unita, ea subtiliter induraret, & perfecta imperfectis ad perfectionem reducerent, & generaliter a se inuicem transmutarentur & transmutaretur transmutatione firma. Et id eo uoluerunt similitudinem & affinitatem illorum inuenire, cum quidem per medicinas

tum uero per ignis administrationem attenuando grossa, sicut uenerem & martem, & inspissando subtilia, sicut est iupiter, & similia sibi. Et aliqui eorum credentes hanc administrationem perficere, delusi sunt in commixtione horum durorum corporum, uel quia frangibile fecerunt omnino uel omnino nimis molle non alteratum a duro, uel nimis durum non alteratum a molli. Et sic conuenientiam non inueniunt, & ideo artem esse negauerunt.

SERMODENEGANTIBUS

artem per suppositio-
nem illius in ultima du-
rorum cum mollibus
administratione.

Caput. xxij.

Lij uero ad huc & profundius insipientes, alterare uoluerunt corpora cum anima suam extrahere, & cum extracta anima omnia alterare similiter. Et ad id non potuit eorum experientia peruenire, sed delusi fuerunt de intentione sua, per hoc gestis mantes artem non posse inueniri. Alij uero solo igne ipsa perficere conantes delusi in opinione sua fuerunt, quia ad illud peruenire nescierunt. Et hi eam ex hoc non esse putauerunt. Quibus omnibus obuiamus ut primis.

SERMO DE NEGAN-
tibus artem ex suppositione
in gemmis & vitro,
& similibus.

Caput. xxliij.

Qui vero in vitro, & gem-
mis illam posuerunt
experti sunt, per vi-
trum & gemmas in cor-
poribus alterationes
fieri non posse, quia
non alterat quod non
ingreditur, & nec vitrum quidem nec
gemmas ingrediuntur, ideoque non al-
terant. Sed & si conati sunt vitrum se-
cum vitre, cum tamen vix hoc possit
non tamen propositum habent, quo-
niam vitrum ex corporibus faciunt,
& propter hoc estimant hunc errorem su-
per totam artem caderet, & sic eam ar-
guunt non esse. Quibus respondes-
mus, eos operari in non debita ma-
teria, ideoque indebite terminantes,
non possunt hanc ex eorum erroris
bus interimere.

SERMO DE NEGAN-
tibus artem ex illis sup-
positione in salibus
& aluminibus.

Caput. xxv.

Qui vero in salibus & aluminibus
illam posuerunt, experti sunt, per
vitrificationem & aliam
quandam alterationem
fieri non posse, quia
non alterat quod non
ingreditur, & nec vitrum quidem nec
gemmas ingrediuntur, ideoque non al-
terant. Sed & si conati sunt vitrum se-
cum vitre, cum tamen vix hoc possit
non tamen propositum habent, quo-
niam vitrum ex corporibus faciunt,
& propter hoc estimant hunc errorem su-
per totam artem caderet, & sic eam ar-
guunt non esse. Quibus respondes-
mus, eos operari in non debita ma-
teria, ideoque indebite terminantes,
non possunt hanc ex eorum erroris
bus interimere.

Sunt et alij supponentes
eam artem inueniri in sa-
libus & aluminibus sal-
tris & boracibus, possunt
quidem in his expectari,
sed eam inuenire minime
putamus in eis. Ideo
quod si post suam experientiam paucam
utilitatem transmutationis inuenis-
unt, sed soluendo coagulando & assan-
do, tamen non interimant hanc artem
diuinam, cum necessaria sit & scita.
Possibile est tamen in his omnibus
aliquam alterationem inueniri, sed res
mota est valde & maxime laboriosa.
Alij vero et in alijs crescentibus om-
nibus supponentes, magis laboriosa
fore probat, ideoque etiam in omnibus
vegetabilibus ponunt, possibile quidem
ponunt, sed non eis, quoniam potius
deficerent in labore quam laboratum perfici
ei sit possibile, ideoque si tales artem non
inueniunt suis laboribus, artem nul-
lis laboribus inueniri posse argumen-
tari non licet. Omnes autem prius
dicti errantes unam materiam suam
posuerunt, & nullam aliam suppos-
uerunt praeter illam. Et hi quidem
iam redarguti sunt omnes. Alij vero
multi, et quasi infiniti, harum rerum
omnium compositionem aut quarum-
dam sub diuersa proportione facien-
tes ignoranter & incienter incedunt
& error illorum in infinitum extendi-
tur, quoniam infinita est diuersitas pro-
portionis rerum miscibilium, & infi-
nita est diuersitas numeri rerum mi-
scibilium, & in his ambabus in finis-
tatibus infinite attingit errare, aliquando
ex superabundantia, aliquando ex

diminutione, & his impossibilis est correctio. Sed nos quidem longius diu & prolixitati sermonum parcetes, super infinitis insistere nolumus quoniam scientiam vniuersalem trademus breuibus locutionibus, quae euidenter infinitatem futurum errorum emendare poterunt & illos corrigere. Nunc vero prius naturalia principia differamus secundum eorum causas, ut ex principio te attentum faciamus & immemoratione illorum.

SERMO VNIVERSALIS

in principijs naturalibus
corporum secundum
antiquorum
opinionē.

Caput xxvi.

Nnuimus ergo tibi secundum antiquorum opinionem, qui fuerunt de secta nostra artem imitantium, quod principia naturalia in opere naturae sunt spiritus fetēs, .i. sulphur, & aqua viua, quam et sicā aquam nominari concedimus. Spiritum autem ferentē diuisimus, est enī albus in occulto, & rubeus & niger, uterq; in magisterio huius operis. In manifesto autem, uterq; tendēs ad rubeū. Dicimus igitur sermone breui, nec non & similiter cōpleto & sufficienti generationē vniuersi cuiusq; istorum, & modum similiter generatio nis. Expedi igitur nos ampliare sermonem nostrum & dilatare, & singu-

lum capitulum de singulo naturali principio tradere. In genere tamen dicimus, quod vnumquodq; ipsorum est fortissime compositionis, & vniuersalis substantiae, & illud ideo, quoniam in eis minime partes terre taliter partibus aereis aqueis et igneis sunt vnite, vt nulla ipsarum alteram in resolutione possit dimittere. Imo quae libet cum qualibet resoluitur, propter fortem vniōem quam habuerit ad invicem per minima, .i. paulatim a calore in mineralibus equali terre visceribus conculcato & aquato secundum debitum cursum naturae, ad exigentiam illorum essentiae, secundum opinionem quorundam antiquorum philosophorum.

SERMO VNIVERSALIS

in principijs naturalibus
secundum opinio-
nem auctoris.

Caput. xxvij.

Alii autem aliter dixerunt, quoniam principium non fuit, .vi. in natura sua sed alteratum & conuersum in terram suā, & sulphur similiter alteratum & in terram mutatum. Unde dixerunt quod principium fuit aliud quā spiritus fetēs & spiritus fugitiuus in intentione naturae. Et ratio qua mo-

LIBER

ti sunt, fuit, quoniam non inueniunt in mineris argenteis, vel aliorum metallorum aliquid quod sit ar. vi. in natura sua, & aliquid quod sit sulphur similiter, immo per se inueniunt vni quodque illorum separatim in propria sua minera in sua natura. Et similiter per aliam rationem hoc quod affirmant. Non est transitus a contrario in contrarium nisi per dispositionem mediam. Ergo cum sic sit, coguntur confiteri & credere, quod non sit transitus a molliore, vi. ad duritiam aliquid metallorum, nisi per dispositionem, quae est inter duritiam & molliorem illorum, sed in mineris non inueniunt aliquid in quo saluetur haec media dispositio, a deo hac ratione compelluntur credere ar. vi. & sulphur in sua natura non esse principium de intentione suae naturae, imo aliud quod sequitur ex illorum essentialium alteratione in radice naturae ad terram substantiam. Et est iste modus, quoniam prius vnumquodque eorum conuertitur ad terram naturam, & ex his ambabus terreis naturis resolutus fumus tenuissimus a calore multiplicato in viscere terrae, & hic duplex fumus est. Materia metallorum in media, hic fumus cum a calore temperato minerarum decoctus erit, & coarctatur in naturam cuiusdam terrae, ideoque fixationem quandam suscipit, quam dum fluens aqua per viscera minerarum & terrae spargiositatem diluente, & ei vniuersimter vnitur vnione naturali & firma, ideoque sic dixerunt sic opinantes quod aqua fluens per meatus terrae inuenit substantiam dissolubilem ex substā-

tia terrae in visceribus illius & illam soluit, & vniuersimter secum vnitur, quousque & substantia terrae in visceribus dissoluta & aqua fluens dissolvens, vnum fuerint vnione naturali, & ad talem mixtionem veniunt omnia elementa secundum debitam naturalem proportionem, & misceantur per minima, quousque faciant vniuersimter mixtionem. Et haec mixtio per successivam decoctionem in minera inspissatur & induratur & fit metallum. Et hi quidem sunt affines veritati, non tamen veritatem conueniunt puram.

SERMO PARTICV-

laris in corporum principijs naturalibus.

Caput xxxvij

Am sermone vniuersali determinauimus de metallorum principijs naturalibus. Restat igitur vt asserponamus vniuersi cuiusque principij capitulum. Cum ergo tria sint, sulphur, arsenicum & argentum viuum. Primo asseribemus capitulum de sulphure. Secundo de arsenico. Tertio de ar. vi. deinde vniuersi cuiusque metallorum, qui sunt effectus eorum. Deinde ponemus capitulum determinatum, secundum quod est ex opere naturae. Dehinc ad ea quae huius magisterij sunt fundamenta & illorum operationes transiendo, horum omnium causas assignantes.

SERMO SINGV-
laris in principio quod
est sulphur,

Caput. xxxix,

Scimus igitur quod sulphur est pignus terre in minera terre temperata decoctionem inspissata, quousque induretur et sicca fiat, & cum indurata fuerit, sulphur vocatur. Habet si quidem sulphur fortissimam compositionem, & est vniuersalis substantiae in suis partibus omnino mera, quia homogeneum est. ideoque non auferitur eius oleum ab ipso per distillationem, sicut ab alijs rebus oleum habentibus. Qui ergo querunt ipsum calcinare non perdendo de illius substantia aliquid, de quo sit curandum, in vasnum laborant, quoniam non calcinatur nisi per magnam industriam, & multum de illius substantia dissipando excentum enim partibus vix tibi tres sufficienter reseruians. Post calcinationem si similiter non potest nisi calcinetur prius, commisceri attamen & aliquantulum illius fuga retardari & illius potest adustio reprimi, & cum commixto facilius calcinatur. Qui ergo querit ex eo opus elicere, illud per se preparando non eliciat, quoniam cum mixto perficitur, & sine illo prorelatur magisterium usque ad desperationem. Et cum suo comparari sit tinctus

ra, & dat pondus completum vnicuique metallorum, & ipsam a feditate depurat & illustrat, & perficitur cum magisterio, sine quo nihil horum praestat sed potius corrumpit & denigrat, non igitur sine magisterio ipso utaris. Qui etiam in preparatione ipsum comiscere & amicari corporibus nouerit, sciet vnum de secretis naturae maximum, & viam perfectionis vnam, cum multae sint viae ad vnum effectum et vnum intentum. Et quodcumque corpus ex ipso calcinatur, acquirit pondus sine dubio. Aes quoque assumit ex eo solis effigiem. Mercurio quoque associatur, & per sublimationem fit visusur. Calcinantur denique omnia corpora ex eo facile praeter sol & iupiter. Sol vero difficillime. Et non cogulatur ar. vi. ex eo in solem vel lunam in quibus sit utilitas per artificium debile, sicut philosophorum quidam facti putauerunt. Et ita dicimus quod quaecumque corpora minus habent de humiditate, facilius per sulphur calcinantur quam quae multam. Per deum altissimum, ipsum illuminat omne corpus, quoniam est alumen & tinctura. Difficillime quoque soluitur, quoniam non habet partes saluginosas, sed oleagineas, quae non facile in aqua soluantur. Quae autem facile vel difficile soluantur in aquam, in capitulo solutionis monstrabimus satis aperte. Sublimatur vero, quia spiritus est. Et si commiscetur veneri et adunatur secum, fit mirabile violaceum. Cum mercurio quoque miscetur similiter, & fit ex eis per decoctionem celestinus color & delectabilis. Non putet quis

LIBER

Caput xxxi.

90

quod sulphur per se opus compleat alchimie, non enim esset hoc nisi vane credere, hoc autem satis lucide probabimus in sequentibus, Eligitur autem crassum & lucidum. Et de sulphure hec dicta sufficiant.

SERMO IN PRINCIPIO

quod est arsenicum.

Caput xxx.

Estat nos de arsenico terminare ad presens. Dicimus igitur quoniam est de subtili materia & simile cum sulphure, ideo non oportet illud aliter diffini

rius sulphur. in hoc autem diuersificatur a sulphure, quia est albedinis tinctura de facili, rubedinis autem difficillime, sulphur vero rubedinis de facili, albedinis autem difficillime. Est autem sulphuris & arsenici duplex genus, citrinum quoque & rubeum, que sunt huic arti vtilia, reliqua autem multa genera non. Figitur autem arsenicum sicut sulphur. Vtriusque vero sublimatio ex metallorum calcibus melior est. Non sunt autem sulphur & arsenicum materia perfecta huius operis. Non enim completa sunt ad perfectionem, habent autem adminiculam perfectionis in casu. Eligitur autem lucidum & squamosum & scissibile.

SERMO IN PRINCIPIO

quod est argentum viuum.

A

Rgenum quippe viuum, quod etiam mercurius appellatur antiquorum vsu, est aqua viscosa in visceribus terre, substantie subtilis albe terre per calorem temperatissimum vnita totali vnione per minima, quousque humidum cōtemperetur a siccis et sicum ab humido equaliter. Ideoque fugit superficiem planam de facili, propter suam aquam humiditatem. Non autem adheret, viscosam licet habeat humiditatem, propter siccitatem illius, que illam cōtemperat, & non adherere permittit.

Est etiam (vt quidam dicunt) materia metallorum cum sulphure. Adheret quoque tribus mineralibus de facili, saturno videlicet & soli & ioui, & lunę magis difficulter. Veni vero difficilior quam lunę. Marti autem nullo modo, nisi per artificium. Ex hoc vtiq; maximam diuicias secretum. Est enim amicum & metallicum placibile, et medium coniungendi tincturas. & non submergitur aliquid in ar. vi. nisi sol. Soluuntur tamen iupiter et saturnus luna & venus ab eo & cōmiscentur, & sine ipso aliquod metallorum deus rari non potest. Figituret est tinctura rubedinis exuberantissime, refectionis et fulgidis splendoris, et non recedit a cōmixto, donec in natura sua. Non est tamen medicina nostra in natura sua sed inuare quandoque potest similiter in casu.

*et mercurius
metallicus
et quod dicitur
dicitur*

SERMO GENERALIS

SERMO PARTI

De effectibus nature que sunt corpora metallica.

cularis in Sole.

Caput. xxxij.

Caput. xxxij.

Incipimus de metallicis corporibus, que sunt effectus nature priorum. Sunt autem sex in numero. Aurum. Argentum. Plumbum. Stagnum. Es. Ferrum.

si metallica

Dicimus igitur quoniam metallum est corpus minerale fusibile, sub malleo ex omni dimensione extendibile. Est autem metallum (ut dicimus) de se substantia, et fortissime compositionis et firmę. Habent autem affinitatem magnam metalla adinucem, non tamen perfectum diminutum perficit per eius commixtionem. Si enim aurum cum plumbo admisceatur fusione, non fit ex hoc plumbo aurum, sed erant et plumbo ab admixtione, et aduritur. Aurum autem in examinatione remanet. Similiter in rebus quibus inducendo cadit secundum communem cursum, secundum vero nostrum magisterium perfectum imperfectum adiurat, et imperfectum in nostro magisterio per se perficitur sine administratione alicuius rei extraneę, et imperfectum hoc eodem magisterio perficitur. Et per deum se inuicem alterant et alterantur, et se inuicem perficiunt et perficiuntur, et per se tantum unumquodque perficitur, sine alicuius adminiculo.

si plumbum ad aurum in examinatione remanet

si aurum in examinatione remanet

Teulimus tibi in generali capitulo summam de intentionibus metallorum, speciale tibi tamē faciemus de vno quoque sermonem. Et primo de auro dicamus.

Dicimus ergo quoniam aurum est corpus metallicum citrinum, ponderosum fulgidum equaliter in ventre terre digestum, aqua minerali diuissime lauatum, sub malleo extendibile, fusibile, examinationem cineris et cimenti tollerans. Ex hoc utique elicias, quod aliquod non est aurum, nisi causas definitionis et differentias omnes habeat auri. Quicquid tamen metallum radicatus citrinat, et ad equalitatem perducit et mundat, ex omni genere metallorum aurum facit. Ideo per opus nature ppendimus, et artificioses in aurum mutari posse. Vidimus namque in mineris eris, a quibus emanabat aqua, seorsum adducens eris squamas tenuissimas. Ipsasque diuturno et continuo lapsu lauit et mundauit. Deinde vero a qua cessante fluere, vidimus esse siccā arenā has squamas per triennium in solis calore excoqui, inter quas est inuentum aurum verissimum. Estimauimus itaque per aquę beneficium illas mundatas fuisse, per solis autem calorem in arenę siccitate equaliter digestum, et ad equalitatem peruenisse.

C ij

Imitantes autem naturam cum possimus similiter alteramus, non tamen in hoc sequi naturam valemus, Aurum quoque est preciosius metallorum, et est tinctura rubedinis, quia tingit et transformat omne corpus. Calcinetur autem et soluitur sine utilitate, et est medicina laticians, et in iuventute corpus conservans. Frangitur facillime cum mercurio, & odore plumbi recitatur. Non est autem in actu aliquid quod magis in substantia sibi conveniat, quam Jupiter et Luna. In pondere autem & sordiditate et putrescibilitate Saturnus, in colore autem Venus, in potentia quidem magis Venus, deinde Luna, deinde Jupiter, et deinde Saturnus, ultimum vero Mars. Et hoc est vultus delectatis nature. Cum ipso similiter commiscetur spiritus, et figitur per ipsum maximo ingenio, quod non pervenit ad artificem duræ cervicis et peccoris.

SERMO

in Luna.

Caput xxxiiij.

Solis itaque capitulo premissis, dicamus sermo noster in Luna, communi vocabulo argenteo. Dicitur quoniam argenti est corpus metallicum albu albedine puram, durum, sonans, perdurans in cinerico, sub malleo extendibile ignibile fusibile. Est itaque albedinis tinctura & indurat solem per artificium, & convertit ad se, & com

miscetur soli, & non frangit, sed in examinatione sine artificio secum non profecerat. Qui novit ipsum magis subtiliare, & post subtiliationem inspissare & figere secum associatum, cum eo manet in pugna, & ipsum non dimittit penitus. Positum super fumum acutorum, sicut aceti salis ammoniaci & asgrestæ, fit celestinus color mirabilis. Et est nobile corpus, sed diminutum a nobilitate aurum, & invenitur eius materia determinata, & aliquotiens habet confusam mineram cum alijs corporibus, & illud non est ita nobile. Calcinetur autem similiter & soluitur labore magno cum nulla utilitate.

SERMO IN

Saturno.

Caput xxxv.

De plumbo similiter tradamus capitulum, & dicamus quoniam plumbum est corpus metallicum, liuidum, terrei ponderosum multum, parva participans albedine, cum liuiditate multa, cinerico, & cementum refugiens, molle, facile omni sua dimensione parva compressione extendibile, & facile fusibile sine ignitione. Plumbum autem quidam fatui putant & dicunt multum in natura sua auro appropinquare. Sed quoniam sunt duræ cervicis, omni ratione vacui, nullam veritatem conicere valentes, quantum in se est, ex subtilissimis rebus queunt, sed de eis secundum

hanc sententiam

in fine / 77 / in fine / Saturnus

in fine / 77 / in fine

Handwritten mark or signature at the bottom of the page.

vehementer, et illam citrinat citrinitate bona, ut ex hoc proficuum elicias, Excusamur itaque per ea a laboribus indurationis et ignitionis illius. Assumas igitur eam præ ceteris imperfectis in opere minor et medio, in maiori vero minime. In hoc tamen a foue vitium habet, quoniam lucescit de facili, & infectionem ex acris & acris suscipit, & eradicare illud non est facile artificium, immo profundum.

SERMO IN

Marte.

Caput. xxxvij.

Artis vero narratio & secretum illius totum est ex opere nature, quoniam est corpus metallicum liquidum multum, parum vero rubeum, albedine non pura participans, durum ignibile, non fusibile fusione recta, sub malleo extensibile, & multum sonans. Est autem mars dure tractationis, propter impotentiam fixe fusionis, qui si sine medicina, illius naturam imitante fundatur, coniungitur soli & lune, & non separatur per exam, sine magna industria, sed si præparatur, coniungitur, & non separatur per aliquod artificium, si eius natura fixationis non immutetur ab eo, sola remota immundicie illius, Est ergo tinctura rubadinis de facili, albedinis vero difficiliter. Et cum coniam

gitur non alteratum, non immutans est colorem commixti, sed augens illud in quantitate. Inter omnia igitur corpora iupiter in splendidius & lucidius, fulgidius & perfectius solare & lunare transformatur corpus. Sed in eo est opus facili tractationis, & longi laboris. Post illud vero venus minus perfectæ mutationis eligitur, difficilius tractationis, breuioris vero a ioue laboris. Saturnus vero post venerem perfectionem in transmutatione ab illa diminutam habet, facili acutus tractationis, longissimi vero laboris. Mars vero inter cetera minima perfectionis in transmutatione consistit, tractationis utique difficile, & laboris longissimi. Quæcumque igitur a velocitate liquefactionis corpora remotiora sunt, difficilius inueniuntur in transmutationis opere tractationis. Et sunt huiusmodi venus & mars, quæ vero magis, magis, & quæ maxime, maxime: Quæcumque vero maioris liquiditatis & infectionis in terra sunt participantia, & hæc laboris maioris inueniuntur, & minoris perfectionis. Quæcumque autem perfectionum diuersitates paulo prius a nobis determinate in minoris & medijs operis artificio reperte sunt in maiori vero vnus perfectionis sunt omnia, non autem vnus tractationis aut laboris sunt. Remanet enim dicere, & quæ tractationis facilitas et difficultas, & quæ breuitas laboris & longitudo in radice in natura corporum inuenta sunt. Iam ergo principia naturalia tractatione vera, quæ est ex intentione nature ipsorum corporum adscriptimus,

& ipsorum corporum similiter determinatos sermones in singulis capitulis veraciter exposuimus, & secundum sententiam eorum, qui intima naturae videre potuerunt, & secundum nostram, qui ad ea peruenimus cum instantia laboris. Nunc vero secundum quod inuenimus, expedit huius artis defectum supplere, & principia omnia huius magisterij tradere in nostri ultima sermonis parte, & perfectiorem quam vidimus secundum eius exigentiam cum causis suis monstrare.

LIBER SECUNDVS

De principijs, huius magisterij & perfectio-
neciusdem.

Caput. xxxix.

Sunt duo que determinanda sunt. Principia scilicet huius magisterij, et perfectio eiusdem. Sunt itaque huius artis principia modi operationum ipsius, quibus applicatur artifex ad hoc magisterium. Qui quidem ad se invicem sunt diversi. Est enim unus modus sublimatio, & descensio alter, et unus etiam distillatio, et unus ex modis est calcinatio, & alius solutio, & alius coagulatio. Septimus vero modus est fixatio. Octavus vero ceratio. De quibus singulis singulam narrationem faciemus. Perfectio consistit ex consideratione rerum, quibus p-

uenitur ad eam, & ex conditione rerum iuvantium, & ex consideratione ipsius usci quae ultimo perficit, & ex qua cognoscitur, si in perfectione fuerit magisterium, vel non. Consideratio eorum quibus peruenitur ad operis complementum, est consideratio substantiae manifeste, & colorum manifestorum, & ponderis in unoquoque corporum mutandorum, & quae non mutanda sunt ex radice suae naturae absque illo artificio, & consideratio illorum similiter in radice sua cum artificio, et consideratio principiorum corporum secundum suum profundum occultum & manifestum, secundum naturam suam, sine artificio, & eorum similiter cum artificio. Quoniam si non cognoscerentur corpora & illorum principia in profundo suae naturae & manifestum cum artificio, & sine, nesciretur quod superfluum in eis, & quod diminutum, qua ratione necesse foret nos nunquam ad perfectionem transmutationis illorum peruenire. Consideratio autem rerum iuvantium in perfectionem, est consideratio naturarum illarum rerum, quae corporibus sine artificio videmus adherere & mutationem facere. Et sunt Mars, Tutia, Antimonium, & lapis lazuli, & consideratio eorum quae sine adherentia corpora mundificant, & sunt scilicet sal & alumina, nitra & boracis, et quae suae naturae sunt, atque consideratio vitrificationis mundantis per consimilem naturam.

SERMO GENERALIS

ralis in perfectione
magisterij.

Caput. xli.

Consideratio vero rei quae perficit, est consideratio electionis purae substantiae ar. vi. & est materia quae ex materia illius alsumpsit originem, et ex illa creata est. Non est autem ista materia ar. vi. in natura sua, nec in tota sui substantia, sed est pars illius, non est autem nunc, sed cum lapsus noster factus est, ipse enim illustrat & ab adustione conseruat, quod perfectionis significatio est.

SERMO GENERALIS

in consideratione examinis perfectionis magisterij, & principij magisterij, & perfectione eiusdem.

Caput. xli.

Consideratio vero rei ex qua cognoscitur utrum magisterium in perfectione sit, vel non, est consideratio cineris, cemen-
ti, ignitionis, expositio-
nis super vapores auctorum, extinctio-
nis, commixtionis sulphuris aduren-
tis corpora, reductionis post calcina-
tionem, & susceptiois ar. vi. Haec cau-
sam omnia narrabimus cum causis sus-
cis, & cum experientijs facilibus, quibus

poteris manifeste cognoscere, ser-
mones non errasse nostros. Et haec ex-
perimenta erunt tibi penitus nota.

SERMO GENERALIS

ralis in sublimas-
tione.

Caput. xliij.

Consequentes igitur
nostrum propositum
dicimus de sublima-
tione. Et fuit causa in-
uentionis eius, quia non
inueniunt antiqui
nostri, nec nos, nec qui
post nos erunt aliquid, quod uniretur
corporibus, nisi spiritus solos, vel alius
quod, quod naturam corporis vel spiri-
tus in se contineret, & hos projecto a
super corpora sine illorum mundatio-
ne, viderunt, vel non perfectos colo-
res dare, vel ex toto corrumpere, adu-
rere, denigrare, & defedare. Et hoc se-
cundum diuersitatem ipsorum spiritus-
tum. Quidam enim sunt adurentes,
ut sulphur, & arsenicum, & marchos-
ita, & hi quidem corrumpunt ex toto.
Alij vero non adurant, ut omne
genus tutiae, & hi quidem imperfectos
colores dant, & illud ideo, quoniam
quae adurant, etiam denigrant, & fedat
Duplici de causa haec faciunt. Una,
quia vnicuositas adustura sulphuris
de cuius proprietate est, de facili inflama-
ri, et per inflammationem denigrari, et
consequens denigrare ab eis non est ablas-
ta. Altera vero causa est terretas quae ab

@

SECUNDVS

XVIII

SERMO PARTICV

laris in sublimatio
ne sulphuris &
arsenic.

Caput xliij.

eis similiter ablata non fuit. In his autem in quibus non datur perfectus color, est causa terreitas, liuidum facies eam. Potest etiam adustio liuidis erare colorem, ideoq; ingeniati fuimus hos mundare ab vnicuositate videlicet adurente eam, habentes scy & a terra supfluitate omnes. Et ad hoc per nullum magisterium ponimus peruenire, nisi per solam sublimationem. Ignis enim est eleuat, subtiliores partes semper eleuat, ergo dimittit grossiores. ex hoc patet per sublimationem spiritus a terreitate mundari, que & ingressione impediatur, et colorem immundum dabit. Experientia vero notum tibi facit satis per visum tutum, illos ab ea absolutos esse. vides enim eos splendidos & magis perulos, & eos facilius corporum densitate subintrare & penetrare & non sedum vt prius facere. Quod vero per sublimationem adustio renouatur, patet experimento, quoniam arsenicum quod prius ante sui sublimationem impurum & prorsus erat ad adustios non, post eius sublimationem infusum in oleo non permittit, sed solummodo sine inflammatione recedit, et hoc idem in sulphure (si experieris) inuenies. Quia ergo in nullis alijs q; in spiritibus vidimus adherentiam ad corpora cum alteratione, per nulla ergo fuimus ab eis excusati, quin necessarium fuerit, illos preparasse, cum modificatione illorum, que est per sublimationem, ideo huius fuit causa necessaria inuentionis. Sublimationis igitur narremus ordinem totum sine diminutione, & ipsius essentiam.

Quicquid igitur, Sublimatio est rei sicq; per ignem deuatio, cum adherentia sui vasis. Sublimatio vero diuersificatur propter diuersitatem spirituum sublimandorum.

Quedam enim sit est forti ignitione, quedam vero cum mediocti, quedam vero cum igne remisso. Si igitur sublimetur arsenicum vel sulphur, necesse est illa per demissum ignem sublimari, quoniam cum habeant partes subtilissimas conmixtas vniuersas, ascenderet vtiq; illorum tota substantia sine purificatione aliqua, immo denigrata & etiam combusta. Vt igitur separet quis immundam terram substantiam, necesse est ingenia duorum inuenire generum, proportionem scy ignis, & mundificationem cum commixtione secum, quoniam commixtio cum seabus partes comprehendit grossas, et tenet illas in alu del fido de pressas, nec eas scandere permittit. Vnde & necesse est, artificiosam triplicem ignis gradum sublimationi applicare. Vnum proportionare taliter, quod per eum ascendat alterata tantum & mundiora, donec per hoc manifeste viderit ipsam mundari a terra feculenta;

LIBER

Alter vero gradus est, ut quod in fecibus remansit depura illorum essentia, sublimetur cum maiori expressione ignis, videlicet cum ignitione aludel & ipsarum fecum, quã videre poterit oculis suis. Tertius vero gradus est, ut administretur ignis debilissimus sine fecibus ei quod sublimatur a fecibus, & quod iam depuratum est. quod vix aliquid de illo ascendat, & quod ascendet de illo sit res subtilissima, quæ huic operi nihil valet, quoniam illa est res, mediante qua adustio fit in sulphuribus. Est igitur tota sublimationis intentio hæc, ut remota terrefactate illius per ignis administrationem debitam, & abiecta similiter ex ea subtilissima & fumosa illius parte, quæ adustionem cum corruptione adducit, relinquatur nobis pars illa, quæ in equalitate consistit, quæ simplicem fusionem super ignem facit, sine adustione aliqua ea de igne fugiente sine inflammatione illius. Quod vero subtilissimum sit adustum, manifestissimis argutionibus probatur, quoniam ignis ad suam conuertitur naturam unumquodque eorum quod magis affine illi est, quia ex vnaquaque adustibili magis affine est, quod ex illa est subtile, & adhuc magis affine est, quod subtilius est. Ergo & magis affine subtilissimum est, ab experientia similiter, quoniam sulphur vel arsenicum non sublimatum velocissime inflammatur: Sulphur vero facilius. Sublimatum vero directe non inflammatur, sed volat & extenuatur sine inflammatione, precedente tamen fusione. His itaque patet, sermonem nostrum

veridicum esse. Probatio vero administrationis fecum, cum proportione sua est, ut eligatur materia illa, cum qua plus conveniat spiritus sublimandi, & cui permiscantur profundius, quoniam illa cui magis uniantur, potentior est in retentione fecum sublimandorum, quæ cui non. Huius rationabilis satis est manifesta probatio. Probatio vero quod necessaria sit fecum administratio est, quia si non combungerentur sulphur vel arsenicum sublimandum cum fecce de aliqua re fixa tunc necesse esset cum tota sui substantia ascendere, non mundata. Experientia vero sciunt, nos verum dicere, qui in sublimationibus exercitati sunt. Probatio vero, quod necessaria sit talium fecum administratio, quibus sublimanda conveniant & uniantur in profundo suo, quoniam si feces non permiscerentur per minima, tunc idem contingeret, sicut si fecem non haberent, sed ut ascenderet tota illorum essentia sine mundatione aliqua, sicut ascendunt sine fecibus cum tota substantia, ergo & similiter a fecibus sublimata quibus non uniantur, accedere necesse est. Experientia scit, verum hoc esse, qui hoc vidit & novit, quoniam cum sublimavit a re extranea a corporum natura, sublimavit in vatum, ut nullo modo depurata post ascensionem illorum inveniret. Si vero cum calce alicuius corporum sublimavit, tunc bene sublimavit, & perfecte mundare potuit, cum facilitate. Est ergo intentio fecum, ut administrantur de calcibus metallorum. Est enim in illis facilis operationis sublimatio

metio, cum rebus autem alijs difficil
lima. Non est ergo aliquid, quod loci
illorum possit obtinere. Non autem
dicimus sublimationem impossibilē
sine calcibus corporum, sed eam difficil
cillimam & longissimis laboribus et
prostrationibus, vsq; in desperationē
Sed in hoc tantum bonitatis habet,
quoniam quod sublimatur absq; fes
cibus, vel sine corporum calcibus, est
quantitatis multe, quod vero cum feci
bus, minoris. Adhuc vero et quod est
corporum calcibus, minimū est quan
titatis, sed facillimū, & laboris breuis
simū. Illud vero quod plus nos excusat
a fecibus de corporibus, est omne ges
nus salis preparati, et huius consimi
lium in natura, et est nobis cū eis sub
limatio multe quantitatis etiam posse
subilis, quia facilis sit ab eis sublimā
dum secum separatio per salium sol
utionem, quod in nullis alijs rebus
esse contingit. Proportio vero secum ē,
vt quantitas secum quantitati subli
mandorum equetur. In hoc enim eti
am rudis arti ex errare nō poterit, me
diocrē vero artificem, ponere modie
tatem ponderis sublimandorum ex
fecibus, sufficiens est: contingit, & i
hoc errare non debet. Exercitato vero
& maxime experto, minima illarum
pars sufficit. Quanto enim minores
locū sunt quantitates, tanto & maio
ris exuberantia sublimationē neces
se est esse, dummodo & secundum dē
uersitatem subtractionis secum, fiat
proportionalis illi subtractio ignis.
In parua enim quantitate, parua ad
perfectionem ignis eliciatur, in mag
na magnus, in maiori maior. Sed q̄

niam ignis non est res, quæ mensurā
ri possit, ideo contingit in illo errare
sepissime, cum quis exercitatus non ē
tam ex diuersitate fornacum & lig
norum adurētium, q̄ & sim iliter va
forum & capacitatis illorum. De qui
bus omnibus expedit artificem attens
tum sollicitare. Sed communem ad
ducimus regulam. Quoniam impris
mis expedit cum paruitate ignis, for
lam aqueitatem ex sublimādis expri
mere, qua remota si quod ascēdit per
illum, tunc in principio hic non auge
tur ignis, vt per debilissimum ignem
subtilissima pars tollatur, & ferrium
ponatur, quæ est causa adustionis.
Cum autem iam nihil vel modice as
cenderit (quod experiri poteris cū ins
tromissione bombacis licinij in super
rius foramen aludel) vigoretur ignis
sub eo, et qualiter vigor debeat esse ig
nis, tibi experientia licinij ostendat.
Si enim parū de sublimando vel mū
dum exierit, adhuc paruus erit ignis,
augeatur igitur. Si vero multum &
immundum, tunc superfluus est, sub
trahatur igitur. Si vero mundum &
multum, proportio iam inuenta est.
Immundum vel mundum per extra
ctionem licinij, quod in foramen alu
del positum est, secundum enim quā
quantitatem mundiciam vel immū
dicam ex sublimando respexerit arti
fex adhesisse licinio, syllogizare poter
it, & in tota sublimatione necessario
proportionalem ignem. & ex hoc ig
nis rectificationem inueniet, sine fals
lacia. Melior vero modus secum est,
vt sumantur ferri squame, vel eris cō
busti. Et hæc quidem propter prius

tionem malchum iditatis de facili sulphur aut arsenicum sibi imbibunt, & secum vniunt. Huius autem veritatem scit exercitatus solus.

SERMO SVBLIMATIONIS & RECTIFICATIONIS sulphuris & arsenici.

Caput. xliij.

Quod expediat ergo rectificare artificem nos, in quibus contingit omnibus errare ignoranter in horum duorum spirituum sublimatione. Narramus igitur primo, quod si multas feces posuerit, tunc si non augmentauerit ignem proportionalem, nihil ex sublimando ascendet. Quomodo autem illum inueniat, iam sibi sufficienter narratum est. Et si paucam secum quantitatem vel non ex corporum calce posuerit, tunc etsi illius proportionem non inuenit, ascendit sublimandum cum tota substantia. Et huius tradidi similiter inuentionem sufficientem. Ex fornace vero & similiter contingit errare. Nam magna fornax magnam dat ignem, paruum vero parua, si ligna & foramina auricularum eis proportionantur. Si igitur posuerit multam rem ad sublimandum quantitatem in paruum fornacem ignem elationis sufficientem non poterit exhibere. Si vero paucam quantitatem in magna fornacem, sublimationem exterminabit propter ignis excessum. Similiter

vero spissa fornax conuulcatum & fortem dat ignem tenuis vero rarum et debilem, in quibus similiter errare contingit. Similiter vero & cum spaciosis auricularis furnus & clarus & magnum dat ignem, cum strictis vero debile. Item etiam si maior fuerit vasis cooperatione ad furnum distantia a spondilibus eius, magnum dabit ignem, si vero minor, minore. In quibus omnibus contingit errare maxime. Rectificatio ergo horum est, ut fumus sequestratur secundum intensionem ignis quam querit, spissus scilicet, cum liberis auricularis, cum distantia vasis aliud multa a spondilibus furni, si magnum querit ignem. Si vero mediocre, mediocre in his omnibus inueniat proportionem, si vero debilem proportionem in his eidem inueniat. Et has proportionem omnes docuimus te inuenire cum proportionem vera & experientia determinata. Si igitur volueris multam sublimationis quantitatem eleuare, tunc vas aliud tante capacitatis inuenias, quod illa suscipiat superfundum, ad eleuationem vnius palmæ. Ad illud coaptas furnum quod suscipiat aliud in medio sui, cum distantia parietum suorum per duos digitos. Et fumo facto, facies illi decem auricularis aequedistantes proportionem vna, ut vna equalitas sit ignis ad omnes partes illius. Tunc vero stipite ferro in medio fornacis ex transuerso in spondilibus eius firmato, qui a fundo fornacis distet ad extensionem vnius palmæ cum pollice suo, & ad spissitudinem vnius digiti, super eo firmetur vas aliud, & circumscribatur ad furnum

CVIVS DESCRIPTIO HAEC EST.

num. Tunc vero aduerte si bene & libere se expedierit de fumositatibus & flamma libere per totum furnum transuerit in circuitu aludel, tunc bene proportionatum est, si vero non, non. Et tunc dilata eius auriculas, & si emendatur bene quidem, si vero non tunc necessario relinquatur, quod distantia aludel a parietibus parua est, reddantur ergo tunc varietes, & amplietur distantia, & postea teneatur. Reiteretur ergo auctio auricularum & rasura spondilium, quousque libere se

absoluat a fumo, & flamma in circuitu aludel sit lucida, & fumus libere per auriculas exeat, ista est sufficiens experientia ad omnem sublimationis quantitatem de inuentione magnitudinis furni, & dilatationis auricularum eius & distantie aludel a parietibus eius. Inuentio vero spissitudinis furni est, quod si quaesieris magnum ignem, maior spissitudo illius sit, ad mensuram extensionis palmecum pollicis suo, si vero mediocrem, ad mensuram unius palmi, si vero minorem, ad spissitudinem

tudinem duorum digitorum formet. Similiter vero ex lignis eliciatur proportio, quoniam ligna solida fortem dant ignem, spongiosa vero debilem siccā magnum & cito terminabilem. Consideratione ergo distantie aludel, & magnitudinis & paruitatis auricularū, et spissitudinis & tenuitatis fumi & diuersitatis lignorum premixtis, accedit omnium ignium diuersitates perquiri, cum experientia sua vera. Ex conclusione vero maiore vel minore auricularum, vel fenestree furni, quam ligna intrantur, & ad ministracione lignorum diuersitatis, & additione & subtractione illorum accedit inueniri determinatum spacium temporis durationis ignis, scilicet ut scientia determinata sciatur, quantum vnusquisque ignis in suo gradu perdurare poterit in aequalitate. Et hanc inuestigatio est maxime tibi utilis & necessaria, quoniam per eam excusaberis a multitudine laboris immodici. Exerciteris igitur in ea & in omnibus a nobis nunc nouissime determinatis, quoniam qui se exercuerit inueniet, qui vero non, non. Intentio vero valis aludel est, ut fingatur vas de vitro spissum, de alia enī materia non valet, nisi forte & similis esset substantie cum vitro spissum, solū enim vitrum & sibi simile, cum poris careat, potens est, spiritus tenere ne fugiat & exterminentur ab igne. Alia autem materia nulla, quia per poros eorum successiue diminuitur & euanescent spiritus. Nec etiam & metalla in hoc valent, quoniam in spiritus propter

amicitiam eorum & conuenientiam illa penetrat, et secum vniantur, quare per illa transeuntes euanescent, quod per ea que a nobis determinata sunt, aperte probatur. Necessario & experientia repertum est, hoc nos verum dixisse, ergo per aliquod non excusamur a susceptione vitri in compositione aludel. Fingatur ergo concha vitrea rotunda, cuius fundus sit parue curuatus, & in medio spondilium eius formetur zona vitrea circumdans eam, & super illam zonam fundetur paries rotundus aquedistans a cooperatore pariete ad grossitudinem cooperuli ipsius conche, ita quod in distantia hac cadat paries cooperitorij large sine pressura. Altitudo vero huius parietis sit ad mensuram altitudinis parietis conche, aut parum plus, aut parum minus. Formetur vero duo cooperitoria ad mensuram huius conchae duorum parietum aequalia, quorum longitudo sit aequalis, & sit vnus spanne, & figura eorum figura vna scilicet pyramidalis, in quorū capitibus duo equalia sint foramina, vnum scilicet in vno, alterum in altero, in quibus ambobus possit cadere maior galline peana, ut hic & paulo post datus cernere licebit. Est ergo conche valis intentio, ut possit moueri secundum artificis voluntatem cooperitorium illius, & quod iunctura sit ingeniosa, per quam sine lutatione aliqua non pateat spiritibus egressio. Qui ergo in hoc potest magis ingenari, non excuset se ab hoc per nostram traditionem. Et est specialis in,

tentio super hoc scilicet vt concha in-
 teriorum spondilibus suis vsq; ad
 mediu subintret cooperitoriam suā.
 Cū enim fumoru sit ascende & non
 descendere, per hoc inuenimus inuen-
 tione prima, spiritus non habere ad
 consumptionē exitum, & per hūc pre-
 cedens modos alios, quos inuentione
 nostra quā sitimus. Et hoc experiens
 do, videbitur nos verū estimasse de il-
 lo. Inuentio vero & vna est, vt sepillis-
 mē e. i. acurētur aludel caput, ne pre ni-
 mia sublim in dorum multiplicatiōe
 in illud, cadant ad illius fundum, &
 retineat multita. lo reiterationis subli-
 mationis occupatum longo tempore
 Est & similiter intentio altera, vt sem-
 per seorsum separaretur, quod sursum
 ad propinquitatē foraminis capitis as-
 lude ascendit in puluerē, ab eo quod
 fufum et depressum in frustis & apud
 fundum illius peruium & clarum cū
 adhērentia ad valis spondilia consecē

disse inuenitur, quoniam hoc minus
 habet de adustione, q̄ quod prope
 foramen reperitur scandisse, hoc autē
 in superioribus aperta probatur, ratio
 ne videlicet & experimento. Pro-
 batio vero bonitatis & perfectionis
 sublimationis est iam dicta. Est, vt
 inueniatur clara & lucida & non adu-
 raturum in inflammatione. Hęc est ergo
 perfectio intētionum sublimationis
 sulphuris videlicet, et arsenici. Et si nō
 inuenta est sic, reiteretur opus super il-
 la, cum consideratione omnium suarū
 intētionum, quousq; sic inue-
 niatur.

SERMO IN SVB-
 limatione Mars
 curij.

Caput xlv.

D ij

AVNC VERO tota intentione arg. viui sublimationem deteminemus. Est igitur completa summa illius deparatio terretatis, & remotio aqueitatis illius. Excusamur enim a labore eius adustionis remotiois, quoniam eam non habet. Dicimus igitur, quonia ingenium separatiois superflue terre ipsius est, ipsum commiscere rebus cum quibus affinitatem non habet. & sublimationem eius reiterare ab eis multotiens. Et harum genus est talc, & calx cortici ouorum & marmoris albi. Similiter & vitrum minutissimetricum, & salis omne genus preparatum. Ab istis vero mundatur, sed a rebus habentibus affinitatem cum eo cornupitur potius, quia sulphureitate habent omnia talia, que ascendens cum eo in sublimatione ipsum corumpit. Et in hoc experientiam vides, quia si sublimas illud a itagno vel a plumbo. ipsum post sublimationem inferatam conspicies nigredine. Ergo melior est eius sublimatio per ea cum quibus non conuenit. Cum quibus conuenit melior esset, si sulphureitatem non haberent. Ideo a calce melior est sublimatio, quam a rebus omnibus, quoniam illa parum conuenit, & sulphureitatem non habet. Modus vero remotiois aqueitatis sue superflue, est ut quando commisceatur calcibus, a quibus sublimari debet, teratur & commisceatur illis cum imbibitione, quousque de illo nihil appareat, & po-

sita super ignem lentissimum aqueitas imbibitionis reparatur. Qua recedente, & locum argenti viui aqueitas recedit. Sit tamen ignis tam lenis ut per eum argenti viui tota substantia non ascendat. Ex multiplicitate igitur reiteratione imbibitionis cum contritione & leni assatione aqueitas illius maior deletur, cuius residuum per sublimationis reiterationem remouetur. Et cum videris illud albidissimum, prececellens niuem albedine sua, & quasi mortuum alud spondilibus adhaerere, tunc super ipsum reitera sublimationem suam sine fecibus. Quoniam adharet pars illius fixa cum fecibus, & nunquam per ingeniorum genus aliquod ab illis separari possit. Aut post illud figas partem illius, & modum fixationis eius in sequentibus narratum tibi expresse trademus. Et cum fixeris illam, tunc reitera sublimationem residue partis super eam, ut illa similiter figatur, & serua, quod tentabis super ignem. Si fusionem bonam dederit, tunc sufficienter sublimationem ad illud ministrasti. Si vero non, adde illi de argento viuo sublimato partem aliquam, & reitera sublimationem, donec fiat. Quod & si lucidum albidissimum habuerit colorem & peruium, tunc bene mundasti, si non, non. Igitur ne sis in preparatione illius que per sublimationem sit negligens, quonia qualis erit mundatio, talis & perfectio per illud sequitur in projectione illius super vs numquodque imperfectorum corporum, & super ipsum viuum non preparatum. Vnde & quosdam contin-

git ferrum, quosdam vero contingit
plumbum, & quosdam per illud ve-
nerem, & quosdam stragnum forma-
re. Quod contingit propter purifica-
tionis negligentiam, quandoque il-
lius solius, quandoque in sulphuris si-
bi admixti, & eius comparis. Si igitur
directe sublimando mun-
daueris, & illud perfeceris,
erit albedinis tinctu-
ra firma & perfe-
cta, cui non
est par.

SERMO IN SVB-

limatione mar-
chassite.

Caput xlvj.

SUFFICIENTER
igitur sublimationis ars
genti viui summa inten-
tionis tradita. Nunc ad
ipsius Marchassite subli-
mationem accedimus.

Dux attemen sunt illius
sublimationes. Prima quidem sine
ignitione perficitur, alia cum ignitio-
ne. Et illud ideo. Habet enim duplicem
substantiam. Vnam scilicet sulphur
purum in natura sua, aliam vero, ar-
gentum viuum mortificatum. Primi-
ma utilis est, sicut sulphur. Secunda
vero utilis, ut argentum viuum mor-

tificatum, & mediocriter preparatum.
Assumamus igitur hanc ultimam,
quoniam per illam excusamur a sus-
periore argen. vi. & a labore mortifi-
cationis eius. Est igitur totus mo-
dus sublimationis illius, ut teratur,
& in aludel ponatur, & sublimetur
sine ignitione sulphur eius, semper
remouendo quod ex illo sublimatur,
sepiissime propter causam dictam, &
augendo ignis vigorem usque ad igni-
tionem aludel. Et prima sublima-
tio marchassite debet fieri in vase sub-
limationis, quousque sulphur recesserit,
& postea in isto successiue & ordi-
nate procedere, quousque totum quod
in ea de sulphure constat, exierit.

Quod probare poteris his manifes-
tis experimentijs. Nam cum totum il-
lius sulphur fuerit eleuatum, vides
bis album colorem. Quod post illud
sublimabitur mutatum albidissimum,
mixto coelestino eidem colore albidis-
simo & amoxeno. Aliter, & quoniam
quod erit de sulphuris natura combu-
retur, & flammam dabit ut sulphur.
Quod vero secundo post illud subli-
matum fuerit, nec inflammabitur,
nec proprietates sulphuris ostendet
aliquas, sed viui argenti mortificati
in sublimationis reiteratione.

Illud ergo colligamus per hanc sub-
limationis modum, qui est, ut fiat vas
terreum solidissimum & bene coctum,
ad longitudinem medix stature vis-
rilis. Ad latitudinem vero per quam
manus subintrare possit. Et fiat funis
dus eius qui separari & coniungi possit
ad similitudinem vnus planx para-
psidis profundæ multæ. Et mensure

LIBER

tur ab orificio illius vasis vsque prope fundum ad mensuram longius dinis vnus manus cum digitis suis. Et de illo loco vsq; ad caput eius vitrificetur interius vas vitrificatione spissa multum. Et super caput illius ponatur alambicus cum lato naso. In tali enim vase sublimetur illud. Coniungatur igitur fundus in vase suo per lutum firmę tenacitatis, et super ipsum fundum spargitur mars chesita, & super caput vasis alambicus latinali, & ponatur in furnum, de cuius proprietate sit forte ignitio non dare, sicut argenti, ad vnicuique, si artifex indigerit, quę po-

sumus in summa nostri operis, ubi diuersitates cuncti instrumentorum narrabimus tibi sufficienter, & caput furni circumdans cum rota habente foramen in medio sui ad magnitudinem vasis, per quod illud vas intrare possit, & luta iuncturas in circuitu vasis & furni, ne ignis exiens impediat te & sublimationis ac harrentiam, relictis tamen quatuor sedecimis paruis in rota, quę claudi & aperiri possint, per quas mittantur carbones in furnum, & in lateribus fernacis similiter alie quatuor sub illis intermedijs, per quas & similiter carbones mittantur, & sex vel octo foraminibus ad magnitudinem digiti minoris, quę nunquam claudantur, ut per illa furnus a fumositatibus se liberare possit expedire. Et sint foramina illa in iunctura furni cum rota sua. Furnus vero magnę ignitionis est, cuius spondilia line ad altitudinem cubitum duorum. In medio sit rota, minutissimis & sapillissimis perforata foraminibus, cum luto fortiter annexa. Capita foraminum superius sint stricta, inferius vero lata, ut cinis vel carbones possint liberius ex illis cadere, & relinquat ipsa continue ad susceptionem aeris liberius aperta. Nam aeris libera & multa susceptio per inferiora foramina, est causa vna magnę ignitionis per furnum. exciteris ergo in eo, & ipsum inuenies. Causa vero longitudinis vasis est, vt extra ignem multa quantitas eius extendatur & infrigidetur, vt fumus sublimationis locum refrigerij inueniat & adhaereant, & non inueniant

vtam fugę & suę exterminationis. Hoc autem nouit ille, qui dum sublimasset ī breuibus aludel, nihil ex sublimato inuenit, quoniam propter breuitatem aludel æqualis fuit per totū ipsum ignis. Ideoq; semper in fumi substantiam conuersum sublimandū stetur, & non aliter adhefit, sed successiue per poros uasis euauit. Vas ergo in omnibus sublimandis ad maiorem sui partem in loco sui refrigerij extenditur. Causa uero vitrificationis uasis est, ne fumi ascēdentes in loco fugę ascensionis, porosum inueniant aludel parietem, & per illum penetrantes aufugiant. Vitrificatur ergo locus ascensionis illorum, ut referetur illis via fugę fundus uero aludel non, quoniam ipsius fundus in igne consistit, qui vitrificationem ipsius funderet, quia fusa & fundus eius, & similiter sublimandum funderet, & vitram fieret. Est enim uetri proprietates omnia uincere, & ille cōuētere. His igitur omnibus consideratis cum causis eorum fiat ignis sub aludel quouisq; certificatus fueris experientia ueridica, illud totum ascendit. Est autem experientia, in tromfilio baculi tereti bene cocti, habeatis foramen paruum in capite suo, usque ad medium eius ueniēs ad quantitatem digiti minoris prope ipsam rem a qua fit sublimatio. Et si foramini aliquid adheferit ex sublimando, non est totum sublimatum, si uero non, tunc sublimatum est. Et hac eadem exercitatione in omnibus sublimandis certificari poteris. Descriptio uero uasis aludel sublimati-

onis marchesite uirginę, & cum fornace & baculo suę experientię hæc est.

SERMO IN SVB

limatione magnę

sue & tur-

tice.

Caput. xlvij.

Ublimatiōis uero magnę & tur-

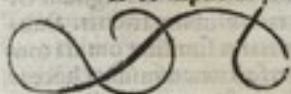
est eadem intentio cum intentione u-

timę sublimatiōis marchesitę. Non e-

ni possunt hæc omnia sine ignitione sublimari, ideoq;

omnia unam intentionem habent cū causis eisdem & experientijs eisdem, & habent unum ordinem generalem, quoniam sine fecibus sublimari debent, quæcumque sublimari cum ignitione necesse contigerit, quoniam in seipsis feces habent sufficientes, immo superfluas, & huius signum est difficultas suę sublimationis. Sublimantur etiam similiter omnia corpora a perfectione diminuta hoc eodem ordine, & non cadit diuersitas aliqua, nisi quia ignis sublimationis uehementior est in corporibus quā in magnesia marchesita & turia.

Et non differantur similiter corpora in sublimationibus suis, nisi quod quedam indigent admixtione rei subleuantis ea, quedam vero non, vt facilius fiat eorum eleuatio. Sed vna tantum specialis in corporum consideratione sublimatio experientia, reperita est bona, videlicet vt in fundo alius del non sit multa corporis sublimandi quantitas, quoniam multitudo sublimatiōem impedit. Et planicies sit in fundo alius del sublimationis, & non concauitas, vt possit equaliter et tenuiter sup fūdam sparsum corpus equaliter et multum i omnibus suis partibus eleuari. Corpora vero indigentia admixtione rei deuantis, sunt scilicet venus & mars, propter suae fusionis tarditatem. Venus itaq; tutia Mars vero arsenico, & cum his deuantur de facili, quoniam cum eis maxime conueniunt. Fiat igitur post illorum considerationem sublimatio, vt in tutia & sibi similibus in sublimatione, & disponetur eorum sublimatio hoc ordine ordinis ne cū causis suis & experientijs.

A

Arratis itaque sublimationis intentionibus cum causis suis omnibus, restat nos descensionis modum monstrare, cū causis suis similiter

& suo ordine determinato & completo. Fuit ergo inuentionis causa illius triplex, scilicet vt eum materia aliqua indusa est in illo vase quod vocatur descensorium vel thimbia, post fusionem eius descendat per foramen illius, & per eius descensionem sitius certus, fusionem suscepisse. Alia, vt corpora debilia per eam a combustionis preseruētur post reductionem a calibus eorum. Nam cum a calibus corpora debilia attentamus reducere, non omnem illorum partem tempore vno reducere possumus. Si igitur pars illa quae primo in corpus reducta est, reductionem totius expectaret, per ignem euanesceret maior illius, quantitas. Necesse igitur fuit ingeniari, vt cum statim reducta est pars, ab igne deponat. Hoc autē per descensorium fit. Est et tertia causa inuentionis illius corporis depuratio ob omni reextranea. Descendit enī corpus fufum muns

dum, & omnem rem extraneam in eò
cauitate illius dimittit. His itaq; tri-
bus necessitatibus inuenta descensioe
determinetur modus illius cum instru-
mento suo prius notificato cum causis
suis. Dicimus igitur quod forma
eius talis erit, q; fundus illius sit acus-
tus, & parietes illius sine scoppulo ac
qualiter sint determinantes in fundi
acuitatem, vt possit vnumquodq; su-
sibulum libere sine adhaerentia ad fun-
di illius foramen descendere, & coop-
torium eius (si necesse sit) ad similitu-
dinem planeparapsidis, & bene cons-
ueniant illi, & sint de bona & firma
terra, & non de facili per ignis pressu-
ram fundetes. Mittatur igitur res cui-
us intentio sit descendere in illud
super baculos rotundos ex terra factos
vt magis fundo superiori approxime-
tur, & cooperiatur cõ eo, & iñctura fir-
metur, & in igne de carbonibus pos-
natur, & super ipsum suspenatur, quae-
uisq; tota res descendat in vas sibi sup-
positum. Potest tamen (si res fuerit
difficilis fusiois) poni super tabulam
planam, vel parue concauitatis, a qua
possit de facili descendere cum indina-
tione capitis descensorij, si sola fuerit.
Purificantur enim per hoc corpora.
Sed per passillum melius purifican-
tur, cuius modus purificationis est idẽ
cum modo purificationis descensorij.
Et ideo per illum excusamur ab eo.
Tenet enim feces corporum vt descẽ-
sorium, & melius, & ideo narramus
modum illius. Dicimus igitur quom-
odiam accipimus corpus de cuius in-
tentione est illud mundari, & illud in
grana minutissima vel limaturam,

vel in calcem, quod perfectius est, res
digimus, et ei comiscemus calcem ad is-
quã de cuius intentione nõ sit fundere
& postea illud fundamus. Inuenimus
enim per illud corpora mundari mul-
ta iteratione, sed non mundificatione
perfecta, quam perfectionem scimus
esse, sed mundificatione vtili vt medi-
cina suscepta perfectionis melius &
perfectius per eam transformetur cor-
pora. Est enim administratio preces-
dens causam omnẽ enim administra-
tionem sufficienter insequentibus ti-
bi narrabimus. Nunc vero descensorij
ponamus descriptionem. Conueni-
ens est igitur, vt sequentes prepositum
nostrum, sermonem de distillatione
tradamus cum causis suis. Est igitur
distillatio vaporum aqueorum in suo
vas eleuatio. Diuersificatur vtique
distillatio. Nam quaedam est per ignem,
quaedam vero sine igne. Quae
vero per ignem fit, duorum generum
inuenitur. Quaedam est per eleuatio-
nem in alembicum, quaedam per des-
censum chimie, qua mediante oleum
ex vegetabilibus elicatur. Causa qua
re inuenta sit distillatio, & causa gene-
ralis inuentionis cuiuslibet distillas-
tionis est purificatio liquorosi a feces
sue turbulentiæ & conseruatio illius
a putrefactione. Videmus enim rem
distillatam quocumq; distillatiois ge-
nere puriorem effici, & melius a put-
refactione custodiri. Causa vero spe-
cialis inuentionis illius, quae per alec-
sum fit in alembicum, est inquisitio
aque pure sine terra. Cuius expe-
rientia est, quod vides aquam his
distillatam, nullam fecem habere.

Causa inuentionis aque pure fuit imbibitio puluerum medicinarum mundarum, vt si quando scz indigemus imbibitione, aqua puram habeamus que fecem post ipsius resolutione non dimittat, qua fece medicine nostre & spiritus mundati possint infici & corrumpi. Causa vero inuentionis eius, que per descensum fit, fuit olei puri in natura sua extractio, quia per ascensum oleum in natura sua combustibili haberi non poterat, & huiusmodi inquisitio fuit scz vt color eius, qui cum substantia sua permixtus est habeat. Hic enim inuare potest in casu. Distillationis vero que per filterum sine ignitione perficitur causa inuentionis, fuit aque sola serenitas. Dicamus igitur nunc omnium distillationum modos, cum causis suis. Eius itaque que per ascensum fit, est duplex modus. Alia enim fictili olla cineribus plena perficitur. Alia enim cum aqua in vase suo cum graminibus vel lanositate, ordine suo disposita, nec curbita vel distillatorius alembicus rupatur, antequam ad perfectiorem deducatur. Ea vero que cum cineribus, maiore, & fortiori, & acutiori perficitur igne, que autem cum aqua, maius uero mallebrum & equali. Aqua enim acuitatem ignitionis non suscipit, quemadmodum cineres. Ideo per eam que cum cineribus fit, colores et grossiores terre partes eleuari solent. Cum ea vero que est aqua, subtiliores & sine colore & ad naturam aqueitatis simplicis approximantes. Magis subtilior ergo fit separatio per eam que aqua perficitur, quam per eam que cineribus dicitur. Expe-

rientia hoc nouit verum esse, qui est distillasset oleum per cineres, oleum vix alteratum suscepit in recipientem. Voles vero partes eius separare, ad id necessitate peruenit, vt contingeret per aquam distillare. & tunc per eius reiterationem separauit oleum in partes suas elementales, vt albidissimam & serenissimam aquam ex rubicundissimo extraxisset oleo, remanente in fundo alembici totaliter illius rubore. Per hoc ergo magisterium ad omnis rei vegetabilis, & eius que ex vegetabili processit in esse, & omnis rei consimilis, ad omnium determinatam elementorum separationem peruenire necesse est. Per eam vero que per descensum, ad cuiuslibet rei oleum perueniri determinate potest, scilicet vegetabilium omnium, & eorum consimilium, per eam vero que per filterum, ad cuiuslibet quorolam serenitatem perueniri potest. Hec autem omnia etiam parum vel minime scitibus sunt manifesta & nota, quia vero hoc ignorat, nihil ex hoc nouit magisterio. Exercitetur igitur & de facili ea inuestigabit. Dispositio igitur eius que per cineres fit est vt sumatur olla fortis ex terra, & cooperatur in fumo simili sublimationis fumo prefato cum eadem distantia a fumi spondilibus, per eandem inuestigationem, et similibus auricularis, super cuius fundum ponantur cineres cribellati ad digiti spissitudinem, & super ipsos cineres ponatur vas distillationis, & cooperatur in circuitu eius cum eisdem, vsque prope collum alembici, postea vero infundatur in illud res, de cuius intentione sit, sic distillari.

Vltimo vero cooperiatur illud cum alembico, cuius collū suscipit collum cucurbitæ inferioris intra se, vsq; ad curuitatem cānalis ipsius alembici, ne viam fugæ inueniat distillandū. Et postea lutetur alembicus cum cucurbita sua, & firmetur eorum iunctura, & supponatur ignis quousq; distillet. Alembicus vero & eius cucurbita de vitro sint. Ignis vero illis us augeatur ei secundum exigentiā distillationis, quousq; videatur totū distillandum cum magna ignis expressione distillatum esse. Secundæ vero intentionis sublimatiōis dispositio, quæ per aquam fit, est similis huic in vase & alembico. Differt tamen ab ea in hoc, q̄ in hac sumatur olla ferrea vel ænea, & cooperatur ad fundum, vt dictum est. Postea super

fundum illius olæ stratum de graminibus, vel lana, vel re conlimili construat, ad spissitudinem trium digitorū, ne cucurbita frangatur, & eisdem graminibus, vel rebus cōsimilibus cooperiatur in circuitu cucurbitæ, usq; prope collum alembici, & super ipsa stramina virgæ subtiles superspargantur, & super virgæ ponantur lapides ponderosi, qui suo pondere cucurbitam, & alembicū, & ipsa stramina deprimant, & depressa firmiter & stabiliter teneant super olæ fundum, ne natent leuigata per ipsam aquam. Et sit leuigatio hæc causa fracturæ vasis, & distillandæ rei perditio. Postea vero inter stramina fundatur

aqua vsq; ad olæ plenitudinem, & supponatur ignis, quousq; distilletur totum.

Dispositio vero eius quæ per descensum fit, est, vt fiat descensorium vitreum, cum coopertorio eius, & iustentur vtrunq; & intromittatur quod sic distillari quis intendit. Et fiat susper caput illius ignis. Descendet enim distillatio eius.

Dispositio vero eius quæ per filtrum fit, est, vt ponatur liquor distillandus in concham lapideam, et filtrum bene abluti & madidi ponatur paratior in dictum liquorem vsque ad fundū conchæ. Pendeat vero ex illo pars eius ab orificio conchæ extra. Et sub capite illius filtrum ponatur vas recipiens distillationem. Cum ergo distillare ipsum filtrū incipiet, primo

aqua distillabit, qua madidum fuit, qua cessante, succedit illi liquor distillandus. Qui si nondum serenus fuerit, totiens ad concham reuertatur, quousque serenissimus distilletur. Hec autem quia facilia sunt omnia, magna probatione non indigent, ideoque eorum probationem siluimus.

Descriptio vero omnium vasorum distillationis cuiuslibet a nobis nunc tradita, in summa nostra perfecti magisterij perfectius tradetur.

SERMO IN CALCINATIONE.

Caput xlix.

POST Igitur distillationis narrationem sermonem nostrum tradamus de calcinatione. Est ergo calcinatio, rei per ignem puluerisatio, ex priuatione humiditatis partes consolis

dantis: Causa inuentionis eius est, ut sulphureitas adustitia corrumpens & defodans, per ignem deleatur. Diuersificatur vero secundum diuersitatem rerum calcinandarum.

Calcinantur igitur corpora, & calcinantur spiritus & res alia ex trane a natura horum, diuersa tamen intentione. Quia igitur sunt corpora imperfecta, duorum scilicet generum, Dura videlicet, ut Venus & Mars, mollia vero, ut Iupiter & Saturnus, quae omnia calcinantur. Necessè fuit illa diuersa intentione calcinari, speciali scilicet, & generali. Attamen una intentione calcinantur. Et est, ut sulphureitas illa corrumpens & defodans deleatur per ignem. Sic enim comburitur omnis ex quacunque re sulphureitas a dustiua, quae sine calcinatione deleri non potest. Quoniam ipsum corpus solidum est, & propter soliditatem & latitudinem sulphureitatis in continuitate substantiae argenti viui defenditur per illud ab adustione. Ideoque necessè fuit continuitatem separare, ut ignis liberius ad quancunque minimam eius partem perueniens, sulphureitatem ex eo comburere possit, & non defendat ipsum continuitas argenti viui in illo. Et est communis intentio similiter in illa depuratio terreitatis. Inuentum est enim, quod corpora per reiterationem calcinationis & reductionis mundantur, ut monstrabimus in sequentibus. Specialis vero calcinatio corporum mollium est, ut cum his duabus intentionibus sit intentio per

eam illa indurare & ignire. ad quod peruenitur cum ingeniosa reiteratione calcinationis super illa. De qua in sequenti traditione determinare nobis expedire. Inuenimus enim per id ingenium manifeste ipsa indurari. Sed manifestius & citius Iuppiter induratur. Causa uero inuentionis calcinationis spirituum est, ut ipsi melius figantur, & facilius soluantur in aquam. Quonia omne calcinati generis fixius est quam non calcinati, & facilioris solutionis. Quia partes calcinati magis subtilitate per ignem, facilius cum aquis commiscantur, & in aquam conuertantur. Et hoc si expertus fueris, sic inuenies se habere. Calcinatione uero aliarum rerum, facit ad exigentiam preparationis spirituum & corporum. De qua latius a nobis determinabitur in sequentibus. Non autem est de perfectione harum aliquid talium. Modus igitur ipsius calcinationis est diuersus, propter diuersitatem calcinandorum. Calcinantur enim corpora aliter quam spiritus vel alie res. Et corpora a se inuicem diuersa, similiter diuersimode calcinantur. Corpora enim mollia vnum modum habent generalem ad calcinationis intentionem, scilicet, quod & ambo per solum possunt calcinari ignem, & per salis acuitatem preparati vel non preparati ambo similiter. Primus igitur modus sic perficitur, ut sumatur vas ferreum vel terream ad similitudinem parapsidis formatum, cuius structura sit firma, & coaptetur ad furnam calcinationis horum, taliter quod sub illo possint car

bones proci & sulfari. Proiciatur uero in fundum uasis illius plumbum vel stagnum, quod super tripodem ferreum, vel tres lapideas columnas sedeat firmiter, & ad furnam sui partem similiter firmetur, quatuor vel tribus lapidibus coartantibus illud ad eos, ne uas moueri possit. Furni uero figura eadem sicutum furni forma magne ignitionis, de qua narratum est iam, & narrabitur similiter sermone completiori. Accendatur igitur in illo ignis sub vase calcinationis, ad ipsius calcinandi corporis fusionem potens. Et cum ipsum corpus cutem nigram super se creauerit ignis colore, subtrahatur illa ab eo cum palaseris uel lapideis, que se non permittit comburi ad infectionem calcis. Hæc autem excoctio tam diu continetur, quousque ipsum corpus in puluerem uertatur. Quod si Saturnus fuerit, ad maiorem ponatur ignem, quousque in citrinissimum mutetur colorem calcis eius. Si uero Iuppiter, similiter exponatur, & dimittatur, quousque in albedinem mutetur completam. In hoc tamen sollicitum reddimus artificem, quoniam Saturnus de facili a calce sua redit ad corpus, Iuppiter uero difficillime. Ideoque ne contingat illum errare in expositione Saturni, post primam eius puluerificationem, ad maiorem ignem, ne prius redeat quam perficiatur illius calx in corpus, quoniam temperantia ignis indiget, & successione augmenti illius paulatim, cum cautela, quousque in calce firmetur sua, ne de facili redeat in corpus, ut possit illi maior ignis

administrari, ad suæ calcis perfectionem. Ne contingat similiter in loue errare, propter difficile eius reductionem, vt si quando posuerit in reductionem calcem eius, conueniat ei, q̄ nō reducat, sed inueniat eam prioris dispositionis aut in vitrum redactā, & æstimet reductionem eius impossibilem. Dicimus enim, quoniam si in louis reductionem magnum non adhibuerit ignē, non reducet. Si vero magnum, non necesse illum reducere contingit, sed possibile est illum in vitrisificationē reducere. Et illud ideo, quoniam lupiter in profundo suæ naturæ argenti viui fugitiuam inclusam habet substantiam, quæ si longam in igne contraxerit moram, fugiet, & corpus priuatum humiditate relinquet, ita quod potius aptum ad vitrificationem, quam ad corporis metallici fusionem conuerti reperietur. Omne enim propria priuatum humiditate, nullam nisi vitrificatoriā dat fusionem. Ideoq; necessario relinquitur, q̄ cum ignis impetu maxime veloci, reducere celeriter festinet. Aliter enim non reducitur. Exercitetur ergo ad illud, & sciet.

Modus vero calcinationis horum duorum corporum, quæ a salis acuitate perficitur, est, vt proiciantur super faciem illorum salis quantitas: post quantitatem sep̄ illime infusione sua, & permisceantur agitatione multa, per baculum ferreum, super ignem, quousq; per salis mixtionem in cinerem vertatur. Et postea per eundem modum perfectionis perficiatur illorum calx, cū suis considerationibus.

Sed in hoc est etiā differentia in horum duorum corporum calcinatione. Quoniam plumbum ex primis calcinationis laboribus ad puluerē conuertitur facilius quam lupiter, nō tamen perficitur illius calx facilius q̄ louis. Dependet autem huius causa ex eo, quod Saturnus humiditatem magis fixam habet quam lupiter.

Veneris vero & Martis est idem modus, diuersus tamen a primis. & illud propter liquefactionis eorum difficultatem. Et est, vt laminati ponantur ad fortem ignitionem, de cuius intentione nō sit fundere. Propter multam enim terreitatis eorum in illis quantitatem, & multam sulphureitatis adustiug & fugientis mensuram, defacili per hunc modum adducuntur in calcem. Et ideo quoniam ex multa terreitate argenti viui substantiæ intermixta, turbatur argenti viui debita continuatio. Et ideo positas in eis causatur, per quā & sulphureitas transiens euolare potest, & ignis ex causa illa ad eā accedens, comburere & eam deurare potest. Per hoc igitur relinquitur, & partes rariores fieri, & in cinerem per discontinuitatem raritatis conuerti. Manifesta igitur experientia huius est, quoniam exposita ad ignitionem lamina Veneris, flammam dabit sulphuream, & squamam in superficie sua causabit puluerisabilem. Et illud ideo, quia ex propinquioribus partibus necesse est faciliorem sulphuris combustionem fieri. Modus vero furni calcinationis huius est idem cum modo furni distillationis, nisi quod foras

men solummodo unum magnum debet super caput suum habere, vnde a sum ositatus se libere absoluat. Et situs calcinandorum in medio furni sit, vt in circuitu libere ignem suscipiant. Vas vero eius sit terrorum ad formam parapsidis factum.

Modus itaq; calcinationis spirituum est, vt eis ad fixationem approximantibus administratur ignis, successiue & paulatim, illum augendo ne fugiant, quousq; maximum eos tollerare ignem contingat. Et vas eorum sit rotundum, vndeq; clausum, & furnus idem cū nouissime dicto. Cum consimili autem furno, & consimili vase, omnis similiter res calcinatur. Excusamur tamen a maiori labore, q̄ qui adhibetur in custodia fugę. Quoniam alia res nō fugit, nisi spiritus, & quod spirituum naturę approximatur.

Descriptio vero omnium quę narrata sunt nouissime est hec.

SERMO IN Solutione.

Caput L.

SE solutione sermo noster ampliatu in nūc, solutionē rei sicq; in aquam esse redactionem. Dicimus igitur, quoniam omnis solutiōis perfectio adducitur cum aquis subtilibus, & maxime acutis & acris & ponticibus fecem nullā habentibus, sicut est acetum distillatum, & vna

acerba, & pira multę acritudinīs, & mala granata similiter distillata, & his similia. Fuit autem causa inuentionis eius subtilitatio eorū, quę nec fusionem nec ingressionem habent. de quibus magna vtilitas amittetur spirituum fixorum, & eorum quę suę nature sunt. Nam omne quod soluitur, necesse est salis, aut aluminis, vel eorum cōsimilium naturam habere. Est autem natura eorū, quoniam fusionem dant ante illorū vitrificationem. Ergo & spiritus soluti fusionem prestabunt similiter similes. Cum ergo multū ex natura sua corporibus & sibi inuicem conueniant, habita fusionem, necesse est per illam corpora penetrare, & penetrando trāsmutare. Ad hoc vero sine magisterio non peruenitur, quod est scis licet, vt post solutionem & coagulationem illius administratur illi aliquid ex spiritibus purificatus, non fixus. Et totiens ab illo sublimet, quousq; secum maneat, et illi vdocioem preter fusionem, & ipsum in fusionem a vitrificatione conseruet. Denatura enim spirituum et corporum est, non vitrificari, & a vitrificatione commixtum saluare, donec in eo fuerint.

Spiritus ergo qui magis naturā seruauit spiritus, magis a vitrificatione defendit. Magis autē seruauit spiritus, solummodo purificatus, q̄ purificatus fixus calcinatus atq; solutus. ideo necesse est illi admisceri. Resultat enī in his bona fusio, et ingressio, et fixio stans. Ex operibus aut naturę probare possumus, sola salium & aluminum et similia naturam seruantia,

LIBER

solubilia esse. Non enim in operibus illius omnibus considerantes, inuenimus alia solui, præter illa. Igitur quæ euncq; soluantur, necesse est per illorū naturam solui, per reiterationem calcinationis & solutionis. Ideoque probamus per illud, omnia calcinata ad salium vel aluminum naturam appropinquare, ideo sese in proprietatibus necesse est concomitari. Modus vero solutionis duplex est, scilicet per fimum calidum, & per feruentem aquam. Quorum est vna intentio, & vnus effectus. Modus ergo per fimum est, vt ponatur calcinatum in ampullam vitreā, & super illud fundatur quantitas aceti distillati, vel consimilis, dupli eius, & obturetur caput suū bene ne respiret, & sub fimo tepido triduo dimittatur, & postea per distillationem filtri solutum remoueatur. Non solum vero iterato calcinetur, & post calcinationem iterato similiter soluatur, donec per reiterationem operis super illud, totū soluatur. Modus vero qui per ebullientem aquam fit, velocior est. Et est vt calcinatum in ampullā similiter ordinetur cum aceto, obturato foramine, ne respiret, quæ in caldario pleno aqua & stramine sepeliatur, vt in distillationis modo per aquam præceptum attulimus per ordinem. & postea succendatur sub ea ignis, donec aqua per horam ferueat. Post hoc vero solum distilletur, & seorsum seruetur. Non solum vero iterato calcinetur, & iterato eodem ordine soluatur, donec per reiterationem totū soluatur. Descriptio eius quod nunc dictum est, hæc est,

SERMO in coagulatione.
Caput II.

Coagulatio est rei liquore ad solidam substantiam, per humidipriuationem reductio. Est ergo duplex, inuentionis causa illius. Vna scilicet argenti viui induratio.

Altera vero inuentionis causa est, medicinarum solutarum ab aqueitate illis admixta absolutio. Diuersificat ergo lectidum ipsorum coagulandum multipliciter. Alia enim argentum viuum coagulatione indiget, alia vero soluta, id est, solute medicinarum. Est tamen ipsius argenti viui duplex coagulatio. Vna quidem per ablationem totius ab illo humidipriuationem. Alia per inspissationem ipsius humidipriuationem, quousq; induretur. Congelare autem illud difficillime atq; laboriose accidit, cū profunditate perspicacis industriæ. & nos narrabimus omne ingenium coagulationis illius. Ingenium igitur coagulationis illius cogitauerunt quidam fore per conseruationem illius in ignis temperamento. Qui cum illud parassent coagulasse, post remotionem eius ab igne, inueniunt illud fluere sicut prius. Per hoc igitur in stuporem & in admirationem adducti sunt, vehementer arguentes, ad hoc pueniri non posse. Alij vero necessario ex principijs naturalibus supponentes, humidum quodlibet ab ignis calore in siccitate conuertere, conati sunt cū perseverantibus instantia continuare illius conseruationem in igne, & per hanc conseruationem

ad hoc deuenerunt, vt ex eis aliqui in album, aliqui vero in rubeum conuerterunt lapidem, aliqui vero in citrinum, cuius non fuit fusio nec ingressio. Et harum diuersitatum causam non potuerunt estimare, ideoque illud abiecerunt. Alij vero cum medicinis illud coagulare conati, & ad hoc non peruenirunt, sed accidit eis illusio, aut quia non coagulauerunt, aut quia insensibiliter extenuatum est, aut coagulatio eorum non fuit in forma alii cuius corporis. Et horum diuersitatis causam ignorauerunt. Alij medicinas artificiosas componentes, illud in projectione coagulauerunt. Sed eorum non fuit coagulatio utilis, quoniam ad imperfectum corpus illud conuerterunt. Et causam huius similiter videre non potuerunt. Horum igitur nos narrare causas expedit, vt ad coagulationis magisterium illius artifex perueniat. Vt autem iam a nobis sufficienter narratum est, vniformis est substantie argentum viuum. Quare non est possibile in breui spacio temporis per conseruationem illius in igne, aqueitate remouere suam. Nimia igitur festinatio, causa fuit primi erroris. Cum enim subtilis sit substantie, ab igne recedit. Ignis igitur excessus, est causa erroris illorum, a quibus fugit. Commiscetur cum sulphure, arsenico, & marchesita defacili, propter comunitatem in natura sua. Ideoque per illa apparet coagulatum non in forma corporis, sed argentum viuum cum plumbo mixtum. Non enim hæc fugitiua sunt, possunt illud in ignis pugna tenere, quo

usque ad corporis naturam perueniat. Sed fugit secum per ignis incussionem, & ideo illud est causa erroris eorum qui sic coagulant. Habet utique similiter argentum viuum humiditatem multam sibi unitam, quam ab illo separari non est possibile, nisi per ignis cautam violentiam, & per conseruationem eius in suo igne. Et est suus ignis, quem illi augmentando secundum exigentiam suæ tolerantie, illius humiditatem tollunt, non relicta sibi parte ad fusionem metallicam sufficiente, qua remota non funditur. Et hæc est causa erroris illorum, qui in lapidem illud coagulant non fusibilem. Habet similiter partes sulphuris naturaliter sibi admixtas, quædam tamen plus, quoddam vero minus, quod remouere per artificium, est possibile contingere. Cum igitur sit sulphuris proprietates, cum argento viuo rubeum vel citrinum (secundum mensuram suæ quantitatis) creare, eius ablatione proprietates argenti visui erit, albedinem dare per ignem. Hæc igitur est causa varietatis colorum illius post coagulationem eius in lapidem. Habet similiter terreitatem sulphuris admixtam, quibus infici omnes suas coagulationes necesse est. Et hæc est causa erroris illorum, qui illud in corpus imperfectum coagulant. Ex diuersitate igitur medicinarum illius coagulationis accidit, diuersa in coagulatione illius creari corpora, & ex diuersitate illius similiter quod coagulandum est. Nam si medicina vel illud habuerunt sulphur non fixum, necesse est corpus

molle ex illo creari. Si vero fixum, ne
 esse est durum. Et si album, album.
 Si vero rubeum, rubeum. Et si remissum
 ab albo vel rubeo, similiter ne
 cessesse fieri. Et si terreum, imperfe-
 ctum. Si vero non, non. Et omne simi-
 liter non fixum, liquidum creat, fixum
 vero non, quantum in illo est. Pura
 vero illius substantia purum creat cor-
 pus, non pura vero e contra. Accidit
 etiam & similiter in solo argento vi-
 uo, ab se sulphuris commixtione, di-
 uersitas eadem, propter diuersitatem
 mundationis & preparationis illius
 in medicinis. Ideoque contingit ex parte
 medicinae diuersitatis illusio, ut
 quandoque in coagulatione illius plum-
 bum, quandoque vero iupiter, quan-
 doque autem Venus, & quandoque
 Mars fiat, quod propter impuritatem
 accidit. Quandoque vero Sol, quan-
 doque Luna, quod ex puritate venire
 necesse est, et consideratione colorum.
 Coagulatur igitur ex frequenti illius
 precipitatione cum violentia ad ignis
 asperitatem. Asperitas enim ignis as-
 queitatem illius defacili remouet.
 Hoc enim fit per vas, cuius figura sit

multae longitudinis, in quo inueniens
 refrigerij locum adhaerentiae & quie-
 tis in eius spondilibus, propter suam
 longitudinem, & non fugere viam, quo-
 usque iterata vice ad illius fundum
 praecipitetur multa caliditate ignitio-
 nis, cum reiteratione multa, quousque
 fiat fixum. Coagulatur similiter ex
 diuturna retentione in suo igne, cum
 vase vitreo, cuius collum sit multae
 longitudinis, & in ventre figuram
 ampullae habeat, cum continua collum
 eius apertione, ut per illam possit hu-
 miditas eius eua nescere. Coagulatur
 vero per medicinam illi conuenientem.
 Et nos illam tibi narrabimus in se-
 quentibus, scilicet in cap. lxxvij. aper-
 tius. Hic vero & similiter, ut inuicem
 nem nostram super illo narremus com-
 pletam, secundum quod per nostrum
 inuenimus experimentum. Et est me-
 dicina illius, quae maxime illi in pro-
 fundo eius adhaeret, & ei per minima
 commiscetur ante illius fugam. Ex re-
 bus ergo ei conuenientibus, necesse
 est illam colligere. Sunt autem huiusmodi
 corpora omnia, & sulphur vel arseni-
 cum. Sed quia non videmus corporum
 aliquid in natura sua illud coagulare,
 sed ab eis ipsum fugere, quantum
 cum fuerint suae conuenientiae, ideoque
 considerauimus, nullum corpus
 illi in profundo adhaerere. Subtilis
 licet ergo substantiae & liquidioris
 fusionis necesse est medicinam illam
 esse, quam ipsa corpora. Ex spiritibus
 etiam non videmus, illis in natura
 sua manentibus, firmam & stabilem
 coagulationem fieri illius, sed
 fugitiam, & multae infectionis.

Quod quidem contingit, alterū propter spirituum fugam, alterum vero ex terreæ & adustibilis substantiæ illorum commixtione. Ideoque ex hoc manifeste relinquatur, ex quacunque re medicina illius eliciatur, ipsam necessario debere esse subtilissimam & purissimam substantiæ, illi adherentis ex natura sua, & facillime liquefactio- nis, & tenuissimam ad modum aquæ, & fixæ super ignis pugnam. Hæc enim ipsum coagulabit, & in naturam solarem vel lunarem conuertet.

Modos ingeniorum medicinarum tibi dedimus, ad quam per illos peruenire potes, & ipsam sermone sibi proprio determinauimus. Sollicite igitur ad illam exerciteris, & eam inuenies.

Sed ut nos non increpare possis ex eius insufficientia, dicimus quoniam ex ipsis corporibus metallicis cum suo sulphure vel arsenico preparatis, hæc medicina elicitur, ex similiter solo sulphure vel arsenico preparatis, & ex solis similiter corporibus elici potest. Ex solo vero viuo argento facilius, & propinquius, & perfectius inuenitur. Quoniam natura propriam naturam amplectitur amicabilis, & ea gaudet magis quam extranea. Et est in ipso facilitas extractionis illius substantiæ subtilis, cum iam in actum subtilem habeat substantiã.

Modi vero inuentionis huius medicinæ sunt per sublimationem, ut a nobis narratum est sufficienter. Modus vero fixationis illius in capitulo suo similiter narratus est. Coagulationis vero solutorum modus est, per ampullam in cineribus usque ad collum

cum temperato igne, quousque aqueitas euaneſcat.

Descriptio vero longorū vasorum hæc est, & eorum in quibus fit omnis coagulatio.

SERMO DE

fixione.

Capitulum ij.

SIXIO vero, est rei fugientis ab igne conueniens adaptatio. Causa vero inuentionis ipsius fixationis est, ut omnis tinctura omnisque alteratio perpetuetur in alterato, & non mutetur. Diuersificatur vero et ipsa similiter secundum rerum fixandarum multipliciter, quæ sunt videlicet corpora quædam a perfectione diminuta, sicut saturnus, iupiter, & venus. Et secundum diuersitatem ipsorum spirituum, qui sunt scilicet sulphur & arsenicum, in gradu suo, & argentum viuum in alio, in tertio vero marchesita, magnesia, & tutia, & horum similia. Figuntur igitur corpora hæc a perfectione diminuta per suam calcinationem, quoniam absoluntur per eam a sulphureitate volatilia & corrumpente. Et hanc suffi-

enter in sua narrauimus oratione, scilicet in capitulo calcinationis. Fixuntur ergo sulphur & arsenicum duobus modis, scilicet per reiterationem sublimationis super illa in vase aludel, quousque stent. Est igitur ex hoc intentio festinationis fixationis illorum, ut ingenieris ad inuentionem multiplicis sublimationis reiterationis in breui tempore, quod per duo fit aludel, cum duplicibus suis cooperulis, hoc ordine scilicet, ut nunquam ab actu sublimationis desistas, donec fixa fuerint. Projiciantur ergo cum in vno ascenderunt, in aliud aludel, & sic alternata vice fiat. Et nunquam ocio sa permittentur aludel spondilibus adherere, quin in continua sint ignis elevatione, quousque cesset illorum eleuatio. Quotocumque enim in breuiori tempore poteris multiplices sublimationis reiterationes multiplicare, tanto celerius & melius continget ipsius fixationis tempus abbreviare. Ideoque fuit secundus fixationis modus inuentus, qui est per ipsius sublimandi precipitationem, ad calorem, ut continue in illo sit, donec figatur. Est hoc fit per longum vas vitreum, cuius fundus sit terreus, & non vitreus (quoniam scinditur in partes) illi artificialiter cum clausura bosna connexus, & per spatulam ferream uel lapideam ad spondilia

eius adhaerit, deiciatur ad ima caloris continue, per alternas uices, quousque figatur.

Fixionis uero modus argenti uis est idem cum modo fixationis sulphuris & arsenici, & non diuersificatur inter se, nisi in hoc, quod non possunt sulphur & arsenicum figi, nisi prius eorum partes inflammabiles tenuissimae, subtili diuisionis artificio ab eis separantur, per hunc uelimum fixationis modum. Argenti uero uisum hanc considerationem non habet, & ad hoc similiter temperatori calore, quod argentum uisum indiget in hoc modo. Similiter diuersificatur, quia in longiori figuntur tempore quod argentum uisum. In eo similiter, quod niam altius eleuantur propter suam tarditatem quod argentum uisum. Ideoque longiori uase indiget quod argentum uisum ad suam fixationem.

Fixio uero marchelice, magnestice, & tutie est, ut cum post primam suam sublimationem acquisierimus quod ex eis volumus, abiectis illorum fecibus, reiteremus super ea sublimationem, totiens conuertendo quod superius ascendit ad id quod inferius remansit, ex vno quosque illorum, quousque figantur.

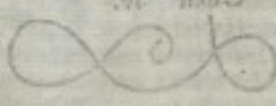
Horum uero descriptio uasorum iam tradita est.

SERMO DE CERATIONE.

Caput liij.

CERATIO EST durare rei non fusibilis molli-
catio, ad liquefactionem.
Ex hoc igitur manifestum
est, quod causa inuentionis
huius fuit, vt & quod ingressionem
ex priuatione suae liquefactionis non
habebat in corpus ad alterationem,
mollificaretur vt flueret, & ingressio-
nem haberet. Putauerunt ideo aliqui,
cerationem debere de oleis liquidis
& aquis fieri. Sed erroneum est illud
& a principijs huius magisterij na-
turalis semotum penitus, & ex mani-
festis naturae operibus reprobatum.
Naturam enim non videmus in ipsis
corporibus metallicis humiditatem
cito terminabilem, immo diu durabi-
lem, vt patet per litteram subsequen-
tem, ad illorum fusionis & molli-
ficationis necessitatem postuisse. Si enim
tale illis posuisset, relinqueretur nec-
cessario, vt citissime scilicet ignitione
vna, corpora totaliter humiditate pri-
uari contingeret. Quare ex illo seque-
retur, post vnam ignitionem corpus
quodlibet nec malleari nec fundi pos-
se. Quamobrem inquantum imitan-
tes naturae opera possumus, necesse
est nos modum naturae in cerando ses-
qui. Cerat autem ipsa in radice cera-
tionis fusibilium humiditate, quae
super omnes est humiditates, expe-

rans ignis calorem. Igitur etiam nos
consimili cerare humiditate necessa-
rio expedit. In nullis autem rebus
melius & possibilis hac humiditas
ceratione inuenitur, quam in his, videlicet
cet sulphure & arsenico propinque,
propinquus autem & melius in ar-
gento viuo. Horum autem humidita-
tatem non videmus terram illorum
relinquere, propter fortem unionem,
quam in opere mixtionis naturae ha-
buerunt. In omnibus autem rebus
alijs humiditatem habentibus, expo-
simento inuenies, ea in resolutione a
terrea sua substantia separari, & post
illius separationem omni humidita-
te priuari. In spiritibus autem praed-
ictis hoc minime contingit. Ideoque
non est aliud, per quod ab illorum
incerationis acceptione excusari pos-
simus. Modus ergo cerationis est
per illos, vt totiens super rem cerans
dam multiplicetur eorum sublimas-
tio, quousque in illa cum humiditate
sua manentes, fusionem bonam praes-
tent. Hoc autem non fiet ante illorum
perfectam mundationem, ab omni
re corrumpente. Sed mihi melius vi-
detur, vt eorum olea prius figantur,
per oleum tartari, & cum illis
fiat omnis ceratio compo-
sita & necessaria ad
hanc artem.

LIBER TERTIVS, DI
uisus a secundo.

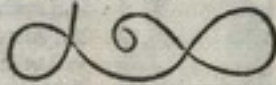
SERMO GENERA
lis in perfectione, & in
his quæ ad perfectio
nem spectant.

Caput liij.

PRINCIPIORVM
itaq; huius magisterij di
stinctione tradita, necesse
est ex promissione nostra
intenti huius artis com
plete proficere, sermone il
li conueniente. Et est scilicet
et consideratio omnis rei, per quam
perfectio huius operis apertius ostē
datur. Et consideratio necessitatis per
fectionis medicinæ, scilicet ut distatiz
tur, ex qua re melius vel propinquius
us eliciatur illa, ad omnem imperfec
ti perfectionem. Et consideratio si
militer artificiorum, per quæ cognos
camus an perfectio sit completa.
His itaque traditis, & tota erit perfec
tionis tradita cognitio, secundum
nostræ artis indigentiam.

SERMO GENERA
lis in cognitione principio
rum corporum;

Caput Iiv.

COGNOSCERE
Vero non est possibile
transmutationem corpo
rum vel ipsius argenti, vi
nili super mentem artisti
eis deueniat vera cognis
tio illorum naturæ, secun
dum suas radices. Prius igitur corpo
rum principia notificabimus, quid
scilicet sint secundum causas suas, &
quid boni vel mali in se contineant.
Præterea vero ipsorum omnium cor
porum naturas, cum suis omnibus
proprietatibus monstrabimus, quæ
videlicet sint cause corruptionis illo
rum, cum suis experientijs probantes.

SERMO PARTICULA
ris in cognitione sulphuris
& arsenici.

Caput Ivi.

ARGO IN
primis spiritus
um naturæ, qui
ipsorum sunt cor
porum principia, affirmantes
quæ sunt videlicet
sulphur ars
gent. vi. & sul
um compar. Dicimus igitur quoniam
am sulphur & arsenicum pinguedo
sunt terre, ut a nobis narrati est. Cu
ius experientiam & manifestam pro
bationem dicas per illius faciem ins
flammationē, & facilem eius liques
factionem, per calidum. Non enim
inflammat, nisi quod oleaginum,

nec liquefcit per calidum facile, nisi quod illius naturam habet. Sulphur itaq; & illius compar, causam corruptionis habent, inflammabilem substantiam, & terram feculentiam. Causam vero perficientem habent mediam, inter hanc videlicet & illam. Est igitur causa corruptionis in illo terrestas, per hoc, qd non fusionem neq; ingressione habet. Et similiter inflammabilis substantia, quia nunc stat, nunc stare facit, & quod nigredinem ex omni genere eius prestat. Causa igitur perfectionis in illis est mediocris illarum substantia, quia per illius terrestatem non turbatur ab ingressione, quae per fusionem bonam perficitur. Et per illius subtilitatem non remouetur eius impressio de facili, propter fugam. Non est autem mediocris illorum substantia perfectionis causa corporum vel argenti viui, nisi ligatur. Quae cum non fixa sit, licet eius impressio non remoueatur de facili, non tamen stabiliter perpetuatur. Ex his itaq; illius elicitur, mediocrem substantiam diuidere, necesse esse. Diuidere autem putauerunt quidam impossibile esse, propter sortem illius mixtionem. Et illi quidem suis operibus manifestis aduersi sunt. Nam ipsum sulphur calcinauerunt, & licet non multum, quod nullam fusionem nec inflammationem dedit. Sed illud per diuisionem necesse est euenisse, quoniam sulphur in sua naturali commixtione permanens, necesse est inflammari & comburi. Ergo per diuisionem diuersarum substantiarum in illo, relinquatur, partem

magis in ipso inflammabilem, a partibus non inflammabilibus seorsum in artificio separari. Nam si possibile est, per calcinationem ad remotionem omnium inflammabilium partium in illo peruenire, necesse est eorum naturalibus operibus eos confiteri, ad omnem partium diuisionem peruenire. Sed quia hoc dependet ex subtilissimo artificio, cogitauerunt fore impossibile. Patet itaq; ex praemissis in capitulo, qd non est sulphur de veritate nostrae artis, sed pars eius. Et nos iam deduximus te in cognitionem artificij, per quod ad illius diuisionem possibile est deuenire. In arsenico vero, quia in radice suae mines re per actionem naturae resolutae sunt multae illius partes inflammabiles, ideo artificij separationis eius est facile. Sed ipsum est albedinis tinctura, sulphur vero rubedinis. In sulphuris igitur diuisione magnam adhibere cautelam, necesse est.

SERMO IN COGNITIONE naturae Mercurij.

Caput. lviij.

IN argento viuo & similiter necesse est superflua demere. Habet enim corruptionis causas, videlicet terram, & adustibilem absq; inflammationem quales substantiam. Putauerunt autem aliqui illud non superfluum habere terram vel immunditiam. Sed vanum est quod cogitas

tur ab eisde. Videmus enim ipsum
 multae fluiditatis, & non albedinis. Et
 similiter per leue artificium videmus
 ex illo terram nigram & feculentam
 emanare; per lauationem videlicet;
 cuius modum narrabimus. Sed quia
 duplicem est per illud perfectionem
 elicere, et illud perficere, ideoque neces-
 se est ipsum duplicis mundationis
 gradu preparare. Præterea duæ mun-
 dationes Mercurij necessariae. Vna
 per sublimationem ad medicinam, &
 hæc hic innuitur. Alia per lauacrum
 ad coagulationem, & illa innuetur.
 Sunt enim in paragrafo, Secundus
 vero. Si enim volumus medicinam
 ex illo creare, tunc necesse est a feculen-
 tia suæ terreitatis mundare per subli-
 mationem, ne in proiectione creet col-
 lorem liuidum, & ipsum aqueitatem
 fugitiuam delere, ne & totam medici-
 nam fugitiuam in proiectione faciat,
 & medicamentum illius substantiam sal-
 uare per medicinam. De cuius est pro-
 prietate non aduri, & ab adustione de-
 fendere, & que non fugit, et fixum fa-
 cit. Probamus itaque perfectiuum esse
 illud manifestis experientijs. Nam
 videmus argentum viuum argento
 viuo magis adherere, & eidem ma-
 gis amitti post illud vero aurum, et
 post hæc argentum. Ideo ex hoc relin-
 quitur, ipsum esse sue nature magis.
 Alia vero videmus corpora non ad
 illa tantam conformitatem habere, &
 ideo ipsa veridice inuenimus minus
 de sua natura participare. Et quæ-
 cunque videmus plus ab adustione sal-
 uari, illa consideramus plus suam na-
 turam possidere. Ideoque relinquuntur

ipsum argentum viuum esse perfectissi-
 mum, & adustionis saluatiuum, quod
 est perfectionis vltimum. Secundus
 vero mundationis gradus est ad ipsi-
 us coagulationem. Et est, ut sufficiat
 illi solummodo lauatio super terreitatis
 per unam diem. Cuius modus hic est. libro xxxvi
 Sumatur patella terrea, & in ea mis-
 tatur argentum viuum, super quod
 fundatur aceti fortissimi pauca quan-
 titas, vel alterius rei consimilis, que
 sufficiat ad cooperiendum illud. Post
 immittatur ad ignem lentum, nescis-
 ueat, & agitur continue cum digitis
 super fundum patellæ, ut diuidatur
 argentum viuum in similitudinem
 subtilissimi pulueris albi, donec totum
 acetum evaporauerit, & ipsum argen-
 tum viuum redeat. Postea vero quod
 feculentum & nigrum videris ex illo
 emanasse, laua & abijce. Et hæc itera-
 ta vice multiplicata, quousque videris co-
 lorem suæ terreitatis, & clarum mixtum
 albo & celestino colori perfecte mus-
 tari, quod perfectæ lauationis est sig-
 num. Cum igitur peruenit ad il-
 lud, projiciat super ipsum medicinam
 suæ coagulationis, & coagulabitur
 in solificum & lunificum, secundum
 ipsa ipsa preparata extiterint. Et ipsius
 narratione in sequentibus ponemus.
 Ex tam igitur dictis patet, & similis-
 ter argentum viuum non esse perfec-
 tum in natura sua, sed illud quod
 ex ipso producitur per artificium no-
 strum. Et similiter in sulphure & eius
 comparari est inducere. Non ergo in his
 possibile est naturaliter naturam sequi,
 sed per nostrum artificium naturale.

SERMO DE COGNITIONE
verę marchetitę, magnesię, & tutię.

Caput lviij.

DE alijs autem spiritibus naturalem necesse est nos facere traditionē qui sunt scilicet marchetita, magnesia, & tutia, impressionem magnā in corporibus facientes. Et ideo dicimus quid sint in probationibus suis in hoc capitulo. Dicimus igitur quod marchetita duplicem habet in sui creatione substantiam, argenti viui scilicet mortificati, & ad fixationem ap proximatis, & sulphuris adurentis. Ipsam habere sulphureitatem comperimus manifesta experientia. Nam cum sublimatur, ex illa emanat substantia sulphurea manifesta, comburens. Et sine sublimatione similiter perpendit illius sulphureitas. Nam si ponatur ad ignitionem, non sufficit illam priusquam inflammatione sulphuris inflammetur & ardeat. Ipsam vero argenti viui substantiam manifestatur habere sensibiliter. Nam alibi non prestat Veneri meri argenti, quemadmodum & ipsum argentum viuum, & colorem in illius sublimatione celestem prestat, & luciditatem manifestam metallicam habere videmus, que certum reddunt artificem, illam has substantias continere in radice sua. Magnesia vero sulphur plus turbidum, & argentum viuum

magis terreū & seculentum, et ipsum sulphur similiter magis fixum & minus inflammabile habere, per eandem probare experientias manifeste poteris, & ipsam magis nature martis appropinquare. Tutia vero, est fumus ipsorum corporum alborum, & hoc manifesta probatione perpenditur. Nam proiecto fumo mixtionis lous et verneris, adherente in spondilibus fabricæ fabricorum, eandem impressionem facit cum ea. Et quod fumus Metallicus non redit, nec ipsa similiter sine alio ius corporis admixtione. Ideo cum fumus ipsa sit alborum corporum, alba non citrinat corpora, sed rubea. Nam citrinitas non est aliud, quam rubei & albi determinata proportio. Ideoque ipsa propter sui subtilitatem magis ad profundum corporis penetrat. Et ideo magis alterat quam suum corpus, & magis adheret in examine pauco artificio, quod iam tibi narratum est. Quęcumque igitur alterantur, per argenti viui virtutem, vel sulphuris, aut horum similium necesse est alterari, quoniam hæc sola comunicant in natura ad ipsa corpora.

DE ESSENTIA SOLIS.

Caput lix.

DE Corporibus igitur ampliato sermone coram intimam narremus essentiam. Et primo de sole, postea de luna, ultimo vero de alijs, secundum quod videbitur expedire cum suis probationibus, que per

experimentum habentur. Est igitur sol creatus ex subtilissima substantia argenti viui, & clarissima fixura: & ex substantia pauca sulphuris mundi, & pure rubedinis, fixi clari, et a natura sua mutati, tingentis illum, scilicet mercurium. Et ideo quia contingit diuersitas in coloribus ipsius sulphuris, necesse est & auri citrinitate diuersitatem habere similiter. Est etiam quoddam magis, quoddam vero minus in citrinitate intensum. Quod ipsum cum sit ex subtilissima argenti viui substantia, per se ad se & ipsum, quia arg. vi. de facili illud suscipit. Non enim ar. vi. aliud quod signaturae suscipit. Quod vero datam & mundam illam substantiam habuit, per ipsam dentem eius fulgorem & radiantem manifestatur, non solum in die, verum etiam in nocte manifestantem. Quod vero fixam & sine sulphureis tate comburente habeat, patet per os maem operationem illius ad ignem: nam nec minuitur, nec inflammatur. Quod vero ipsum sit sulphur tingens patet per hoc, quod admixtum argentum viuum ipsum in colorem transformat rubeam: & quod sublimatur forti ignis tione de corporibus, ita quod illorum as leuat subtilitas, cum eo citrinissimum creat colorem. Patet igitur, quod cum pura purum colorem generat, cum non pura non purum. Qui vero probationis sue citrinitatis ostensione indiget, sensum non habet: quod per visum perficitur. Subtilissima igitur argenti viui substantia ad fixationem deducitur, & puritas eiusdem: & subtilissima sulphuris materia fixa, et non adiuuens, tota ipsius auri materia est essen-

tialis. Maior vero argenti viui ideo maiorem argenti viui habet ingressione in illud. Igitur quaecumque volueris alterare, ad huius exemplar altera, ut ipsa ad aequalitatem eius perducas. Et modum iam ad illud nos dedimus. Et quia subtiles habuit & fixas partes, ideo ponuerunt partes eius multum densari. Et haec fuit causa sui magni ponderis. Per multam vero operatam a natura decoctionem, facta est ex illo paulatim resolutio, & insulsatio bona, & vltima mixtio, ut cum ignis tione liqueat. Ex procedentibus igitur patet, quoniam multa quantitas argenti viui est causa perfectionis: multa vero sulphuris causa corruptionis. Et vniuersitas in substantia est causa perfectionis: oppositum vero corruptionis. Igitur si ceciderit super ipsum argenti viuum sulphur non debite, nec coalescit secundum diuersitatem illius diuersas corruptiones adduci. Potest enim sulphur quod super illud cadit, fixum, non adustibile esse totum, aut totum adustibile, & fugiens in natura sulphuris: aut fugiens, & non in natura sulphuris: aut partem fugientis, partem vero fixam tenere: sed in parte naturam sulphuris tenere, in parte vero non: aut totum mundum, aut medium immundum: aut multae quantitates, aut paucae: superans in commixto: aut paucae quantitates superatum in illis: aut nec superans nec superatum: aut album, aut rubrum, aut mediocre. Ex his itaque omnibus diuersitatibus necesse fuit in natura diuersa creare corpora, & his similia: quas omnes oportet narrare nos, cum probationibus manifestis.

TERTIUS

XXXIII

SERMO IN COGNITIONE NATURÆ LUNÆ,

SERMO IN COGNITIONE NATURÆ MARTIS.

Caput lxx.

Caput lxxi.

NAM ergo patet ex præcedentibus, quod si ceciderit sulphur mundum fixum rubeum clarum super substantiam argenti viui puram non superans, immo paucę quantitatis superatum, creatur ex hoc aurum purum.

Si vero fuerit sulphur mundum fixum album clarum, quod ceciderit super substantiam argenti viui, fit argentum purum. Si in quantitate non superet, diminutum tamen habet puritatem ab auri puritate, & spissius non grossiorem quę aurum. Cuius signum est, quod non densantur partes eius in tantum quod auro componderet, nec ita fixam substantiam habet, ut illud. Signum est diminutio eius per ignem, & sulphur eius, quod non est fixum, nec incombustibile, causa est illius. Et quod sulphur in illo huius sit dispositionis, per illius paululam inflammationem probatur. Idem autem fixum ad aliud quidem & ad aliud relatum esse, impossibile non est autumandum. Lunę enim sulphureitas ad auri sulphureitatem relata, non fixa, & comburens est. Ad aliorum vero sulphur corporum fixa & non comburens.

SI vero fuerit sulphur fixum terreum, argento viuo fixo terreo commixtum, & hæc ambo non purę, sed albedinis liuidę fuerint, cuius superantię quantitas sit sulphuris summa, fit ex his ferrum. Quoniam superantia sulphuris fixationem prohibet. Ideoque ex hoc relinquitur, sulphur velocius liquefactionis festinantiam per opus fixationis perdere quę argentum viuum. Non fixum vero videmus citius quę argentum viuum liquefcere. Ex his vero manifestatur causa velocitatis fusionis et tarditatis in corporum vnoquoque. Nam quod plus de fixo habet sulphure, tardius, quod vero plus de adrente, facilius et citius fusionem suscipit. Quod satis aperte relinquitur a nobis fore monstratum. Quod igitur ipsum fixum tardior faciat fusionem, manifestatur per hoc, quod ipsum nunquam nisi calcinetur, figitur, & calcinatum nullam dat fusionem. Ergo in omnibus illa impedire debet. Quod vero nisi calcinetur non figatur, patet experimento illius qui illud figit non calcinatum, quoniam ipsum inuenit semper fugere, donec in terram vertatur. Cuius similitudo est calcis naturę. Hoc autem minime in argento viuo contingit, quoniam iam figi potest absque hoc, quod in terram vertatur, & figi simi-

F in

liter cum cōuersione illius ad terram
 scilicet potest. Non per festinationem
 ad eius fixationem, quæ per præcipita-
 tionem perficitur, sicutur, & in terrā
 mutatur. Per succelluam vero illius
 iterata vice sublimationem sicutur si-
 militer, & non in terram vertitur, im-
 mo fusionem dat metallicam. Hoc au-
 tem manifestum est, & illi probatum
 qui vtrasq; fixationes illius expertus est,
 vsq; in illius consummationem festi-
 nam præcipitationem & tardam, per
 succelluam sublimationes. Vidit enim
 & inuenit sic, vt a nobis scriptum su-
 serpit. Et illud ideo, quoniā viscosam
 & densam habet substantiam: cuius
 signum est contritio illius, cum imbi-
 bitione & mixtione cum rebus alijs.
 Sentitur enim in illo manifeste vico-
 sitas illius per multam adhesionem,
 Densam autem substantiam illud ha-
 bere, manifeste videt monoculus per
 illius aspectum & præponderis sui.
 Auro enim præponderat, cū in na-
 tura sua est: & est similiter fortissimæ
 compositionis, vt narratum est. His
 igitur relinquatur, ipsum posse figi
 sine illius humiditatis cōsumptione,
 & absq; in terram cōuersione. Pro-
 pter enim bonam partium adhen-
 sionem & fortitudinem sue mixtionis,
 si quo modo partes illius inspissen-
 tur per ignem, vltius non permittit
 se corrumpi, neq; per ingressum
 fumosæ flammæ in illud se in fumum
 vltius deuari permittit: quoniā ras-
 refactionem sui non patitur, propter
 sui densitatem & carentiam adustio-
 nis, quæ per sulphureitatem perficitur.
 Per hoc igitur inuentū est inuentione

veridica duorum secretorū genus mi-
 rabile duplex. Vnū scilicet causa cor-
 ruptionis vniuersiusque metallorum
 per ignem: quarum vna est inclusio
 adurentis sulphureitatis in illorū sub-
 stantia, per inflammationem illa dis-
 minuētis & exterminantis in fumū
 vitima consumptione, quantumcūq;
 in illis arg. vi. bonæ fusionis extiterit.
 Altera vero est multiplicatio flammæ
 exterioris super illa penetrantis, & ses-
 cum in fumum resoluētis, cuiuscūq;
 fixationis in eis ipsum sit. Tertia vero
 est rarificatio ipsorum per calcinatio-
 nem. Tunc enim flamma vel ignis sine
 illa in ea penetrare potest, & ipsa
 exterminare. Si igitur omnes corrup-
 tionis cause cōueniant, maxime cor-
 pora corrumpi necesse est. Si vero nō
 omnes, remittitur corruptionis vicosi-
 tas vniuersiusq; corporis, secundum
 remissionem illarū. Secundum genus
 est bonitas, quæ per ipsum considerat-
 tur in corporibus. Quia igitur ar. vi.
 propter nullas causas exterminatiōis
 se in partes cōpositionis illius diuidi
 permittit (quia aut cum tota sui subs-
 tantia ex igne recedit, aut cum tota in
 illo permanens stat) notatur in eo ne-
 cessario perfectiōis causa. Laudetur
 igitur benedictus & gloriosus altiss-
 mus: qui creauit illud: deditq; illi sub-
 stantiam & substantiæ proprietates:
 quas non contingit ex rebus vltimam in
 natura possidere, vt in illa possit in-
 ueniri hoc perfectiōis, per artificium
 aliquod, quod in illo inuenimus pos-
 tentia propinqua. Ipsum est qd igne
 superat, & ab igne nō superat: sed in
 illo amabiliter requiescit eo gaudē

SERMO IN CO

gnitione naturę æris.

Caput lxiij.

Redantes igitur ad propositum, dicimus, quod si fuerit sulphur immundum grossum fixum, secundum sui maiorem partem: secundum vero sui minorem non fixum, rubeum, liuidum, secundum totum non superans neque superatum, & ceciderit super argentum vel grossum, ex eo æs creari necesse est. Horum itaque omnium probationem adducere per data ex natura sua contingit. Nam cum illud ad inflammationem deponitur, flammam ex eo sulphuream discernere poteris, quæ sulphuris non fixi est signum. Et deperditio suæ quantitatis per exaltationem sulphur habere fixum, illa significatur per frequentem eius combustionem. Nam ex ea fit sue fusionis retardatio & induratio sue substantiæ, quæ signa sunt sue multitudinis fixi sulphuris. Quod illud autem sit rubeum immundum, adiunctum ar. viuo immundum, significatur per sensum: unde alia probatione non indiget. Experimento itaque elicias secretum. Vides enim omnino non caloris actione in terram mutatam, cum facilitate solui, & ad aque naturam redigi. Hoc autem contingit propter partium subtilitatem ab igne. Res igitur magis subtilis in natura propria ad hanc terram naturam rediit, magis subtilis. Igitur magis soluitur: ita & quæ maxime, maxime. Ex his igitur patet causa corruptionis

& infectionis horum duorum corporum Martis scilicet & Venere: quoniam est per sulphur multæ quantitatis fixum & non fixum: pauce in Venere, minime vero in Marte. Cum igitur sulphur fixum in fixationem deuenit per calorem ignis, eius partes subtiliatur: sed pars illa quæ est in aptitudine solutionis suæ substantiæ soluitur: cuius signum est: expositio horum duorum corporum ad vaporem aceti. Nam per illud flores in superficie sua sulphuris eorum aluminositas, per calorem in illud creata subtiliatur. Et si posueris hæc duo corpora in liquorem ponticæ, soluentur de facili per ebullitionem multæ illorum partes. Et si respexeris in mineris horum duorum, manifesta inuenies ex eis solutam aluminositas substantiam stillare, & in illis adherere: quæ aluminositas per ponticæ tem & facilem solutionem in aqua mutatur. Non enim ponticæ & facile solubile reperit aliud quam alumen, & quod sue naturæ est. Nigredo vero in vno quoque horum duorum corporum ad ignem creatur propter sulphur non fixum quod in illis concluditur: multum quidem in Venere, parte vero in Marte, & ad naturam fixi approximans. Idemque non de facili talem impressionem de Marte remoueri est possibile. Iam igitur patuit ex sulphure non fixo fusionem fieri et fusionem adiutari: ex fixo vero fusionem non fieri, & fusionem impediri. Ex ar. vero vi. fixo non est necesse fusionem fieri, & fusionem impediri. Illud scilicet cessarium verum esse, qui nullo ingenio fusionis sulphur potuit conseruare in fusionem post illius fixationem.

Argentum vero viuum figi potuit per frequentem sublimationis reiterationem ad illud, eo bonā fusionem suscipiente. Ex hoc itaq; manifestum est, corpora esse maioris perfectionis quæ plus arg. vi. sunt continentia: minus minoris perfectionis. Studeas igitur in omnibus tuis opibus ar. vi. in commixtione superare. Et si per solum argen. vi. perficere poteris, præcio sissimæ perfectionis indagator eris, & eius perfectionis quæ naturæ vincit opus. Mundare enim poteris intime, ad quod natura nō peruenit. Probatio vero eius, quæ quæ maioris ar. vi. quantitatem sunt continentia, maioris sint perfectionis, est scilicet facilis susceptio ar. viui. Videmus enim corpora perfectionis amicebilitate argenti vi. suscipere. Ex precedentibus itaq; firmamentis relinquatur, duplicem fore in corporibus sulphureitatē. Vnam quidem in profunditate arg. viui conclusam, in principio suæ mixtionis, alteram vero superuenientē. Quarum altera cum labore tollitur, alteram vero nullo artificiorum ingenio est possibile tolli, quod per ignē perficitur, ad quod possit nostra operatio congrue ac vtiliter peruenire, est iam secum ad eandē operationem vnitam factum est. Et hoc experimento probatur, quod sulphureitatem adultissimam videmus per ignem deleri, sulphureitatem vero fixam minime. Si igitur dixerimus corpora calcinationem mundari, intelligas utiq; a terrea substantia, quæ non in radice suæ naturæ vnita est. Quoniam vnita mundare per ignis ingenium nō est possi-

bile, nisi adueniat argen. vi. medicina occultans & contemperans illam, aut illam de cōmixto separans. Separatio autem terree substantiæ in radice naturæ metallo vnite ab eius cōmixto fit, aut per elevationē cū rebus substantiā arg. vi. eleuantibus, & sulphureitatē dimittentibus, propter conuenientiā cū eis, ut est tutia & marchelita, quoniam fumi sunt, quorum maior pars arg. viui est quantitas quæ sulphuris. Et huius experientiam vides, quoniam si forti & subita fusionē hæc cōiunxeris cum corporibus, spiritus secū adducunt corpora in fuga sua. Ideoq; tum eis eleuare poteris, aut cum lauatione per arg. viui cōmixtionem quæ narrauimus. Ar. enim vi. tenet quod suæ naturæ est, alterum vero respuit,

SERMO DE COGNITIONE naturæ stagni.

Caput lxiij.

QUACONIAM inuestigatio ne proposita, nostrū propositum sequentes inuenimus, quod si sulphur fuerit in radice commixtionis, si xione pauca participans, album albedine non pura, non superans, sed superatum, cum argento viuo secundum partem fixo, secundum partem vero non fixo, albo non puro commixto: sequetur ex eo stagnum. Et horum probationem per preparationem inuenies. Quoniam si stagnum calcinaueris, senties ex illo sulphuris fetorē; quod signū est sulphuris non fixi. Et quia

flammam non dat, nec putes illud fixum. Quoniam non propter fixationem, sed propter superantiam argenti viui in commixtione saluantis a combustionione flammam non dat. Probatur itaq; duplex in stagno sulphureitas: duplex argenti viui substantia. Vna quidem sulphureitas, quae est: quia cum calcinatur fetet vt sulphur. Per primam probatur mixtionis experientia. Altera per continuationem illius in calce sua ad ignem: quae habet, quia magis fixa non fetet. Probatur vero duplex argenti viui substantia in illo. Vna quarum est non fixa, altera fixa: quoniam ante illius calcinationem stridet, post vero triplicem ipsius calcinationem non stridet, quod est, quia eius argenti viui fugitui substantia stridorem faciens euolat. Quod vero argenti viui substantia sic substantia fugitui causa stridorem faciens, probatur per lauationem plumbi cum argento viuo. Quoniam si cum argento viuo plumbum lauetur, & post lauationem eius illud fuderis cum igne non superante suae fusionis igne, remanebit cum eo argenti viui pars, quae plumbo stridorem adducit, & illud in stagnum conuertet. E conuerso vero per mutationem stagni in plumbum illud considerare potes. Nam per multiplicem calcinationis reiterationem ad illud, & magis illi ignis conuenientis ad reductionis administrationem, in plumbum conuertitur: maxime vero cum per subtractionem suis scorij est magno calcinatur igne. Et harum substantiarum diuersitatis bus certificari poteris per ingenia con-

seruationis illarum, vbi instrumentis proprijs, & ignis modo eas diuidentis: ad quem nos peruenimus cum in stantia, & vidimus cum certificatione nostra, nos verum per illud esse massam. Quid igitur sit quod post remotionem duorum non fixorum ex loue, scilicet sulphuris & ar. vi. remanet, te certum reddere nos expedit: vt complete cognoscas ipsius louis compositionem. Est igitur illud liquidum: ponderosum, vt plumbum: maiori tamen albedine plumbo participans. Est igitur plumbum purissimum. Et est in ipso aequalitas fixationis duorum componentium, argenti viui scilicet et sulphuris. Non autem aequalitas quantitatis: quoniam in commixtione vincit argentum viuum: cuius signum est facilitas ingressiois in illud argentum viuum in natura sua. Igitur si non maioris argenti viui in illo esset quantitas, non adhereret illi in natura sua sumptum de facili. Ideoque non adheret Marti nisi subtilissimo ingenio: nec Veneri propter paucitatem argenti viui in illis in commixtione sua. Ex hoc igitur patet, quia difficillime Marti adheret. Veneri vero facilius propter maiorem copiam argenti viui in ea: cuius signum est: fusio illius facilis: Martis vero difficillima. Fixio vero harum duarum substantiarum ad firmam approximatur fixationem: non autem fixa propterea est perpetua: Et huius est probatio ipsius corporis calcinatio: & post calcinationem ad fortissimum ignem expositio. Nam per eam non fiet diuisio, sed tota ascendet substantia: purificata tamen magis.

Videmus ergo substantiam sulphuris in stagno adurentem facilius separari quæ in plumbo. Et huius experimentum vides per facilem louis indurationem, calcinationem, & meliorationem sui fulgoris. Ideoq; considerauimus hæc corruptentia in radice sua non fuisse, sed ei postea aduentunt. Et quia in prima commixtione non fuerunt illi multum coniuncta, ideo facile possunt separari. Ideoq; alterationes in eo sunt velocis operis, mundificatio videlicet induratio, & illius fixio. Et harum causas per ea quæ iam a nobis tradita sunt, manifeste considerare potes. Et quia post has operationes, calcinationem scilicet & reductionem, considerauimus in fumo suo per magnam elevationem ignis expressionem, & vidimus illud ad citrinitatem pertinere, cum hoc sit de proprietate Sulphuris calcinati, estimauimus estimati de vera, in qua fuimus certificati, sulphuris fixi naturam secum multam continere. Qui igitur voluerint in hac nostra scientia videre veritatem, inuestigationem horum omnium perfundeant cum sedulitate operis, donec per eam principia ipsorum corporum & proprietatem spirituum inueniant inuentione certa nec coniecturali, quam tradidimus in hoc nostro volumine sufficienter ad artis exigentiam.

SERMO IN COGNITIONE nature Saturni.

Caput lxxij.

RESTAT nos igitur de saturno descriptionem ponere. Et dicimus, non diuersificatur a loue per calcinationis reiterationem ad illius naturam reductio, nisi quia immundiorum habet substantiam a duabus substantiis commixta grossioribus sulphure scilicet & argento viuo. Et quia sulphur in illo comburens est lux quæ argenti viui substantiæ magis adhæsit uum, & quod plus habet de substantia sulphuris fixi ad compositionem suam quæ Iupiter. Et harum probationes per experientias manifestas adducemus. Quod igitur ipsum sit maioris terre feculentie quæ Iupiter, manifestatur per visum, & per lauacrum eius ab argento viuo, in hoc quod plus per lauacrum emanat feculentie ab eo quæ a loue, qui primum gradum calcinationis suscipit facilius quæ Iupiter, quod est signum multæ terreitatis. Nam corpora pluris terreitatis facilius inuenimus calcinationis, & terreitatis pauca difficultoris calcinationis. Et huius est probatio difficillima, Solis calcinatio completa. Et quia non res citificatur eius feditas per calcinationis reiterationem sicut in loue, quod est signum maioris feditatis in principijs eius ex natura sua, quæ Iouis. Quod vero sulphuris quantitas combustibilis magis sit ar. vi. substantiæ ad hæsiua in eo quæ in loue, significat per hoc, quod non separat de eo in fumum quantitas notanda, quin sit citrini coloris multæ citrinitatis, cuius similiter est quod in fundo inferri ex eo remansit, necessario vnum triu esse signum

relinquitur, aut nullius quantitatis sulphuris combustibilis in eo, aut paucissime, aut multum coniuncte, in principiorum propinquitate ad radicem commixtionis. Sed certificati sumus per illius odorem, ipsum alio cuius esse quantitatis, & non paucæ, immo multe, quia non remouet ab eo odor sulphuricitatis in brevi tempore. Ideo considerauimus consideratione qua certi sumus sulphur comburens illius sulphuri non comburenti ad naturam fixi approximanti, in argenti viui subtilitate vniuersimode esse commixtum. Ideo cum scandit fumus eius necessario cum sulphure non comburente scandit, de cuius proprietate est citrinitatem creare. Quod vero maior quantitatis sulphuris non adurentis sit in ipso quæ in loue, a nobis adductum est cum veritate, per hoc quod videmus totum colorem ipsius in citrinum mutari, louis vero in album in calcinationibus suis. Et ideo in hoc nobis aperta est via cause investigationis huius operis, per quod in calcinatione mutatur Iupiter facilius indurum quæ Saturnus, non autem in tarditatem liquefactionis velocius quæ Saturnus. Et illud ideo, quoniam causa duritiei nature est sulphur, & argentum viuum fixum. Causa vero liquefactionis est duplex, argentum viuum scilicet, & sulphur combustibile, quorum alterum quo ad fusionis perfectionem sufficit in vnoquoque gradu eius, cum ignitione scilicet, & sine ignitione, scilicet argenti viui. Quia igitur in loue est multa argenti viui quantitas non vere fixi, remanet in il-

lo multum liquefactionis velocitas, & non remouet ab illo, facilius. Causa vero mollificationis est duplex, argentum scilicet viuum, & sulphur combustibile. Quia igitur remouetur sulphureitas comburentis ex loue facilius quæ ex Saturno, ideo ex eo altera causa rum mollitiei remota, necesse est illud indurari calcinatum. Saturnus vero quia vtriusque mollitiei causa s. fortiter habet coniunctas, non facile induratur. Est tamen diuersitas in mollitiei per argentum viuum, & mollitiei per sulphur. quoniam mollitiei per sulphur est celsiua, mollitiei vero per argentum viuum extensiua est. Et hoc necessario probatur per hoc, quod videmus corpora multi argenti viui multæ extensionis esse, corpora vero pauci paucæ. Et ideo Iupiter facilius subtilius extenditur quæ Saturnus, Saturnus facilius quæ Venus, Venus quæ Mars. Luna subtilius quæ Iupiter, sol vero quæ Luna subtilius. Patet igitur, quod causa indurationis est argentum viuum fixum, aut sulphur fixum. Causa vero mollitiei est opposita. Causa vero fusionis est duplex, sulphur non fixum, & argentum viuum cuiuscunque generis. Sed sulphur non fixum necessario est causa fusionis sine ignitione. Et manifeste vides huius rei experientiam, per protectionem arsenici super corpora difficilius fusionis, facit enim ea facilius fusionis, & sine ignitione. Causa vero fusionis facilis est et similiter argentum viuum. Causa vero fusionis cum ignitione, est argentum viuum fixum. Causa igitur impedimenti fusionis cuiuscunque, est sulphur fixum.

Per hoc itaq; maximum poteris dis
cere secretum. Quoniam cum pluri
me argenti viui quantitatis corpora
maxime sint perfectionis inuenta, et
pluris igitur quantitatis argenti viui
corpora a perfectione diminuta perfe
cto approximare necesse est. Itaq; &
multa sulphureitatis corpora pluri
me corruptionis esse cōtingit. Quam
ob rem igitur ex iam dictis patet, lo
uem maxime perfecto approximare,
cum perfectionis plus participet. Sa
turnum vero minus. Minus vero ad
huc Venere minime vero Martem,
quo ex perfectio dependet. Aliter
autem ex medicina complente, & des
fectum supplēte, perfectius attenuan
te ad profundum corporum spissitu
dinem, & sub splēditis fulgoris sub
stantia eorundem possante fuscedis
nem se habere cōtingit. Ex hac enim
maxime perfectibilis Venus existit,
minus vero Mars, adhuc minus Iu
piter, minime vero Saturnus. Ex his
igitur reperum est laboris inuestiga
tione veridica, ex corporum diuersi
tate, diuersas inueniri cum prepara
tione materias. Alia enim eget medi
cina durum ignibile, alia vero molle
& non ignibile corpus. Hoc quidem
mollificante, & ad profundum atten
nuante, & in sua sequante substantia.
Illud vero indurate & inspissante oc
cultum eius. Ex his igitur no sepe
dit ad medicinas transire, cum manū
fests experientijs diuersarum ponē
tibus nobis medicinarum causas in
ventionis, & q; diminutū reliquant,
& q; ad complementum deducant.

Caput lxi.

Probamus igitur, spiritus
corporibus magis affi
mulari, per hoc, q; magis
corporibus vniuntur &
amicabilius, q; alia in na
tura. Per hoc ergo addu
ctum est nobis inuentioe prima, hos
esse corporū alterationis medicinam
veram. Ideoq; in omni quo potuimus
ingenorum genere nos ipsos exercu
mus, vt per illos imperfectiorū vnum
quodq; corporum mutatione firma,
in perfectum lunare & solare trans
formaremus corpus. Quamobrē igitur
ex eisdem medicinam diuersam
ex diuersa alterandorum intentione
creari necesse accidit. Cum sit igitur
duplicis generis medicina, alteratio
nis argenti viui, perfectione coagu
labile, & a perfectione diminuta cor
pora. Hæc siquidem multiplicia, alia
quidē dura ignibilia, alia vero mol
lia nō ignibilia. Dura quidem igni
bilia, vt Mars & Venus. Mollia ve
ro, vt Iupiter & Saturnus. Necesse
est & materiam similiter perfectiū
multiplicem esse. Alia etenim eget
argentum viuū materia perficiens
te, alia vero corpora transformanda.
Ac etiam alia egent dura ignibilia,
vt Venus & Mars, alia vero mollia
non ignibilia, vt Saturnus & Iupit
er. Et hæc vtraque vtriusque ge
neris cum ad se inuicem differant in
natura, similiter diuersam egere me
dicinam necessario accidit. Vniū
etenim generis Mars et Venus, sed in
speciali quadā proprietate differūt,

Etenim hic non fusibilis: illa vero fusibilis. Ideoque alia quidem Mars, alia vero Venus medicina perficitur: & hic quidem ex toto immundo, illa vero non. Et hic quidem quadam albedine nescia, illa vero rubedine & viriditate participat: quae in medicina diversitatis necessitatem imponunt consimiliter. Alterius enim generis molliciei corpora, scilicet Iupiter & Saturnus, cum hic & similiter differant, diversa medicina & similiter egere necesse est. Est enim hic quidem mundus scilicet Iupiter: ille vero non. At vero & haec quidem mutabilia omnia, nunc lunaria, nunc solaria efficiuntur corpora: ideoque necesse est vniuscuiusque duplicem materiam fore. Vnam quidem contrariam in citrinum mutantem solare corpus: alteram vero albam in album lunare corpus mutantem similiter. Cum ex quantis igitur imperfectorum corporum vnicuique duplex materia adinueniatur, solaris videlicet & lunaris, Oportet igitur, in summa erunt medicinae omnes corpora perficientes, in forma bona. Perficitur & similiter argentum vivum in solare & lunare: ideoque et medicinae alterantis illum duplicem differentiam esse contingit. Decem igitur erunt omnes medicinae, quas inuenimus cum totalitate sua ad cuiuslibet imperfecti alterationem completam. Verum utique cum diuturnitate, laboris instantia, et magis indagacionis industria excusari volumus ab inuentionis labore harum decem medicinae per vnius beneficium medicinae: & inuenimus inquisitione longa, nec non & laborio

sa maxime, & cum experientia certa, medicinam vnam: qua quidem durum mollescit, & molle induratur corpus, & fugituum figitur, & illustratur secundum splendore inenarrabili, & in eo qui supra naturam consistit. Ideoque omnium harum medicinae expedit singulum sermonem adducere, cum causis suis, et manifestis probationibus experientis. Primum igitur medicinae decem seriem: et dehinc quidem corporum omnium: deinde vero argenti viui: dehinc vero & ultimo ad perficiendae magisterij medicinae transsecundum: cum tamen preparatione indigeat imperfecta. Ideo ne propter artis insufficientiam traditionis mordeamur ab inuidis, asseramus imprimis narrationem de imperfectorum preparationibus, earum inuentionis causae necessitatem ponentes: quibus siquidem in nostro artificio efficiantur congrua perfectionis albedinis & rubedinis in vnoquoque gradum medicinae suscipere, & ab eadem perfici. Dehinc vero addendum medicinae rum omnium narrationem sufficientem & congruam.

Caput lxvi.

S iam ergo a nobis narratis sermonibus apparet quid superfluum quidue diminutum ex operibus natura relinquat in vnoquoque eorum, quae imperfecta sunt corpora secundum sufficientem partem: secundum vero complementum quae in superioribus

ribus obmissimus; hic completemus
sufficienti sermone. Primum igitur,
cum duplicis fore generis imperfectio-
nis corpora contingat instabilia, mol-
lia scilicet, nec non ignibilia, vt Satur-
nus & Iupiter. Dura enim non fusibi-
lia, aut cum ignitione fusibilia, vt
Mars & Venus; hic quidem non fus-
sibilia, illa vero cum ignitione; neces-
sario nobis natura in formando edos-
cuit, ex illorum diuersitate essentiali,
in radice naturae diuersas preparatio-
nes secundum exigentiam illius admis-
nistrare. Sunt itaque vnius generis
transformanda imperfectiois corpo-
ra duo necessaria; plumbum scilicet,
quod melia dicitur, & per artem Satur-
nus; & plumbum stridens, quod al-
bum dicitur. Et haec scientia Iupiter,
que a se inuicem sunt diuersa in sui
occulti profundo ex radice lux natu-
rae innata, & manifesto similiter; quo-
niam Saturnus, fuscus, stuidus, pons
derosus, & niger, sine stridore totali-
ter mutus. Iupiter autem albus, liuens
parum, multum vero stridens, & mo-
dico sono tinnitum adducens; diffe-
rentiam in profundo illorum tibi cum
manifestis experiētis monstrabimus
ex illarum causis necessarijs. Ex quib-
us secundum magis & minus pre-
parationis ordinem colligere bonae
mentis artificem contingit. Primo igitur
secundum ordinem corporum pre-
parationem narremus; postea vero &
ipsius argenti vi coagulabilis. Sed &
primo vnius generis, molliciei scilicet
post hoc vero & alterius. Primi quide-
m generis corporum ponatur Sa-
turni preparatio & Iouis; postea ves-

ro & aliorum, secundum suum ordi-
nem determinatum. Quia in prepa-
ratione corporum nihil superfluum
ex profundo ipsius remouendum; sed
ex manifesto potius.

Caput lxvij.

Saturni vero prepara-
tio multiplex adhibetur
essentiae, & Iouis simili-
ter, secundum ipsorum
multiplicis perfectionis
approximationis, aut
dilatationis ab eo gra-
dum. Cum sit igitur aliud ex eorum
pentibus quidem suo profundo ads-
ueniens ex lux naturae radice innata,
sulphureitatis scilicet terretas, atque
argenti viui impuritas terre, illorum
creationis principijs essentiali natu-
ra comixta. Aliud vero superueniens
post primam illorum mixtionem cor-
ruptionem adducens, & sunt primi
generis sulphureitatis comburens, &
illius impuritas, & argenti viui subs-
stantia feda; quae omnia sunt Satur-
ni & Iouis perfectionis substantiam
corrupta. Sed horum quidem al-
terum impossibile est remoueri per me-
dicinam primi ordinis alicuius in-
dustriae. Alterum vero paruo admis-
nido remoueri contingit. Hoc quis-
dem remouendum esse impossibile ads-
uenit, propter hoc, quia in principijs na-
turae propriae huius generis corporum
in veram essentiam comixta fuerunt,
& vera essentia facta sunt. Ideoq; esse
non sit possibile veram rei cuiuslibet in
natura remouere essentiam, ne petna

nente, non fuit ab eis possibile hæc cor-
rumpentia delere. Quamobrem igitur
putauerunt quidam philosophorum,
per hoc ad artem non posse perueniri.
Sed nos quidem et nostro tempore hæc
inquirentes scientiam, peruenimus ad
hoc idem, quod & similiter nullo ingenio-
rum preparationis modo potuimus
corpora illustrare, cum complemento
sui fulgoris lucidi, quin contingeret
illa ex toto infici, et denigrari potius.
Propter hoc igitur et nos similiter in
stupore adducti, multi temporis spa-
cio sub desperationis vmbra deli-
tuimus. Redentes tamen in nos ipsos
nos ipsos torquentes immensa cogita-
tionum meditationis afflictionibus,
repperimus a perfectione corpora dis-
minuta in profundo sue nature facta
existere, & nihil ex eis fulgidum inue-
niri, cum in eis secundam naturam non
sit. Non enim inuenitur in re quod in
illa non est. Cum igitur nihil perfec-
tum in illis inuenitur, necessario et in
eisdem nihil superfluum inueniri relin-
quitur in diversarum substantiarum
separatione in illis, & in profundo sue
nature. Ideoque per hoc inuenimus ali-
quid diminutum in illis fuisse, quod
compleri necessario accidit per mate-
riam sibi convenientem, & diminuta
tum complementem. Est igitur diminuta
tum in illis, scilicet puritas argenti vi-
ui, & non recta spissatio eiusdem. Igitur
complementum erit in illis argen-
ti viui multiplicatio, & spissatio bona,
& fixio permanens. Hoc autem
per medicinam ex illo creatam perfici-
tur. Hæc enim cum ex argento viuo
sit in esse deducta, per illius beneficia

luciditatis splendoris illorum suscedi-
nem palliando celat & tegit, & splen-
dorem educit, & in fulgore conuertit.
Cum enim ar. viuum in medicina præ-
paratum per nostrum artificium sit mun-
datum, & in substantiam purissimam
& fulgidissimam relictum: proiectum
super diminuta a perfectione illustra-
bit, & sua fixatione perficiet. Hanc vero
medicinam in sua narrabimus ora-
tione. Relinquitur itaque ex præcæcen-
tibus necessario, duplicem fore perfec-
tionis inuentionem necessariam. Aut
vnam quidem per materiam quæ de
mixto substantiam sedam separat.
Aut alteram vero per medicinam quæ
illam sui fulgoris splendore palliando
teget, & illustrando decoret. Cum nis-
hil igitur superfluum, sed potius dimi-
nutum in profundo corporum cons-
tingat reperiri: si quid igitur superfluum
remoueri expedit, necesse est id ex ma-
nifesto sue nature superueniens, & tol-
li & moueri, diuersis cum preparatio-
nibus: quas in hac oratione nos expe-
dit narrare: primum quidem in eadem
oratione Iouis & Saturni, vltimo ve-
ro & aliorum secundum ordinem.

DE PRÆPARATIO- ne Saturni & Iouis.

Caput lxxvij.

Preparatur igitur Satur-
nus & Iupiter preparatio-
nibus multiplicibus factis
dum maioris perfectionis
approximationis necessi-
tatem, communi scilicet, et
speciali preparationis mo-

do. Communis quidem est per gradus approximationis ad perfectionem multiplices. Est enim unus gradus approximationis, scilicet fulgur ex substantia munda; alter vero durities, cum fixæ fusionis ignitione: tertio vero fusio, per remotionem fugitiuæ substantiæ. Mundificantur igitur & fulgida fiunt tripliciter: aut per res mundificantes: aut per calcinationis modum & reductionis: aut per solutionem. Per res igitur depurantes mundantur dupliciter: aut in calce redacta, aut in natura corporum. In calce vero redacta, purificatur per hunc modum: aut per sales, aut per alumina, aut per vitrum. Et est, ut cum corpus, scilicet Iupiter & Saturnus calcactum extiterit, tunc infundatur super eorum calcem aluminium aut salium aqua, aut commisceatur cum ea vitrum, & reducatur in corpus. Hoc igitur toties super hæc corpora alternata vice reiteretur, quousque munda complete ostendant. Nam cum sales & alumina & vitrum fundantur fusione aliaque corpora, ideo ab illis separantur, et secum terræ substantiam ducunt, reliqua sola corporum puritate. In natura vero corporum similiter, et per eundem depurantur modum. Et est, ut limen tur subtilissime hæc duo corpora: post hoc vero cum eisdem administratur aluminium, salibus, et vitro videlicet et postea in corpus reducuntur. Et sic alternata vice reiteretur, quousque mundiora appareant. Mundantur & per argenti viui lauerum: modum cuius attulimus. Mundificantur & hic similiter utriusque generis corpora per reis

terationis vicem calcinationis ad flammam & reductionis similiter, cum sufficientia sui ignis, quousque mundiora appareant. Per hanc enim mundantur a perfectione hæc diminuta corpora, a duplici corripente substantia. Hic quidem inflammabili & fugitiua: illa vero a terræ seculentia. Et illud is deo, quoniam ignis omnem fugitiuam substantiam dicit & consumit. Et idem ignis similiter in reductionis modo omnem substantiam terræ diuidit cum proportione sua. Et hanc proportionem in alio nostro volumine, quod de perfectionis inuestigatione intitulatur, conscripsimus: quod secundum ordinem hunc præcedit librum. In illo enim quecumque inuestigauimus, secundum nostræ mentis rationem scripsimus: hic vero quod vidimus et tetigimus complete, secundum scientiæ ordinem determinauimus. Mundificantur & hæc utique similiter per solutionem suæ substantiæ, cuius modum iam diximus, & per reductionem similiter eius quod ex eis dissolutum extiterit. Inuenitur enim illud mundius et perfectius quam alio quopiam præparationis genere, hoc eodem præparationis modo. Et huic modo non comparatur modus, nisi qui per sublimationem perficitur: & ideo huic æquipolet. Est & similiter præparatio in illis, in duratio fixæ molli substantiæ, cum ignitione suæ fusionis. Et est, ut ingeniemur in illis permiscere argenti viui substantiam fixam in profundo illorum: aut sulphuris fixi, aut sui comparis: aut rebus duris & non fusilibus, sicut calx, marchasita, & tutia.

Hæc etenim cum illis vniuntur & as-
micantur: illa indurât, quousq; non
fundantur, anteq; igniantur. Et per
medicinam perficiant hoc idem com-
pletur similiter: cuius narratiõem po-
nemus. Et est similiter alter præpara-
tionis modus, per remotionem suę fu-
gitiuę substantię. Et hic quidem per-
ficitur per conseruatiõem, post illum
calcinationis gradum illorũ, in igne
illis proportionali. Et quia ordo in
modis preparationis cõtingit necessã-
rio, ideo ponemus ordinem comples-
tam ex illis. Primo igitur mundetur
ex eis omnis substantia fugitiua et ad-
ustiua corruptens. Dehinc vero ter-
rea superfluitas deleat. Post hoc sol-
uantur & reducantur, aut per laua-
rum argen. vi. lauentur complete. Et
hic ordo utilis & necessarius est.

Specialis attamen horũ corporum
preparatio, primũ quidem louis est
multiplex. Vna quidem per calcina-
tionem: & per hanc induratur eius
substantia magis q̃ Saturno nõ eue-
nit. Etiam per alumina similiter: hæc
enim proprie Iouem indurant. Altes-
ra vero per cõseruatiõem eius in igne
sux calcinationis. Per hanc enim itris-
dorem amittit, & corporum similiter
fractionem: quod Saturno similiter
non contingit: quia stridorẽ non ha-
bet, nec corpora frangit, et per calcina-
tionis reiterationem similiter ab acui-
tate salis stridorem amittit. Saturni
vero secundario est preparatio specias-
lis, scilicet per calcinationem a salis as-
cuitate: per hanc enim induratur, &
per tale specialiter dealbatur, & per
marchelitam & tutiam. Modos vero

omnes preparationum determinau-
mus completius, in libro qui de perfe-
ctionis in uocatione intitulat: quoniã
in hoc abbreviauius summas illarũ

DE PRÆPARA-
tione Veneris.

Caput lxi.

Vitantes igitur præ-
missionem ordine duro-
rum corporum præpa-
rationes narremus. Pris-
mo igitur veneris: dein
de vero Martis. Est igitur
Veneris multiplex
preparatiõis modus. Alius quidem
per eleuationem: alius vero sine eleua-
tione perficitur. Per eleuationem ves-
ro est modus, scilicet, vt accipiantur tu-
tia, cum qua Venus magis conuenit,
& secum per ingenia vniatur. Deins-
de vero in suo sublimationis vase po-
natur ad sublimandum, & per excels-
lentissimum gradum ignis, eius eleue-
tur pars subtilior, que fulgidissimi
splendoris inuenta est. Vel cũ sulphu-
re miscetur per minima, et postea ele-
uetur per modum suum eleuationis
iam dictum. Sine sublimatiõem vero
preparatur, aut per res mundificatio-
nem facientes: aut in calce sua: aut in
corpus, vclut tutia, sales, & alumina:
aut per arg. viui lauacrum, cuius mo-
dum attulimus: aut per calcinatiões
et reductiões, vt in alijs narratũ est:
aut per solutiones & reductiões eius
quod solutum est ad naturam corpo-
ris: aut per argenti viui lauacrum mun-
dificatur, sicut & corpora reliqua a
perfectione diminuta.

LIBER

DE PRAEPA-
ratione Martis.

Caput lxx.

Artis vero preparatio est si-
M muliter multiplex. Quaedam
enim per sublimationem, que-
dam vero sine sublimatione comple-
tur. Quae vero per sublimationem, fit
cum arsenico: cuius modus hic est.
Ingenitur q̄ profundius possumus
eodem arsenicum nō fixum vitare, vt
cum fusione secum liquefcat. Postea
vero sublimetur in vase propriae sub-
limationis. Et haec preparatio melior
& perfectior inter ceteras reperitur.
Est & alia preparatio ipsius Martis,
per arsenicum sublimatū, ab eo multis
roties, quousq̄ maneat quantitas ali-
qua ipsius arsenici. Hoc enim si redi-
ctum fuerit, emanabit album fusibile
mundum praparatum. Est & similis
ter modus tertius, preparatiōis eius-
dem per fusionem illius cum plumbo
& tutia. Ab his enim fluit mundum
& album. Sed quoniam ne minus
sufficenter dixisse videamur, cum
nos determinaturos esse promisimus
de duorum corporum ingeniosa mol-
lificatione, atq̄ mollium induratio-
ne, per calcinationis modum: ideo il-
lum non obmittamus: sed molliū qui-
dem primo, durorum vero postea. Et
est scilicet, vt soluat arg. viū pres-
cipitatum, & soluat corpus calca-
tum, decius intentione sit indurari.
Et hae ambae solutiones misceantur,
& ex his alternata vice calcinantur cor-
pus misceatur, terendo, et imbibedo,

& calcinando, & reducendo, quousq̄
durum fiat cum ignitione fusibile.
Hoc idē & cum calce, & tutia, & mars-
chelita calcinatīs, solutīs, & imbibis-
tis perfici cōplete contingit. Et quan-
to quidē haec mundiora, tanto & per-
fectius mutant. Mollificatur & simi-
liter durā corpora cum ingenio consi-
mili. Et est scilicet, vt cum arsenico to-
ties coniungantur & sublimentur: &
post arsenici sublimationem assentur
cum proportione sui ignis: cuius mos-
dum narrauimus in libro fornacū.
Et vltimo reducantur cum expressio-
ne sui ignis, in oratione sui dicti, quo-
usq̄ in fusione mollescant, secundum
exigentiam duritiei corporis. Et hae
quidem alterationes omnes sunt primi
ordinis: sine quibus nō perficitur ma-
gisterium.

DE MVNDIFI-
catione argenti viui.

Caput lxxi.

Sgitur ex praemissis ne-
cessē est argen. vi. mun-
dificationem completē
narrare. Dicimus igitur,
quoniam argentū
viuum mundatur dus-
pliciter. Aut per sublimationem: cuius
ius attulimus modum. Aut per lau-
rum: cuius modus hic est. Fundatur
argentum viuum in patella vitrea vel
lapidea: & super ipsum aceti quantitas
superfundatur, quod sufficiat ad
illud cooperiendum. Dehinc vero su-
per lentum ignem ponatur, & calesce-
ri permittatur, in tantum, vt digitis

tractari patiatur. Deinde vero digitis agitetur, quousque in partes minutissimas dividatur, in pulueris similitudinem: & tam diu agitet, quousque acetum totum quod in illo infusum est consumatur omnino. Deinde vero quod in eo terreatis inuentum sit, lauetur cum aceto, & abijciatur. Terties igitur super illud opus reiteretur, quousque terreatas illius in coelestium mutetur colorem perfectissimum: quod perfectae lauationis est signum. Ab his igitur ad medicinas est transeundum.

PRIMUM DOCUMENTUM.

Caput lxxij.

Rfferantur igitur imprimis sermones vniuersales in medicinis, cum causis suis, & experientijs manifestis. Innuimus igitur, quod nisi quidem omne superfluum, siue per medicinam, siue per preparationis modum auferatur ab imperfectis, non perficiuntur, scilicet ut ab illis tollatur omnis superflua sulphureitas, omnisque terreatas immunda: ita scilicet, quod de commixto non separentur in fusione, post projectionem medicinae alterantis illa. Cum hoc quidem inuenis iam ex perfectionis differentiis vnam habes:

SECUNDVM DOCUMENTUM.

Similiter utique nisi & medicina illustret, & alteret in colorem album aut cristinum, secundum intentionem quam tu queris, quae fulgoris splendore amoenitatis luciditatem adducat, non perficitur a perfectione corpora diminuta in complemento totaliter.

TERTIVM DOCUMENTUM.

Amplius autem & nisi fusionem lunarem aut solarem determinate adducat, non est in complemento alterabile: quoniam in iudicijs non quiescit, sed de commixto separatur omnino, & recedit. Hoc autem a nobis latius determinatum in sequentibus demonstratur in capitulo decimotercio. Amplius autem & nisi perpetuetur medicina cum impressionis alteratione firma, non valet ipsius mutatio: quoniam non permanet, sed evanescit impressio.

QUARTVM DOCUMENTUM.

Amplius autem & nisi pondera perfectionis adducat, non mutat sub complemento naturae firmo & vero, cui non sit fraus per creditatis errorem. Est enim pondus naturae vna ex perfectionis signis. Patet igitur, cum perfectionis differentiae

LIBER

quind; sint, necesse est & medicinam nostri magisterij has scilicet adducere in protectione differentias. Per hoc igitur patet, ex quibus medicina nostra dicitur. Nam per ea dicitur, quae maxime corporibus adiunguntur, & amicablem eisdem in profundo adhaerent alteratia. Ideoq; cum in rebus ceteris exquirentes, non inuenimus inuentione nostra rem aliam magis q̄ argentum vitium corporum naturis amicari: per hoc opus nostrum in illo impendentes, reperimus ipsum esse veram alterabilem medicinam in complemento, cum alteratione vera, & non modice peculiaris.

QVINTVM DO-
cumentum.

Restat igitur nos substantiam ipsius & proprietatis substantiae differentias determinate adscribere. Et cum non inuenimus ipsum sine alterationis naturae illius administratione mutare inuenimus & similiter ipsum praeparari debere necessario: cum non permiscetur in profundo, absq; illius praeparationis modo. Et est scilicet, ut talis fiat illius substantia, q̄ permiscetur in profundo, vsq; ad profundum corporis alterabilis, sine separatione in aeternum. Hoc autem non fit, nisi subleuetur valde cum praeparatione certa & determinata in capitulo sublimationis. Et non permanet eius impressio similiter, nisi figatur: nec illis firat, nisi usq; distillata ex illo dicitur

substantia, cum sui modi ingenio, & modo suae operationis per ignem congruum. Et non praestat fusionem perfectam, nisi in illius fixatione adhibeatur cautela, cum hac dura remollire & mollia indurare. Est tamen talis, ut cum sufficientia seruetur suae humiditatis proportionare, secundum exigentiam eius quae queritur fusionis. Per hoc ergo patet, q̄ ipsius talis praeparatur et administratur praeparatio, qua fulgidissima et mundissima substantia ex illo creetur. Deinde vero figatur, et cautela eidem exhibeatur, ut scilicet exercitetur artifex in administratione ignis, in modo suae fixationis, quo possit ex illo deleri humiditas, in tantum, q̄ sufficiat ad fusionem perfectam completam. Et est scilicet, ut si queris per hanc corpora fusionis dura mollificari in principio suae creationis lentus adhibeatur ignis. Ignis enim lentus humiditatis est conseruatiuus, & fusionis perfectiuius. Si vero mollia indurare, ipsius componatur ignis vehemens. Talis enim ignis humiditatis est consumptiuus, & fusionis turbatiuus. Et has quidem regulas omnes in omni medicina bonae mentis artificem necessario considerare expedit. Et multas similiter alias in ponderis mutatione considerationes adducere necesse est, cum causis suis & ordine congruo. Est igitur causa ponderis magni, subtilitas substantiae corporum, & uniformitas in essentia. Per hoc enim tantum illorum possunt densari partes, cum nihil intercedat: & partium densatio ponderis est adductio, & illius perfectio.

Patet igitur, quod tam corporum admixtionis preparatione, quam ipsius perficientis medicinae modo per operis artificia subtilitate perquirere necesse contingit. Quoniam quanto maioris ponderis sunt corpora transmutata, tanto & maioris sunt perfectio nis, inuenta inuestigatio: per artem. Complectur igitur sermo utilis de medicina, si omnium medicinarum differentias narremus. Innuimus quidem, quod medicinarum triplicem differentiam esse necessario accidit. Alia est primi ordinis, alia vero secundi, alia vero tertij. Dico autem primi ordinis medicinam omnem preparationem mineralium, quae super diminuta a perfectione corpora proiecta, alterationem imprimat: quae non adducit complementum sufficiens, quin non contingat alterari, mutari & corrumpi, cum evaporatione impressionis medicinae illius totali. Sicut est omnis sublimatio dealbatiua Veneris aut Martis, quae fixationem non suscipit. Et huiusmodi est omne additamentum coloris Solis & Lunae, aut Veneris, comixtorum super furnum cimenti positum zimar, & similia. Hic enim mutat immutationem non stantem, sed patius diminuentem se per exalationem. Secundi vero ordinis medicinam dicimus omnem preparationem: quae quando super diminuta a perfectione corpora proiecta est, alterat in differentiam aliquam complementi, relictis differentijs aliquibus corruptionis omnino: velut est calcinatio corporum, quae omne fugitivum deletur. Et est huius generis medicina perpetua Lus

nam citrinans, aut perpetua Veneris dealbans: relictis alijs in eis corruptionis differentijs. Tertij vero ordinis medicinam appello omnem preparationem, quae quando corporibus aduenit, omnem corruptionem cum perfectione sua tollit, & cum omni complementi differentia perficit. Haec autem est unica sola. Et ideo per illam excusatur a laboribus inuentiois decem medicinarum secundi ordinis. Primi igitur ordinis opus minus appellatur: secundi vero medium, tertij tandem maius. Et haec est omnium medicinarum differentia sufficiens.

DE MEDICINA

primi ordinis.

Caput lxxij

Lx ordinis igitur determinati permissione secuta: cum quidem alia sit medicina corporum, alia vero argenti vivi. Et corporum quidem alia primi ordinis, alia vero secundi, alia vero tertij, & argenti vivi consimiliter. Narremus igitur omnium medicinarum differentias primi ordinis, deinde vero secundi: postremo tandem tertij. Corporum quidem primo: postea vero in argento vivo medicina cum sermone completo et ordine congruo narrationem tradamus. Dicimus igitur, quoniam primi ordinis medicina corporum, alia est durorum corporum, alia mollium. Durorum quidem corporum alia Venes

ris, alia Martis, alia vero Lunæ. Veneris quidem & Martis est pura illorum substantiæ dealbatio. Lunæ vero rubificatio, cū citrinitate fulgoris amoeni. Quoniam Veneri & Marti rubificatio nō adducitur primi ordinis medicina cum fulgoris apparitione: quoniam ex toto immunda sunt, non apta rubedinis fulgorem recipere priusq̄ illis adueniat præparatio fulgorem adducens. Narremus igitur imprimis Veneris medicinas omnes, postea vero Martis: quæ cadūt in ordinem primo.

Est igitur medicina Venerem dealbans, alia per argentum viuum, alia per arsenicum. Per argentum viuum quippe sic completur medicina dealbans illā. Soluitur etenim primo argentum viuum præcipitatum, & soluitur similiter Veneris calcinatio: & hæc ambæ solutiones commiscentur in vnum. Dehinc vero coagulantur, & super ipsius corpus proiciatur eorū medicina: hæc enim dealbat & mundat. Amplius autē & aliter, soluitur præcipitatum argentum viuum, & soluitur litargirium, & hæc ambæ solutiones coniungantur in vnum: & soluitur corporis calcinatio, de cuius intentione sit dealbari, & coniungatur cum predictis solutionibus, & deinde coaguletur: dehinc vero super illius corpus proiciantur, dealbatur enim per hanc. Aliter autē sublimatur alternata vice ex illius corpore argenti viui quantitas, quousq̄ cum illa permanet argenti viui pars, cum ignitione completa. Dehinc vero ex aceto distillato sepius imbibendo

teratur, vt in profundo illius medijs commisceatur: abhinc vero assetur, & vltimo consimiliter ab argento viuo sublimetur, & iterato imbibatur & assetur. Et sic totiens reiteret opus super illa, quousq̄ multa argenti viui quantitas in eorum ignitione completa quiescat. Hæc enim primi ordinis bona est dealbatio. Aliter autem super argentum viuum præcipitatum toties sublimetur argentum viuum in natura propria, quousq̄ in illo figuratur & fusionem præstet. Dehinc vero super Veneris substantiam proiciatur, & dealbatur pecculose. Aliter enī soluitur Luna, & soluitur litargirium, & coniungantur solutiones. Ex his Veneris substantia dealbatur. Sed & melius quidem dealbatur, si in omnibus medicinis perpetuetur argentum viuum. Dealbatur vero per arsenicū sublimatum: vt si accipitur calcinatio Veneris, & super illam iteretur eiusdem sublimatio, quousq̄ siccū maneat, & illam dealbet. Sed nisi ingenueris te ipsum eū modis sublimationum, non perseverabit in ea arsenicum alteratione aliqua. Et est scilicet, vt post primum sublimationis gradū secundo reiteret: quem narrauimus in marchasite sublimatione. Dealbatur vero & aliter, vt sublimatum arsenicum in Lunam proicias: dehinc vero hoc totum super Venerem, dealbat enim pecculose. Aut commisce prius litargirium, vel plumbū vltimum solutum cum Luna: deinde vero super hoc arsenicum superiacet: & hoc totum super Venerem proiectū dealbat, & est primi ordinis bona dealbatio.

Aur solum super litargiriū solutum & reductum, projiciatur arsenicum sublimatum, & hoc totum super Veneris fusioem: quoniam dealbat eam cum curialitatis aspectu. Aut commiscantur Luna et Venus, et super has projiciatur omnis medicina dealbatiua. Luna etenim amica est arsenici magis quā corporum aliquod. Et ideo fractionem ab eo tollit. Secundario vero Saturnus: & ideo cum illis commiscemus. Aliter autem arsenicum fundimus sublimatum, quousque fiat frustra: deinde vero frustū post frustum super Venerem projicimus. Iubemus etenim in frustis potius quā in pulvere projici: quoniam facilius inflammatur pulvis quā frustum: et ideo facilius euadescit quā frustum, & consumitur prius quā super corpus cadat ignitum. Tollitur autem et aliter rubedo illius cum tutia videlicet, & dealbatur. Sed quia tutia dealbatio non sufficit, ideo solum citrinat. Et citrinatio quaelibet albedini est affinis. Et est modus huius scilicet, ut soluantur & calcinetur omne genus tutie, deinde vero Venus: et hæc ambæ coniungantur solutiones, & cum his citrinetur Veneris substantia: & cū tutia si exercueris, proficere inuenies. Dealbatur vero per sublimatam marchesitam: quemadmodum cum sublimato argento vi. & est modus idem.

DEALBATIO
Martis.

Caput lxxliij.

Restat ergo & dealbationes Martis ex medicinis sibi prius creata narrare, quæ sunt secundum clementem primi ordinis, secundum quem fusioem non habet rectam: ideo expedit nos cum medicina fundente illam dealbare. Est igitur omnis medicina Veneris dealbatiua, & Martis similiter, cū eiusdem ordinis preparatione. Sed fusio illius specialis, est arsenicū cuiuscunque generis. Cum quocunque igitur dealbatur & funditur, expedit quod cum argenteo viuo coniungatur & lauetur, quousque omnis impuritas tollatur ab illo, & fiat album & fusibile, aut calefiat cum ignitionis vehementia, & super ipsum projiciatur arsenicum: & cum fustum fuerit super illum projice Lunæ quantitatem. Quoniam quando secum vnitur non separatur ab eo per leue artificium. Aut calcinetur & lauetur omnis ex ipso solubilis alumino sitas, corruptionis infertio nem adducens, per modum solutionis iam dictum. Dehinc vero ab illo sublimetur arsenicum mundatum per sublimationem aliquam: & reiteretur multoties, quousque secum aliquod ex illo figatur. Dehinc vero cum solutione litargiriæ alterna vice imbibatur, commiscendo, & agitando, & assando alterna vice, & ultimo reducendo cū igne, quem docuimus in Iouis reductione a calce sua. Ex hac enim exibat albus & mundus fusibilis. Aut solli cum arsenico sublimato in calce sua reducat, & exibat albus, & mundus fusibilis.

LIBER

Sed eandem artificem expedit adhibere cautelam, quemadmodum in Veneris reiteratione sublimationis ab ea arsenici figētis se in illius profundo docuimus. Dealbatur & similiter per marchelitam & tutiam, cum ingenio & industria, que tibi narrauimus. Sed horum dealbatio aut mundatio non est sufficientis.

DE MEDICINA
Lunam citrinante.

Caput lxxv.

Prosequentes igitur premissorum ordine, Lunæ medicinam substantiam citrinantem in ordine primi generis, narremus cum veritate certa. Et est scilicet et medicina, que eidem in profundo adheret, & adherendo colorat, siue per naturam propriam, siue per artificium huius magisterij. Narremus igitur medicinam, que ex sua radice innata illi adheret. Deinde vero artificia, per que facimus rem aut usque quæderis adherere, cum ingreditur firma. Elicimus autem illam aut ex sulphure, aut ex viuo argento, aut ex amborum commixtione. Sed per sulphur diuinitate quidem magis per argentum uero viuū perfectius. Elicitur autem & similiter per quasdam res minérales inutiles, que non sunt huius generis: quemadmodum est vitriolum & cuprofa: quod & gumma cupri, aut eiusdem stillicidium nuncupatur. Afferamus igitur in proximis mo-

dos omnes medicinarum, que ex argento viuo cōsurgunt. Deinde vero que ex sulphure, aut ex amborum commixtione. Vltimo vero & que ex gumma cupri, aut similibus. Est igitur modus eius que per argentum viuū fit talis. Sumatur precipitatum, per precipitationem eius mortificatum & fixum. Deinde vero ponatur in furnū magnæ ignitionis, ad modum cōservationis calcium, quem docuimus: donec rubescat in similitudinem visfur. Si vero non rubuerit, tolle argenti viui non mortificati partem, & cum sulphure reitera sublimationem illius. Sit tamen sulphur ab omni impuritate mundatum, & vi, similiter argentum. Et postquam vigesies illius sublimationem reiteraueris super ipsum precipitatum, illud dissolue cum aquarum acimine dissolvente: & iterato illud calcina, & iterato dissolue, donec exuberanter sufficiat. Post hoc lunæ partem dissolue, & cum soluta fuerit, solutiones commisce & coagula: & super lunæ fusionem proicias. Citrinabit enim citrinitate multum peculiariosa. Si vero argentum viuū in precipitatione rubuerit ad projectionem suæ perfectionis, sufficit administratio dicta, sine commixtione rei tingentis illud. Per sulphur vero rubificat: sed illius est rubificatio difficilis, et laboriosa immense. Citrinatur vero & Luna cum Martis solutione similiter. Ad hoc nos inducit operis necessitas ut prius calcinemus illud & figamus quod laboris est copia. Dehinc vero hæc eadem preparatione administremus, & eadem protectione super Lu-

næ substantiam infundamus. Et tamen non resultat citrinatio fulgens, immo fusca & liuens, & citrinitate mortifera. Eius vero quæ per vitriolum aut cuprosam perficitur, citrinationis modus est talis. Tollatur illorum vniuscuiusque quantitas cersa, & illius sublimetur pars quæ sublimari potest, donec cum expressione sublimetur totali. Post hoc vero iterato quod sublimatum est, sublimetur cum modo ignis illi appropriati, vt ex eo figatur pars post partem, donec maior illius figatur pars. Postea vero calcinetur cum ignis eandem intentione, vt possit illi maior ignis ad perfectionem administrari. Post hoc vero solvatur in aquâ rubicundissimâ, cui non est par. Dehinc vero ingenieris, vt illi ingressum in lunare corpus exhibeas. Et hæc ingenia tibi sufficiens experientia monstrata sunt: si perfecti fueris operis exquisitor, quod scripsimus. Et quia res huius videtur lunæ profunde & amabiliter adherere, considerauimus, & est certum, has esse de illorum radice: & ideo per illas alterari contingit. Hæc utique sunt medicinae omnes primi ordinis quas attulimus. Possunt tamen illarum plures multiplicari modi, scilicet pigmentalium rerum in modorū varietatis essentia. Argentum quippe viuū non est medicina in hoc ordine primo, cum non sit medicina ipsum alterans vnica differencia: immo in complemento totali omnino. Quidam vero plures inueniunt medicinas: sed vnâ ex duobus necessario euenire contingit. Quosnam aut ex eisdem, aut ex eandem

naturam habentibus, illos medicinam creare necessarium est. Aut medicinam componit quæ ei quod non est æqui pollet cum alteratione sua, & quæ nec mundo confert, nec mundi partibus. donec motor in sublimi nature moduli quieuerit incorruptus.

DE MEDICINIS

secundi ordinis.

Caput lxxvi.

Retat nos igitur ad secundum ordinis medicinas transire, cum sermonis sui exigentia sufficientia vera, & manifestis probationibus, cum experientia vera.

Cum sit igitur medicina alia corporum mutantiorum, alia vero argenti viui perfecte coagulabilis: prius tamen omnium medicinas corporum narremus complete. Dehinc vero ad ipsius eiusdem argenti viui medicinam coagulabilis in solificum lunificumque verum. Est igitur secundum ordinis medicina, quæ quidem imperfecta, sola perfectionis vnica differentia complet. Verum cum multæ sint corruptionis causæ in vnoquoque imperfectorum corporum, videlicet in Saturno quidem sulphureitas volatilia, & argenti viui fuga, per quæ corruptionem adduci necessario accidit, & illius terreitas. Fiat igitur medicina, quæ quidem alterum eorum aut ex toto tollat, aut palliando decoret: relictis solis alijs imperfectionis causis. Quia igitur corpori est aliquid impermutabile, quod in corpori ræ

H

dicitur innatum est, quod per secundi ordinis medicinam tolli non potest: ideo omnis illa medicina que illud de composito tollit, non secundi ordinis, sed tertij, & maioris ordinis appellatur medicina. Et quia superfluitates fugientium inuenimus per calcinationis modum tolli, et per reductionis terretatem non innatam: ideo necesse fuit medicinam secundi ordinis inuenire, que quidem innatum palliat, & durum res molliat, et molle induret, in duris scilicet & mollibus, secundum complementum non sophisticum, sed simplicium, aut lunificum imperfectorum corporum, perfecte constituat lunificum verum.

Cum pateat igitur in corporibus solis quidem mollibus per ingenia huius artificiorum operis non posse liquefactionis festinantiam tolli, nec impuritatem in sui radice principiorum innatam, necessario euenit medicinam percontari: que quidem in projectione illorum tenuitatem inspissat, & inspissando ad suam liquefactionis ignitionis sufficientiam induret, in duris inspissationem attenuet, & attenuando ad fusionis velocitatem sufficientem cum proprietate ignitionis adducat, & vtriusque generis corporum secundum palliando decoret: hic in albam, illa vero in citrinam transformet perfectissimum. Non autem diuersificatur hæc medicina a tertij ordinis medicina, nisi per minoris preparationis imperfectionem. Et non diuersificatur a se, quod in diuersorum corporum projectione & pigmentorum acceptatione constat: sed in modo preparationis. Similiter & alia eget pre-

parationis industria corporum mollium medicina tenuitate inspissans: alia vero durorum attenuans inspissationem. Hæc quidem ignis consumptiuo modo: illa vero humiditatis conseruationis administratione eget.

Afferamus igitur sermonem vniuersalem in medicina huius secundi ordinis completum, cum determinatione certa & vera: & prius omnes lationes omnium a perfectione diminutorum corporum, cum differentijs preparationis eorum. Dehinc vero solarium, cum proprijs similiter differentijs. Probauimus iam ex nostris sermonibus, sulphur cuiusque generis perfectionis esse corruptiuum. Argentum quippe viuum, perfecti iussu in operibus nature completis regimibus. Igitur & naturam mutantes minime, sed imitates: in quibus nos est possibile sequi operibus. Et argentum similiter in huius operis magisterio viuum assumimus, in cuiusque perfectionis medicina scilicet & solari tam quidem imperfectorum quam & ipsius argenti viui coagulabilis. Cum autem iam ex nouissime dictis sermonibus duplicem medicine differentiam diximus: aliam quidem corporum, aliam quidem arg. vi. vere coagulabilis. Corporum quidem prius, abinde argenti viui, narrationem medicine tradamus certam. Est igitur per se huius medicine materia cuiusque generis vnita: & est, quod iam sufficienter notum est. Assume igitur illud, & si vis ad lunarem, secundum ordinem tibi promissum, exercitatum te redde, & preparato illud cum modis huius mag-

magisterij notis. Quorum intentio est, ut puram ex illo substantiam dividat, et partem quidem figas partem vero ad cerandum omittit. Et sic totum magisterium profecundo, donec compleas tentatam illius fusionem. Quod si se subito fuderit, in duris perfecta est: in mollibus vero e contra. Hæc enim medicina super imperfectorum vni quodque proiecta, in lunare perfectum mutat corpus, si quidem præuenient huius medicinae præparationes notæ. Si vero non, diminutum relinquit: sed perficit in altera perfectionis differentia tantum, quantum ex huius generis medicinae ordinis administratione dependet. Quantum vero ex tertij, non præueniente administratione aliqua, perficit in projectione sola. Solaris vero huius secundij ordinis medicina imperfectorum & cæciusque corporum est eadem materia, & administratione eodem regimine commutans. In hoc tamen differentiam habet, scilicet in maiori partium per modos proprios subtiliatiõe egessus atque sulphuris subtili præparationis regimine administrati cõmixtione cõ materia modo nota additio. Et est regimẽ scilicet ipsius purissimi sulphuris fixio & solutio eius per modũ. Cũ hoc enim tingitur medicina: & cum hoc proiecta super vnum quodque a perfectione diminutorum, complet in complemento solari: quantum ex huius secundij ordinis medicinae præparatione dependet administratione, præueniente nota & certa ipsius a perfectione diminuti corporis. Et super lunam quoque proiecta, perficit eam in

complemento solari peculiolo melle.

DE MEDICINA

coagulante argenti
tum viuum.

Caput lxxvij.

Secundum igitur præmissorum ordinẽ restat ex operis complemento, quod ex primis nos detentis naturos exhibuimus, in medicinam argenti viui coagulantis ipsam naturam rationem transire. Dicimus igitur, quoniam ex eiusdem illius dicitur materia, scilicet ex noto in capitulis huius operis multiplicibus. Et illud ideo quoniam cum fugituum sit argenti tum viuum de facili absque inflammatione aliqua, medicina eget, quæ subito ante fugam eius in profundo illi adheret, & illi per minima coniungatur, & illud inspillet, & sua fixatione illud in igne conseruet, quousque adueniat illi maioris ignis tollerantia eius humiditatem consumens: & conuertat illud per hoc beneficium in momento in solicum & lunicum verum, secundum illud ad quod medicina fuerit præparata. Cum igitur non inuenimus aliquid magis illi conuenire, quæ ipsum quod suæ nature est: ideo per hoc æstimauimus cum eo medicinam illius complere: & ingeniati sumus formam medicinae illi per ingenia præstare. Et est scilicet, ut præparetur cum modis suis iam dictis, cum diuturnitatis laboris instantia: qua

H ij

LIBER

omnis illius substantia & purissima alba quidē in Luna, citrina vero intensa in Sole perhibeatur perfecte. Et hoc quidem non completur, vt citrinum erogat sine mixtione rei tingentis illud, quæ suæ est nature. Dehinc vero cum hac purissima argenti viui substantia perfectatur, cum huius magis straxi operis ingenijs medicina, quæ maxime argenti viui adhaereat, & fundatur facillime, & illud coagulet. Conuerter enim hoc in solificum & lunificum verum, cum preparatione illius præhabita. Sed ex quibus maxime hæc argenti viui substantia elici possit, solet queri. Et nos quidem respondentem narramus, quod in quibus est, ex illis dicitur. Est autem tam quidem in corporibus, quæ & in ipso argento viuo secundum naturam, cum vnus sint reperta nature. Sed in corporibus difficilius; in viuo autem argento perfectius. Igitur cuiuscumque generis sit medicina tam quidem in corporibus quæ in ipsius argenti viui substantia, lapidis preciosi indagat medicina. Sed quoniam contingit quandoque medicinam commisceri, quandoque vero non: ideo modum permiscendi narrabimus, scilicet qualiter vnaqueque res in corpus profundissime ingressum acquirat, aut vnaqueque medicina non intrans. Et est modus per dissolutionem eius quod ingreditur, & per dissolutionem eius quod non ingreditur, & per commixtionem ambarum solutionum. Facit enim ingressum esse omne illud cuiusvis generis, quod illi per minima coniungitur. Hoc autem per solutionem completur, & com-

pletur per solutionem fusio in rebus non fusibilibus: & ideo magis apta sunt ingredi et alterare. Et hæc ideo est causa, quare quasdam res calcinamus, quæ non sunt de natura harum, scilicet, ut melius soluantur: & ob hoc soluantur, vt melius ab eis corpora impressionem suscipiant, & ab eis similiter per hæc præparentur & mundentur. Aut ingressum damus his quæ sua spissitudine ingredi non permittunt, cum multiplici sublimationis reiteratione spirituum non inflammabilium super illa, arsenici videlicet, et argenti viui non fixorum: aut cum multiplici reiteratione solutionis eius, quæ ingressum non habet. Est tamen bona cautela ad ingressum rebus impermiscibilibus danda, vt soluantur corpus, de cuius sit intentione per has mutari & alterari: & soluantur res, quarum intentionis sit ingredi cum alteratione. Non fiat tamen omnium partium solutio, sed quarundam: dehinc illud & non aliud imbibatur corpus vice post vicem. Per hoc enim beneficium in se solū ingressum habet necessarium: non autem in quocumque alio corpore necessario hoc contingit. Ex his igitur modorum ingenijs necesse est rem quamlibet ingressum quo ex illius nature pendit beneficio habere, & alterare cum permixtione inuenta. Per hunc igitur sermonem, decem medicinarum completur numerus, cum suæ traditionis sufficiencia. Restat igitur nos ad tertij ordinis medicinam transire,

DE MEDICINA

tertij ordinis.

Caput lxxvij.

St autē huius ordinis medicina duplex, scilicet solaris & lunaris. Et est ratio in essentia vna, & agendi modus similiter: & ideo vnica medicina nuncupatur a nostris veteribus, quorum scripta perlegimus. Est tamen additamentum citrinantis coloris, qui a sulphuris fixissima perficitur substantia. Differentia inter hanc & illam, lunarem scilicet & solarem, hæc quidem id in se continet: illa vero non. Est tamen hic ordo tertius maioris operis ordo appellatus: & illud ideo, quoniam maioris sagacitatis industria in illius administratione, & perfectionis preparatione, & labore longiori ad veritatis complementum indiget. Et ideo non diuersificatur huius ordinis medicina a secundū ordinis in essentia vllatenus: nisi per subtilissimos preparationis gradus incretione illius, et per diuturniorem laboris insistantiam. Et hos gradus omnes narrabimus, cum complemento sermone. Et preparationis modum complete cum causis suis, & experientis manifestis: & modorum gradus administrationis plures huius tertij ordinis. Alio etenim gradu eget solaris medicina in pigmentorum preparatione completa: alio vero lunaris. Hæc quidem sulphuris administratio contingens cum illa vero non. Pri-

mo igitur administrationis modum lunaris medicine narremus. Et est, ut accipias lapidem illum nouum, & per separationis modum, illius purissimam partem diuidas, & seorsum ponas. Dehinc vero eius quæ purissima est partem aliquam figas, & aliquid ex illa relinquant: & tū fixa fuerit, solue quod ex illa solubile fuerit: quod vero non solubile, ad calcinationem mittas, & ab hinc super idem solutionem reitera, donec iterum quod ex ea solubile est, soluat omnimode. Sic igitur ordo iste seruetur, quousque maior soluitur quantitas. Post hæc vero solutiones omnes simul commisce, & coagula. Dehinc vero laute assando, in ignis temperamento conserua, quousque illi maior ad illius exigentiam ignis ministrari possit. Post hoc vero primam solutionis ordinem serua, quousque iterato totum soluitur quod ex eo est solubile, & iterato coagula, et iterato in ignis temperamento conserua, quousque iterato illi possit ignis maior ad eius perfectionem administrari. Omnes igitur hos ordines preparationis supra illa quater reitera: & ultimo calcina per modum finem: et sic preciosissimam lapidis terram sufficienter administrando reuisti. Deinde vero seruate partem non fixam cum hac terre parte administrate quantitatem per ingenium subtilem coniunge modum per minima. Et sic ingenium hoc intentionis leuotionis eius per modum sublimationis dictum, quousque fixam cum non fixo leuetur totaliter. Quod si non aduehiat, addatur illi iterato vicissim non fixæ partis quantitas, quousque ad esse

uatiōem illius sufficiat. Cum igitur eleuata fuerit, reiteret illius sublimatio, quousque per hanc administratiōnis reiteratiōem figatur totum. Cum igitur fixum fuerit, iterato cum non fixa partis quantitate post quantitate combibe, per ingenium tibi notum, quousque totum iterato leuetur. Igitur iterato figatur, quousque fusione preter facilem, cum ignitione sua. Hæc enī medicina est, quæ omne a perfectione diminutum corpus, omnesque eiusque argentum viuum generis, in lunare perfectissimum transformat corpus.

Caput lxxix. lib. lxxix.

Solaris igitur huius medicinæ preparatiōis, non adueris sit additamentum sulphuris, per modum figentem & calcinantem, cum astutia industria administratiōis perfecteque solutionis modis multiplicem cum reiteratione multa, quousque mundum fiat: his quidem administratiōne perfecta, preueniente, quæ per sublimatiōem perficitur. Et est huius scilicet additamenti modus, per reiteratiōnem partis, non fixi lapidis sublimatiōnis, cum ingenio coniungendi quousque eleuetur cum ei, & iterato cum illa figatur ut iter. Et quanto huius complementi exuberantia ordo reiteratur pluries, tanto & huius exuberantia medicinæ multiplicatur magis & illius magis augetur bonitas, & multiplicatur illius augmentum perfectio

nis maximæ. Et non quidem sic mordeamur ab impijs, complementum naramus totum huius magisterij, sub breui sermone completo & notis. Et est illius intentio, ut per sublimatiōis modum mundetur perfectissime lapis et illius additamentum: & ab hinc quousque cum ingeniorum modo volatiuum ex eis figatur. Desine vero fixum volatile fiat, et iterato volatile fixum. & in hoc ordine completur arcanum preciosissimum, quod est super omne huius mundi scientiarum arcanum, & thesaurus incomparabilis. Et tu quidem exercebis ad illum, cum laboris instantia maxima, et cum diuturnitate meditationis immensæ. Cum illa enim inuenies, et sine illa non. Et huc quidem medicinæ reiteratiōis bonitatis administratiōis, cum talis caute industria potest in preparatione lapidis auerit, quousque argentum viuum muret in infinitum solificum & verum lunificum: & non dependet nisi in multiplicatione illius. Iam igitur laudetur sublimis naturarum Deus benedictus & gloriosus, qui nobis omnium medicinarum reuoluit seriem, cum illius experientia, quam illius instigatiōis bonitatis, & nostre laboris instantia perquisiuimus, et osculo vidimus, & manu tetigimus complementum illius nostro magisterio indagatum. Sed & siquidem hanc palliauerimus, non misere doctrinæ filius. Non enim illi palliauerimus, sed malis et improbis eam tali sermone tradidimus, quam latere insipientem necessario accidit: & eodem ad illius inueniendi perquisitiōnem prudentes alii

tis. Filij igitur doctrine perquirite
& hoc excellentissimum Dei donum
vobis solis servatum. Filij insipientes
nequiter & malivolè praudentis im-
mente ab hac scientia fugite: quoniam
vobis est inimica et adversa, & vos in
miseriam paupertatis constituet: quos
nam vobis peritus hoc Dei donum
divina providentia est occultum iudi-
cio, & denegatum omnino. Perquistis
ergo omnium medicinarum mo-
dis, nostri propositi prosequentes in-
stiti, ad eas quae huius magisterij per-
fectionem notificant, cum probatio-
num causis abhinc transendum est.

DE EXPERIEN-

tjjs perfectionis

operis.

Caput lxxx.

Pratemissis igitur manibus
fests experientijs, de quibus
narrationem non fecimus, cum omnibus sint nos-
trae et certe absque illius sagacitatis ingenio, ponderis,
& coloris, & extensionis per malleum,
artificiorum experientias tententur,
cum cautela, an sit huius artis admis-
nistrations proiectio, complementum
cum veritate adducens: quae sunt sel-
licet cineritium, camentum, ignitio, sus-
sio, super vapores acutorum expositio,
adurentis sulphuris mixtione proba-
tio, extinctio, calcinationis & redus-
tionis reiteratio, & argenti viui fa-
cillus aut difficilis susceptio. Primum
igitur secundum ordinem inchoans

dum: dehinc vero secundum eundem
ad alia: secundum promissionem per-
fecte curramus cum causis eorum notis.

DE CINERITIO.

Caput lxxxii.

Itemus igitur ser-
monem in cineritio, cum suis omnia-
bus causis manibus
festissimis, & sug-
fixionis modo. Est igitur sola solaris
& lunaris substantia, in cineritij per-
durans examine. Perquirentes igitur
horum corporum perfectorum veras
substantie differentias, & causas simi-
liter cineritij, quare quaedam magis,
quaedam vero minus in huius magi-
sterij examine a perfectione diminui-
torum perdurent, percunctabimur.
Est tamen a nobis sufficienter narra-
tum horum duorum secretum corporum
in luce profundo substantiae. Es-
t scilicet, quoniam illorum prima radix
multa fuit arg. viui quantitas, &
purissima illius essentia, & subtilissima
ma prius, postea vero inspissata: donec
cum ignitio de fusionem suscipiat.
Quaecumque igitur a perfectione dimi-
nuta plus terretatis habent, minus
in hoc perdurant examine: quaecumque
vero minus plus. Quoniam haec quid-
dem magis adherent, propter eorum
partium subtilitatem, maxime se pers-
miscenent & uncentem. Et quae simi-
liter maioris tenuitatis sunt cor-
pora, aut e contra quidem quae magis

H iij

loris spissitudinis corpora, quae in perfectione consistunt, necesse est de comixto separari omnino: quoniam non sunt eiusdem fusionis, & ideo separantur. Et quae quidem minoris sunt argenti viui quantitate participans, facilius de comixto separantur. Patet igitur, quod cum multa terreatatis Saturnus, paucaque argenti viui quantitate, faciliusque tenuitatis liquefactionis, quae maxime a perfectionis examine cineritij sunt opposita: ideo inter cetera corpora minime in cineritij artificio in comixto perdurat, immo citissime separat & cedit. Ideoque cum inter cetera a perfectione diminuta corpora magis cedat: Ideoque per hoc magis proprium est huius magisterrii examen: & illud ideo, quoniam citius cedit & citius imperfectorum vniuersumque secum de comixto trahit. Et propter hoc salua maior perfecti quantitas ab ignis examinis combustionem forti: quoniam non quiescit spacio temporis longo perfectum consumptioi examinis: & ideo ex eo per plumbi examen minus comburitur, & facilius depuratur. Quia vero locus substantia pluris argenti viui capax existit, & minoris terreatatis quantitate maioris puritate illius, atque subtiliori substantia participans: ideo magis in comixto saluatur quae Saturnus & Venus: quoniam magis comixto in profundo adheret. Et ideo est causa haec, quare multa perfecti desuntur quantitas, priusque ab illo separatur coniunctus. Venus vero fusionem cum ignitioe praestat. Sed quia tardior est illius quae perfecti fusio, ideo

separatur de comixto: tardius tamen quae Saturnus propter ignitioem substantiae suae fusibilis. Quia vero minoris est argenti viui quantitate quae Iupiter, & maioris terreatatis, & substantiae spissioris: ideo facilius quae Iupiter de comixto tollitur: quoniam in profundo magis Iupiter quae Venus adheret. Mars vero fusionem non habet, et ideo non permiscetur: quod propter suae humiditatis primationem contingit. Sed & si propter ignis vehementiam illum permisceri contingat, quia humiditate non habet: Lunae autem Solis humiditatem combibendo, ei per minima vnitur. Et ideo licet terreatatem multam, & argenti viui paucitatem, & fusionis carentiam habeat, non separatur ab eis per artificium leue. Per hoc igitur artificis dilatatur industria, ad cuiusque corporis rectificationem veram: si recte eius quod scriptus efficaciam nouerit. Si vero fantastice super illud intellectum contraxerit, nihil ex eo veritatis cognoscat. Sunt autem duo in huius perdurantia examine perfectiois corpora, Sol scilicet & Luna, propter bonam compositionem, quae per bonam mixtionem resultat, & illorum puram substantiam. Narremus igitur modum illius ut tollatur cinis crebellatus, aut calx, aut puluis ossium animalium combustorum, aut horum omnium comixtio, aut quorundam. Dehinc itaque cum aqua madefiat, & super illud presatur manus, & fiat stratum firmum & solidum: et in medio strati fiat rotunda fouea & solida: & super illius fundum spargatur vitri triti quantitas aliqua.

Deinde vero exsiccati permittantur
& cū sicca fuerit, ponatur illud de cuius
intentione sit tollere huius exa-
men in foueā dictam: & super illam
carbones ignis fortis succendantur,
& super faciem examinabilis suffletur
corporis, donec fundatur. Quo fuso,
Saturni partem post partem projecia-
mus in illud, & super illud suffletur
cum flamma fortis ignitionis. Et dū
videris illud agitanum, & moueri mo-
tu cōcussionis forti, non est purum.
Expecta igitur, donec totum exanes-
cat plumbum. Quod si euauerit, &
non cesserit illius motus, non est depu-
ratū. Iterato igitur super illud plum-
bum projice, & super illius faciem ite-
rato suffla, donec plumbum separetur.
Quod si non quietauerit, iterato
plumbi protectionem & sufflationē
in illius faciem projice, quousq; quie-
scat, & videas illud mundum & das-
num in superficie sua. Post hoc vero
carbones apert, et ignem dissipā, & in
faciem eius aquā perfunde: hoc enim
perfecte examinatum inuenies. Et si
quandoq; in sufflatione huius exa-
minis vitrum proiiceris, indius et per-
fectius depurabitur: quoniam sordes
tollit, & illas inuiscat. Potest tamen
loco vitri sal proijci, aut borax, aut as-
lum in aliquod. Similiter & confici
potest huius examen cineritij in cru-
cibulo terreo, & in circuitu illius sus-
siliari, & super faciem eius similiter, vt
circiter conficitur examinandum.
His igitur sufficienternarratis, ad ce-
menti examen transeamus cum causis
suis, & suis experiētij manifestis
& notis.

DE CEMENTO.

Caput lxxxij.

Eximus igit, quod
nā corpora que
dam magis, que
dam vero minus,
per ignis combu-
runtur calcinatio-
nis modū: vt que
pluris sunt sulphuris quātitatē cōbu-
stibilis continentia, magis: que vero
minus, minus. Quia Sol igit inter ce-
tera corpora minoris est sulphuris
quantitatis: ideo inter cetera omniū
in mineralium corporum minime per
ignis inflammationem comburitur.
Luna vero post Solem inter omnia cor-
pora reliqua minus est sulphuris quā-
titatis participans: plus autē q̄ Sol.
Igitur minus potest secūditū hoc in-
flammationis ignitionem temporis
spacio longo tollere q̄ Sol, & res per
consimilem comburentes naturam.
Minus Venus: quia Sole & Luna
pluris est sulphuris, & terreatatis ma-
ioris: ideo minus inflammationem
ignis tollerat, Iupiter vero minus Ve-
nere, plus vero Sole & Luna sulphus
reitatis et terreatatis participat: et ideo
minus per inflammationem Venere
comburitur: plus vero Sole & Luna.
Saturnus vero plus terreatatis & sul-
phureitatis per naturā in cōmixtiōe
ne seruat, q̄ nunc dicta corpora: &
ideo citius & facilius omnibus dictis
inflammatur corporibus, et per inflam-

mationem comburitur velocius, propter hoc, quod sulphureitate maxime habet coniunctam, & loue magis fixam. Mars vero non per se sed per accidens non comburitur. Cum enim cum multae humiditatis commiscetur corporibus, combibit illam, propter suae humiditatis carentiam: & ideo coniunctus non inflammatur, nec comburitur, si non inflammabilia nec combustibilia sint corpora sibi unita. Si vero combustibilia sint illi commixta corpora, secundum naturam suae combustionis, necessario conuenit Martem comburi & inflammari. Cum igitur ex rebus constituatur inflammabilibus cementum, patet causa illius inuentionis necessaria: & fuit ut omnia combustibilia adurerentur. Cum igitur vnam solum sit corpus incombusibile: solum igitur illud, aut ad illius naturam preparatum in cemento soluatur. Durant tamen quaedam magis, quaedam vero in cemento minus. Quae vero magis, & quae minus, nota sunt cum causis dictis. Durant igitur plus Luna, minus vero Mars, adhuc vero & minus Iupiter, minus vero et adhuc Venus, minime vero Saturnus. Narremus igitur cementi modum. Cuncti in cognitione nobis sit maxime necessarium in perfectionis examine, dicimus quoniam illius est compositio cum inflammabilibus rebus. Et sunt huius generis res omnes denigrantes, & fugientes, & penetrantes, & comburentes: sicut est vitriolum, sal armoniacum, et cristos, & lapis figuli antiqui contriti, & sulphuris vna quantitas, aut nihil,

et virilis vrina, et similibus acutis, & penetrantibus. Incementantur igitur haec omnia cum vrina virili, & super illius tabulas tenues, de cuius sit intentione probationis huius examen iudicio percunctari. Dehinc vero in fistili conduso vase super craterem ferream extendantur tabulae: ita tamen, quod vna ex eis alteram non tangat, ut libere ignis virtus ad illas percurrat aequaliter: et sic triduo in igne ferri conseruetur in fistili. Cautela tamen adhibeatur, ut ignantur tabulae, sed non fundantur. Post tertiam autem diem tabellas omni impuritate mundas inuenies, si in perfectione illarum extiterit corpus. Si vero non, corruptas omnino & calcinatione combustas. Quidam tamen perueniunt ad inflammationem tabellas, absque compositio num cemento, & depuratur similiter, si perfectionis sint corpora. Si vero non comburuntur omnino. Longiori tamen combustionis spacio in hoc vitio egent examine, quod sola ignis inflammatione perficitur, quam quae cementi examinatur iudicio. Sed cum Luna quidem Solis naturae non multa distet differentia, paucio administrationis modo in iudicio quiescit. Et neque separatio corporum sit ab inueniunt in his duobus examinibus generibus, nisi propter diuersitatem compositionis substantiarum eorum: quoniam ex eo resultat fusionis diuersitas, & spissitudo, & raritas: quae quaedam separationis sunt causa: quoniam propter fortem illorum compositionem non corrumpitur illorum substantia a substantia corporis extranei: cum

nō fiat illorum per minima mixtio. Et ideo necesse est, illam de cōmixto ad se inuicem separari, sine corruptio ne totali illorum essentia. Quāto b̄ rem igitur administratio corporum imperfectorum completa dignoscitur, cum eiusdem fusionis, & ignitionis, & soliditatis administratione res p̄ta sunt ingenio.

DE IGNITIONE.

Caput lxxxiiij.

Restat igitur vt capitulum de ignitiōe tradamus. Dicimus igitur, quoniam corpora maxima perfectiōis cum ignitione determinata, rep̄ta sunt ignem suscipere, ante fusionem illorum. Et ideo dicimus, si alterationem illorum completam ad inuenire conamur, necesse est ad fusionem illorū corpora administrata redigere. Et est scilicet, vt prius q̄ fundantur perfectiōis corpora, ignitionem suscipiāt cum inflammatione, & celestini coloris amoenitate: prius q̄ perueniat illorum ignitiō ad albedinon ignis: quam oculus nequa q̄ possit consp̄cere. Patet igitur, ignitionem illarū perfectam compleri ante fusionem, cū rubore intenso, & non cum albedine, quam nō possit consp̄cere oculus. Si enim prius q̄ ignifantur administrata fundantur corpora, in complemento non sunt. Si vero & ignifantur cum labore & ignis expressione forti, non est illorū administratio

vera. Et hoc quidem in mollibus Idem vero in solo Marte cōtingit colligi. Non enim non ignibilia de facili ignitionem p̄parationis modo suscipiunt: nec non fusibilia fusionem rectam: quam in perfectis secundum naturam inuimus. Et si cum ignitione flammam amoenitate celestini non protendat coloris administrata, non est illorum completa administratio. Et si minuitur aliquid, id est ponderis, coloris, pulchritudinis, ignitionis, & similitū ex p̄paramenti differētiarum bonitatis inuētum astutia, non fuit sufficiens artificis indagatio: reiterato igitur inquirat, donec inueniat cum modis diuina bonitate collatis.

DE FVSIONE.

Caput lxxxiiij.

In fusionis igitur narratione sufficientiā tradamus, secundū q̄ exasmen est corpus nō omnī ad ignitionem illorum certam. Dicimus igitur quoniam vnica est perfectiōis fusio cum ignitiōe: sed non cum cuiusq̄ ignitionis genere, sed cū ignitione in qua nō albescit omnino corpus: & cum ignitiōe in qua non fit fuscedo igni adueniens: & in qua non subito post ignitiōem fundatur & liquecat corpus vt fluat. Igitur cū se fuderit corpus ex minima ignis pressione debilis, aut sine ignitiōe, aut cū ignitiōe fusca: huius p̄parationis

neceſſe eſt corpus imperfectionis eſſe vnumquodq; imperfectorum corporum in artificio diminuto. Et ſi poſt fuſionem inſtigidari omittatur, & omnino ſubito in nigredinē illius vertatur ignitio, et ob hoc quidem prius q̄ dureſcat, ignitionem perdat, nō eſt in complemento corpus, cuiuſcuq; generis illud extiterit. Sed iudicari quidem expedit mollitiei hoc corpus exiſtere ex imperfectionis corporum generibus. Et ſiquidem cum ignis laborioſa expreſſiōe fortis violenti fiat illius ante fuſionem ignitio & radio fulgoris inæſtimabilis albeſcentis oſmano; iam non perfectionis, ſed duritiei alteratum eſt corpus. Et ob hoc quidem ſi poſt illius fuſionē ab igne tollatur, & ſubito induretur, vt non fluat, manente illius ignitione fulgida; iam non lunaris aut ſolaris perfectionis corpus exiſtit, cuiuſcuq; generis & preparationis corpus fuerit adminiſtratum: ſed ſub Martis diſferentiarum natura penatur. Patet igitur ex iam dictis, triplicem in fuſibilibus ignitionem aut liquefactionem ſubſtantiarum illorum experimento recolligi: Vnam ſcilicet fuſcā: alteram vero rubeā & daram: albiſſimam vero tertiam, radio fulgentem. Prima quidem eſt mollium; ſecunda perfectorum; tertia vero durorū corporum rationis experimento probatur. Sed & qui harum omnium ignitionum deſiderat gradū perquirere, omnia fuſibilia conſuet corpora, & ignis conſideret ſufficientiam ad fuſionis perfectionē completam: & conſiderando recolligat omnium ſignos

nam fuſionis gradus differentiam, & ſic quidē inueniet: aliter vero non. Et hoc quidem tibi adducatur exemplar in omnibus a nobis determinatis atq; determinandis examinationis maneribus. Et hæc itaq; de fuſione dicta ſufficiant.

DE EXPOSITIO ne ſuper vapores acutorum.

Caput lxxxv.

Reſequētes igitur ſermonis complementum, decorporum ex poſitione ſuper acutorum vapores narremus. Dicimus igit, quos nā perfectionis videmus corpora ſuper acutorū vaporem expoſita, acrium videlicet, ponticorum & acerolorum, ſimiliter omnino aut nihil florere, aut amoeniſſimum celeſtinum florē emittere. Sed Solem puriſſimum non florere: Lunam vero, aut Solem non purum, ſuper acutorū vapores expoſita, florere cōperimus: & celeſtinum amoeniſſimum, amoenius Solem q̄ Lunam. Et ob hoc igitur naturam imitantes, & nos ſimiliter in preparatis colorum celeſtinum ceremus corporibus: qui per argenti viui bonitatē perficitur: vt ſufficienter a nobis narratum eſt in præcedentibus noſtri ſermonis. Quæcūq; igitur preparata corpora ſuper vapores acutorum extiterint, et celeſtinū non creauerint amoenitatis colorem, non ſunt in preparationis complemento

totali. Itaq; & est ex corporibus quoddam quod rubeum fuscum, aut citrinum fuscum viriditati admixtum colorem in examine ponticorum floret in superficie sua: vt huius generis est Mars. Quoddam vero viride fuscum in superficie floret, coelestino admixtum turbide: & huius generis est Venus. Quoddam vero album fuscum: & huius generis Saturnus cōperitur. Quoddam vero album durum, et huius generis est Iupiter. Quia igitur maxime perfectū corpus, minime floret, aut nihil, si quod tardissimo temporis floret spacio: & Iupiter quidem & minime & tardissime inter diuinitates a perfectionis complemento corpora gummositate illius floret. Ideo per hoc consideramus huius examen magisterij, Iouem maxime perfectiōi appropinquare in opere maioris ordinis. Per hoc igitur examen perquiri poterit, in quo pertractatū temperamento genere cōsistat corpus: si recte horum consideraeris ordinem, quae narramus in hoc capitulo. Si autem, tunc imputa temeritatis insipientie.

DE EXTINCTIONE.

Caput lxxxvi.

IN extinctionis igitur examine narrationē adducamus totalem. Est tamen multiplex illius experientia: in qua cognoscitur vtrum in perfectione magisterium consistat. Primum igitur, si ignitum

corpus in liquore extinguatur, & lunare quidem album non fiat, et solare citrinum fulgidum, sed in alienū mutetur colorem, non est in complemento alteratio magisterij. Vt si quidem in reiteratione eius ignitionis & extinctionis in aquis salis aut aluminium cuiuscunq; generis administratione creatis, scorium nigredini affine, in sui superficie protenditur: aut extinctiōe illius in sulphuribus, & abstinētiōe ignitionis reiteratione multa euānerit: aut nigredine foda se infecerit: aut omnino per mallei compulsionem se confregerit, fallax est operis artificij. Aut si ex salis armoniaci, & viridis æris, & puerilis vrinae mixtionis commentatiōe, aut in natura consimili, & ad ignitionem positum: & post ignitionem extinctionem sui, ad extensionem similiter & lunare quidē vel solare ex toto colorem amiserit proprium, aut scorium creauerit, in corruptione cōstat corpus adhuc permanere sophistica. Vnam tamen generaliter tibi tradimus regulā certam: quoniam tam quidē in dictis q̄ a nobis dicendis examinibus, si quid ex perfectiōis differentijs alteratum commutauerit corpus ponderis videlicet aut coloris, non recte, sed fantastice indagaui artifex opus: quod non pecciosum, sed perditionis est potius.

DE ADVRENTIS

sulphuris mixtionem.

Caput lxxxvij.

LX sulphuris igitur mixtio-
ne, vtram in perfectione
consistat magisterium, ap-
probatur similiter, quonia
experientia nostra inuenit
mus sulphur corporibus commixtu,
quaedam magis, quedam vero minus
comburere: & quedam a combustioe
illius redire: quedam vero no, nostro
reperimus artificio. Et ex hoc itaque
differentia notari potest in eis ipsa a
perfectione diminuta corpora prepa-
rata in complemento sophistico. Igitur
cum inter cetera corpora, cuiusq;
inuenimus generis, sole minime per
sulphur comburi. Abhinc vero & pos-
trea Iupiter. deinde vero Luna; post
hoc Saturnus: & facilius quidem
his omnibus Venus: facillime Mars
per sulphuris oleaginitatem comburi-
tur. Ideo per hoc notat quod magis,
quod minus nature perfecti approp-
ximat. Et ex diuersitate coloru post
corporum combustioem perquiri po-
test, in quo alteratum genere ex sue
nature radice corpus consistat: quos-
niam Sol quidem citrinu intenum,
aut ruber clarum: Luna vero nigrum
coelestino admixtum: Iupiter vero ni-
grum, modica rubedinis tinctura ad-
mixtum: Saturnus vero nigrum fus-
cum, multo rubori & liuiditati ad-
mixtum: Venus vero nigrum liuidis-
tati admixtum, multa preexistente
combustioe sulphuris: pauca vero
preexistente combustioe nitidissime,
et amoenum violaceum protendit ex
sulphuris commixtione colorem. Mars
vero in omni combustiois genere ni-
gerrimum fuscum colorem creat. Ex

reductioe autem a sulphuris combustioe
notatur & similiter diuersitas
in corporibus. Quedam vero redeunt,
quaedam vero ignis expressione a res-
ductione cum sulphure redeunt, aut
totaliter, aut eorum quantitas maior;
quedam vero in sue nature corporu;
quedam vero in aliud q; sue nature
redeunt a combustioe ad corpus.
Redeunt ad propriam naturam corporu
a sulphuris combustioe corpora
Sol & Luna; redeunt autem Iupiter
& Saturnus. Iupiter autem aut totaliter,
aut secundum sui maiorem partem,
Saturnus vero non ex toto rede-
dit: sed quandoq; maior, quandoq;
vero minor illius deletur pars. Horu
autem contingit diuersitatem exister-
e propter naturam & corporum ad-
ministratioem eorum in opere pre-
parationis differentiam: quoniam sci-
licet ex subita ignis expressione de res-
ductione Iouem deleri contingit. Ex
successiua vero & paulatim, et Satur-
num et Iouem saluari. Eorum tamen
reductio in alieni corporis potius q;
propriam naturam vergit. In clarum qui-
dem videlicet antimonium Iouis: in
fuscum vero Saturni conuerti redus-
tione non repertum experientia nostra
extitit. Venerem vero minus, in ignis
reductionis impressione: Martem ve-
ro magis contingit. Sed Veneris qui-
dem est reductio ponderosa, et citrina
fusca, & mollis, nigredinem partici-
pans, cum sui augmento ponderis cor-
poris. Ex his igitur perquiri poterit
omnium alteratorum natura corpo-
rum.

TERTIVS

L

DE CALCINATIONE
ne & reductione.

Caput lxxxvij.

DE Calcinationis igitur et reductionis reiterationis examine dehinc perquirendum.

Inuimus igitur, quoniam perfectio nis opera sunt corpora in calcinationis & reductionis reiteratione ex bonitatis differentiis, nihil perdere coloris ponderis, aut quantitatis, de qua curandum sit nimium: aut fulgoris perdere, quantumcumque reuertitur ad illa operatiois illarum multiplicitas. Et ideo si per reiteratione modorum calcinationis & reductionis a calce, & omni metallorum alteratorum genere bonitatis differentiis perdant aliquid estimandum patet sophisticæ perquisitionem artificem indagasse. Quam obrem igitur ad illas excciteris, ut eas cognoscas.

DE FACILI SVSCÉ
ptione argenti viui.

Caput lxxxix.

Nam igitur vobis patuit veridice maxime argenti viui quantitate constantia perfectionis existeret corpora: et ideo maxime argenteo viuo amari magis. Quamobrem autumandū, corpora magis per-

fectioni approximare, que magis & micabiliter argenti viui combibunt. Et huius est signum argenti viui factis susceptio a solari aut lunari perfectionis corpore. Ob huius igitur rationis causam alteratum, siquidem corpus de facili in sui substantiam argentum viuum non suscipiat, a perfectionis maxime complemento distare necesse est.

DE COMPLE

mento totius
operis.

Caput xc.

Via pertractauimus igitur huius magisterij causarū sufficientis experientias notas, secundum nostrum propositi sermonis exigentiam. Restat hōs ad complementum totius operis diuini peruenire in capitulo vno, & in summam contrahere sermonis abbreviati in Capitulis dispersum magisterium. Dicimus igitur, quoniam totius operis intentionis summa non est nisi ut sumatur lapis in capitulis notus: deinde vero cum operis instantia assidue tur super illum operis sublimationis primi gradus: & per hoc mundatur a corruptentia puritate, & est scilicet sublimationis perfectio, & cum ea subleuetur lapis: donec in ultimam subtilitatis puritatem deveniat, et ultimo volabilis fiat. Abhinc vero cum fixationis modis fixatur, donec in ignis asperitate quiet

feat. Et hic secundus preparationis gradus meta assistit. Sed & tertio similiter lapis administratur gradu, qui in ultimo constat preparationis complemento, scilicet ut iam fixum lapidem cum modis sublimationis volatilem facias, & volatilem fixum, & fixum solutum, & solutum iterato volatile, & iterato volatile fixum: quos usque fluat & alteret in complemento solifico & lunifico certo. Ex reiteratioe igitur preparationis huius gradus tertij in medicina resultat bonitatis alterationis multiplicatio. Ex diversitate igitur reiteratioe operis super lapidem in gradibus suis resultat multiplicationis bonitatis alterationis diversitas: ut ex medicina quaedam quidem sui septuplum, quaedam vero decuplum, quaedam vero centuplum, quaedam vero millesimum, & quaedam in infinitum solificum & verum perfectionis lunificum transmutet corpus. Abhinc igitur & ultimo tentatur, utrum in perfectione consistat magisterium.

Caput xci.

Sed ne nos quidem mordeamur ab invidis, nararamus quoniam non tradidimus scientiam nostram sermonis continuatione: sed eam sparsimus in diversis capitulis. Et hoc ideo, quoniam tam probus quam improbis, si continue fuisset tradita, vix surpasset indigne. Et eam similiter occultavimus, ubi magis aperte locuti

fuius, non tamen sub enigmate, sed sub plana sermonis serie artificem alio locuti fuimus, et sermonis modo eam ascriptimus, quam solus Dei altissimi & benedicti, sublimis & gloriosus, & nostrae qui illam scripsimus menti recolligi accidit: aut divinae gratia bonitatis insulsi, qui cui vult largitur et subtrahit. Non desperet igitur doctrinae filius: quoniam si illam quaeret, eam inueniet: non doctrinae, sed proprii motus indagatioe naturae. Quoniam qui per se suae industriae bonitatem quaeret, scientiam inueniet. Qui vero per librorum inspectionem quaesiverit, tardissime ad hanc perveniet artem preciosissimam. Quia nobis solis arte per nos solos investigatam edidimus, & non alijs: verissimam tamen et omnino certam. Solum igitur prudentes ad arte allicuimus, et per ingenia nobis tradita viam investigationis eidem exposuimus. Non autem eam inuentam nisi solis nobis scripsimus: sed & inuentiois modum & modorum ingenia. Per ea igitur quae tradidimus, exerceat se bonae mentis artifex, & Dei donum altissimi se ad inuenisse letabitur. Ad artis igitur excelsae perquisitionem haec dicta sufficiant;

INCIPIT LIBER
trium verborum.

Caput xciij.

Lapis iste de quo fit hoc opus habet in se omnes colores. Est enim albus, rubeus rubicundissimus, citrinus citrinissimus, caelestinus viridis gratus. In lapide isto sunt quatuor elementa. Est enim aqueus, aereus, igneus & terreus. In lapide isto in occulto est caliditas et siccitas: in manifesto frigiditas & humiditas. Oportet ergo occultare manifestum: & manifestare occultum. Illud autem quod est in occulto, scilicet caliditas et siccitas, est oleum, et istud est sicca, que siccitas tingit: quia siccitas alchimie tingit, & non alia. Et illud quod est in manifesto frigidum & humidum, est fumus corruptum. Oportet ergo, quod frigidum & humidum recipiat ea: & sic quod erat in occulto et manifesto, fiat una substantia. Illa autem frigiditas & humiditas, est fumus corruptum & aquosus, de quo dicitur, quod humiditas aquosa & adustiva corrumpit opus, et tingit nigredine. Ista ergo infirmitates oportet destruere in igne per gradus ignis.

Caput xciiij.

Hic est liber trium verborum, liber lapidis preciosi: qui est corpus acreum & volatile, frigidum & humidum, aquosum & ad-

ustium. Dicunt ergo philosophi Persidiani, quod frigiditas & humiditas aquosa & adustiva non est amicabile caliditati & siccitati: quia caliditas & siccitas destruit frigidum & humidum, aquosum & adustium, virtute divina. Et tunc vertitur spiritus iste in nobilissimum corpus, & non fugit ab igne, & currit ut oleum: quod est tinctura viva, multiplicativa, consolidativa, pulcherrima et perpetua, ingressiva, praefertiva.

Caput xciiij.

Lapis mirabile trium verborum est illud quod de tribus legit, aliter a quibusdam intelligitur, & omnes dare & aperte intelligunt: tamen in tribus verbis hoc inquiratur de humido & frigido, in quo scilicet est occulta caliditas & siccitas. Et hoc scire nos oportet ut manifestemus occultum, & occultemus manifestum: et istud occultum de natura est Solis & ignis: & est preciosissimum oleum omnium occultorum, et tinctura viva: & aqua permanens, quae semper vivit & permanet: & acetum philosophorum, id est, spiritus penetrativus: & est occultum tingentium, & aggregativum, & rectificativum: quod rectificat & illuminat omnes mortuos, et resurgere eos facit, postquam non fugit ab igne eius caliditate & siccitate.

Caput xcv.

Spiritus ergo iste vertitur in corpus, & corpus in spiritum, & iterum spiritus in corpus: & tunc facta est amicitia inter frigidum & humidum, & calidum & siccum: & hoc fit virtute Dei, et temperamento ignis, & moderantia terminorum ignis. Et huius longitudinis duorum & septem. Nam a tribus duorum intelligitur. Et hæc sunt verba preciosa, occulta et aperta: data non pravis, non impijs, non infidelibus, sed fidelibus et pauperibus, a principio usque ad ultimum.

Caput xvi.

Dico ergo in Mercurio sunt opera planetarum, & eorum imaginationes suis locis, sicut in foetu, suis partibus et temporibus operatur. Nam in foetu primo mense cum semen a matrice conceptum est, Saturnus operatur, conglorando & constringendo, sua frigiditate & siccitate, ipsam materiam in unam massam. Secundo mense operatur Iupiter, sua caliditate & humiditate digerendo in quandam massam carniæ: que embrio vocatur. Tertio mense operatur Mars, agens in materiam, & sua caliditate et siccitate dividit et sequestrat ipsam massam, & materia disponit. Quarto vero Sol, ut dominus, immittit spiritum: & sic incipit vivere.

Quinto mense operatur Mercurius: qui foramina & spiracula facit. Sexto mense Venus disponit & ordinat superflua, & oculos, & virilia. Septimo mense Luna sua frigiditate & humiditate laborat ad expellendum foetum. Et si tunc nasceretur, vivere posset: si vero non nasceretur, tunc debilitatur, & iterum Saturnus octavo mense, sua frigiditate & siccitate incipit operari: & iterum constringendo ipsum foetum in matrice. Et si tunc nasceretur, vivere non posset. Nono mense Iupiter iterum operatur sua caliditate & humiditate, et remittendo reducit ipsum foetum, & alias reducit vires ipsi foetui: & sic completo mense nascitur, et vivere potest. Et hæc sunt verba vera. Aqua foetui tribus mensibus in matrice conseruat. Ignis totidem custodit. Aer quoque tribus mensibus fouet, qui totidem complet, qui fouebatur sanguis in umbilico: qui ingrediebatur preciosus ad maternas descendens materiam. Ibi post partus angustias nisi vis candorem assumit. Infans status exhauriens, egressus tandem, os aperit & lactatur. Infanti vero nunquam patebit egressus, quousque os infantis omnes status aeris exhauiat: egressus autem os aperit & lactatur.

Caput xcvij.

R B istis tribus mensibus oportet nos esse acuto ingenio componere & extrahere duo: quia ab istis verbis intelligitur duo & septem. Vnde omnes qui cupiunt scire hanc artem, acutane ingenium suum ad aperendum thesaurum ex tribus verbis: in quibus occultatur tota preparatio & virtus lapidis: in quo occultatur oleum siccum & viam, & tractura viam, & oleum calidum & humidum. Et haec est expositio trium verborum, quia sic a principio conceptionis vsque ad natiuitatem infantis, quilibet Planeta dat suam imaginationem, virtute diuina sic creata ante ita in omni opere alchimiae quislibet planeta suo loco suam facit impressionem vsque ad complementum operis, & tunc nascitur alchimia vira tuosa. Et ideo in opere multi errant: & pauci perueniunt ad suam. Nam in hoc opere est saltus Lunae, & circulus Solis, & gradus tres. Primus debilis: secundus firmus: tertius perfectus. Primus quando Sol intrat in arietem, & est in sua exaltatione. Secundus quando Sol est in leone. Tertius quando Sol est in sagittario. Intellige ergo, quia secundum istos gradus completur opus alchimiae.

Caput xcviij.

R Edeamus ergo ad expositionem trium verborum: in quibus tota ars consistit. Aqua tribus mensibus factum in matrice conseruat. Aer tribus mensibus fouet. Ignis totidem custodit. Hoc totum scia dictum esse de Mercurio per similitudinem. Et verbum istud est obscurum, terminus obscurus: & tamen est aptum ad intelligendum verum. Nam & alia natura est in muliere pregnante, & alia in Mercurio, per similitudinem caloris in matrice. Etenim inuentus est & extractus ignis, qui est trium graduum. Vnde illud verbum quod dicitur ignis totidem custodit, obscurum est: & multi errant in eo. Nam a tribus intelligas duos. Primus gradus complet aquam & aerem. Secundus gradus complet totum hoc quod diximus de totidem: quia est dos

Caput xcix.

LIII

Sperma huius lapidis est frigidum & humidum, & liquidum. Liqueor hic de primo facit globum ubi debet: & tunc membra et imaginationem imaginatiua secundum naturam suam a Deo altissimo: et venit ad ortum, et lucet: & isti sunt duo gradus et septem. Sed sperma est simile huic qui est lapis solus. Nec est ei alius similis in hoc mundo, qui se ipsum impregnat, & de se ipso concipit, & seipsum parurit. Et post hoc virum moritura rubet morte, mortui causa est compar caliditas & siccitas. Et non fugit ignem, nec fumum emittit, nec sonum facit: & funditur sicut cera, & est sicut oleum, & est sicca, quae siccitas tingit. Et cum hac tinctura rostrificatur omnes mortui, ut sensu perviciant. Et est tinctura viua, rubra & alba. Nota quod in solo igne sine aliqua separatione non possunt fieri omnes distillationes, & subtilisationes, & calcinationes, & rubificationes. & mortes ipsius Mercurij, & mortui, & fusiones cum omnibus resolutionibus & congelationibus, sicut debent esse. Ergo ingenia & extogita quomodo fiant. Unde cum iam facta est amicitia inter illum et ignem, currit ut oleum in vno actu: quod oleum est ingressivum, penetrativum, permixtivum, coagulativum, preservativum. Vincit enim omnem rem subtilem, & omnem rem solidam penetrabit. Unde omnes qui quaerunt hanc scientiam, acutant ingenium suum quomodo ista fiant, & quae sunt species istius artis. Probationes autem huius lapidis sunt haec,

ut quando iam est finis & terminus secundus, ut ponatur de ipso aliquantulum super candens: si fluat sicut cera, & non emittit fumum, & coheret firmiter metallo, tunc perfectum est. Quod si haec signa non appareant, tunc tam diu fiat decoctio, donec ita fiat. Et haec est probatio super omnes probationes: & haec probatio debet fieri inter primam & secundam solutionem et congelationem. Et est sciendum, quod primus terminus mortificat frigiditatem & humiditatem. Secundus terminus complet mortem primi mortui, & augmetat rubedinem, & facit malsam caliginosam & pinetiam sicut fructus pini, lucidam, fulgentem, ut fossilia auri. Et haec est rectificatio Mercurij, quod est oleum fixum, quod rectificat omnia metalla corrupta, & ducit ea ad sanitatem, & ad naturam meliorem.

Laudetur ergo

Deus:

qui tantum creavit ex re vilissima:

Explicit liber

trium vobis

horum.

Deo gratias.

INCIPIT EPISTOLA

Alexandri Imperatoris, qui
primus regnavit in Græ-
cia & Macedonia,
& Persarū im-
perator.

Quidam breuiter dicit
q̄ ars deriuata est ex
creatione hominis, cui
omnia insunt. Quem
admodū minor mun-
dus ex quatuor virtus-
tibus diuersis compos-
itus creatus est: ita & ars ista ex nas-
turis mulieris: quarum quasdam bre-
uiter narramus, demonstramus, & po-
nimus: eo q̄ maior mundus creatus est
ex quatuor virtutibus naturis diuersis
& compositis: quarum prima est
appetitiua, & digestiua secunda, at-
tractiua tertia: quarta quoc̄q̄ expulsi-
ua, quæ mundificatiua est: quinta vis
aliena, scilicet vita, quæ virtutes has
coniungit quatuor, quas tibi narraui
ac descripsi, quarum dispositionem
exposui, & est sicut dauis ad archam:
quæ si cū ea aperias, tota dissoluitur.
Est enim sicut vas eius latera contis-
nens. Ista ars nō perficitur, nisi ex stu-
dentibus per vigiliā, & per eius tem-
perantiam. Quoniā (sicut prius narra-
ui) eius actionis initium ex qua-
tuor est virtutibus peragentibus: scilicet
appetitiua, retentiua, continente
digestiua, & expulsiua, quæ mundifi-
catiua est. Quinta est scilicet anima,
ex lumine clarissima. Nunc autē has

dispositiōes specierū narremus: eam
itaq̄ atq̄ eius potentiā exponamus.
Narremus igitur quod eorum est cas-
lidum, quod frigidum, quod masculi-
num, quod foemininum: ut per eorū
colorum diuersitatem & generis diffe-
rentiam non erremus, nec deuiemus:
eo q̄ si sit differentia inter calidum et
frigidum, & masculinum & foemini-
num, opus nequaquā tibi perficietur,
nisi in via dirigatur. Et scias q̄ nullus
natus nascitur nisi ex mare et mu-
liere: & nullum germen gignitur, nisi
humiditate & caliditate. Vires autē
tibi cōuenit exponere. Virmates naq̄
appetitiuæ aridæ sunt masculinæ, &
sunt calidæ & siccæ, & sunt ignis. Con-
tinentes vero retentiuæ sunt similiter
masculinæ, & sunt frigidæ & siccæ, et
sunt terra. Mundificatiuæ sunt dige-
stiua, scilicet alterantes & foemineæ,
& sunt calidæ & humidæ, & sunt aer.
Expulsiuæ vero sunt foemineæ, &
sunt frigidæ et humidæ, et sunt aqua.
Quinta enim est vita, quæ est propria:
non est calida, nec humida, nec frigida,
nec sicca, nec masculus, nec foemina.
Ne igitur eam in aliquo fluuiali loco
requiras, & ab operatione erres: eius
tibi ostendā locum. Si igitur vis vir-
tutem aquæ frigidæ dissoluere, magis
ipsum coagulas. Si vero vis aquā
frigidā facere, magis ipsam calefacis:
nisi quamlibet naturam virtutis ad
propositū eius quod operaris emens
des, opus corrūpis. Porro quia vires
appetitiuæ aridæ sunt & colorantes,
id est masculinæ: sunt calidæ & siccæ,
vt dictum est, quæ colorem affirmāt,
ne separentur, vel alterentur.

LIBER

Retentive autem sunt foeminae & siccae: quae colorem in corporibus aggregant, & corpora mollificant, & coloribus coniunguntur. Digestiva autem, mundificativa est masculina, quae ruborem corporis mundificat, & ab eis naturam corrumpentem accedentem sequeratur: & est calida & humida foemina, & est aer. Expulsiva autem, quae mundificativa est scilicet vita, expellit a se terram, ita quousque non separantur nec diuidantur, prout vitium quod est in corpore peragitur, ita & ars componit, et eas earumque naturas congregat. Est autem frigida et humida: & est aqua. Vera autem vis quae totum peragit corpus, est tanquam spiritus corporis. Nunc autem species suis nominibus cauemisque denominabo tibi: quoniam multi in multis errauerunt speciebus, eis inutilia interposuerunt: vtilia vero reliquerunt. Quidam quoque tanquam directo tramite prout iustissimus operantes diminuerunt, & secundum eorum opinionem egerunt: & ideo deuiatum est opus, laxumque factum est. Immo significo tibi, quod si diligis opus tuum perficere, incipe prout iussi: & scias quod nil aliud operaris, nisi quae sunt naturae lucidae, ex quibus minor mundus creatus est: quem suis proprietatibus tibi nuncupabo. Scias quod sulphur est ignis, et magnesia est terra: & sedimen est aer: ars gentum quoque visus est aqua per corpus defluens. Spiritus quoque est aqua foecunda, qua omnia nutriuntur, & omne germen vegetatur, & omne lumen accedit, & omnes fructus ferens. Si igitur vis opus tuum perficere, &

optime adipisci ea quae quarris, accipe has duas naturas, masculinam scilicet & foeminam, calidum vero & frigidum, humidum quoque & siccum. Deinde eas nutriat aqua vitae, lumine spiritumque habente. Opus quoque ac qualiter praeparat robusta essentia & compositione, & substantiam eam ex quibus componitur: quoniam ex diversis naturis funditur atque componitur. Ex melancholia fit corpus & quantitas eius. Ignis quoque qui ex colera rubea ponitur, est spiritus iunctus. Tunc digestio ea quae a stomacho procedit: & est aqua in eam expulsam: cui iungitur aer, qui est sanguis fluens in omnibus venis corporis: cuius calor superhabundat, quousque ad rubeum vertatur colorem. Aqua autem quae est phlegma, in pectore posita est: & multa apparet actibus in frigidis. Tunc ex his quae tibi nuncupavi virtute diuina existit corpus phisicum. Has naturas coniunge, ac optime duca: quarum vnamquamque pone intra domum suam: & cum ea simili vel contrario, ut tibi dispositio perficiatur, opusque peragatur: prout per gratiam meam tibi tribui, cum tibi notis ficui, quot species sunt quae gradatim agant, quousque corpus et spiritus fiat. Tunc artis sapientia coniungit, ut natura alteretur, & in aliam conuertitur naturam per naturam apta: et deinde naturas ex virtutibus accidentalibus per discretionem duas naturas coniunge, docebo te, ut naturas attrahas, ut fiant lucida & clarissima, a quibus ascendit, vel luceat & illuminet: post quod in altissimo ut tingat te aperiet.

Et scias, qd hunc librum motu non nisi philosophis coposui, in quo naturam coaptationem specierumq; naturas descriptas patentesq; dinumeravi. Oportet autem te liquefacienda opera bene conseruare: & cum ea opereris, non excedendo modum transcast: quoniam arcana omnia haec tibi appaerebunt: quia & liquefactio est omnium naturarum alteratio. Hoc igitur habes, quoniam miscetur a natura in naturam, donec in substantiam suam perueniant, non fugientes, nec introeuntes, non alterare, nec variare: ex quibus introitis coacta minorq; partes decernunt. Et tunc scias, quia natura per naturam apparet. Harum naturarum fixarum permanentia liquefac, coapta deinde arcana, quae sunt temperata humida: quia nisi naturas attenuas, aquamq; illas facias, non colorare poterunt. Sic ergo corpus aquaticum humidificando: quoniam haec aqua apud philosophos aqua sapientiae vocatur. Et scias, quod albedo est in coadunatioe: & quod species spiritus, & in se inuicem commendant. Si igitur has liquefacis species, deinde de coagulas, opus tuum in melius emendes. Si vis opustuum perficere, inspice ut species ei crudas imponas, non coaptatas. Deinde species coaptatas putrefaces, deua eis atq; decedentes. Hanc autem dispositionem tibi aperte describam, ut ad opus tuum directo tramite ascendendo peruenias. Et tamen deinde scias, quod corpora quaedam solutione indigent, quaedam eleuatione: ut tingant, et lucida & illuminata fiant: in quibus omnia

corpora dissoluantur. Et scitote, quod secundum naturam arcana sunt in eis abscondita. Quod si regantur natura abscondita, tibi apparer, quae hactenus tibi philosopho apparuerunt: & est terra alba prope argentum permolar. Confice ergo corpora, cum terra alba est, ut fixa permaneant. Desuper impone, ut ignis eam comburat sua flamma: sed quemadmodum cera liquefac liquefaciendo. Sed id quod vocatur aqua instrumentalis, intelligitur in artibus tuis in quibus studes. Erunt duo quoque in vnum, Solis, alterum Lunae: deinde post haec duo ordines sunt a speratas oculo intellectusq; corde. Ecce numeravi, archanumq; celestia perfecisti: scientiam difficilem atq; absconditam illuminasti, perfectamq; scientiam regendi modum certificasti. Iuro itaque quod nihil celasti, nec alterasti: nec vilam speciem aliena descriptione descripsi: nec generis in aliena locis imponere volui: sed in loco suo, igitur quod descripsi vides: & ad ea quae descripsi peruenies.

Exemplum scientie nostre senex supra mortem, in eo sunt nature coniuncte cum complemento: terra, aqua, ignis eius, & aer. Et omnia haec in Saturno. Cum eo aperiantur portae scientiarum: sicut dicit Hermes de praecedentes sui primi. Accipe lapidem suspensum supra mare, ut senex cera alba: super fontem, ut puer ypoquistidos. Non men eius victor. Cum eo perime vitia, & vitia perempta: & ei sunt mors & vita, et illud et illud, ex oriente & occidente. Cum hoc habebis scientiam, in qua pigritauerunt Arabes. Veritatem dixi tibi per eum qui fecit oriri lapidis paradisi autorem, hunc vitae. In eo sunt duo opposita simul, scilicet ignis & aqua: vitificat illud, & illud perimit illud, & hoc et hoc in leone coniuncta simul, per eum qui est mors & vita. Veritatem dixi non mentior. Gumen nostra coagulat lac nostrum: & lac nostrum dissoluit gumen nostrum. Et post apparebit rubedo orientalis, & rubedo sanguinis. Hic lapis mundus sine fetore inuenitur in locis altissimis, cum quo magnificauerunt se philosophi super omnes alios, & vaticinati sunt futura. Veritatem dixi per potestatem celorum, qui non sum mentitus scienter. Homo noster antiquus est: est draco noster: iste comedit caput suum cum cauda sua. Et caput & cauda est anima & spiritus: & anima et spiritus sunt creati de luto: & hoc et hoc ex oriente & occidente, per expellentem noxamenta. Non mentior: quia quod dixi, vidi

in ciuitate. De alba coram tuum si vis dealbare ipsum. Cum Nilo aegypti albescit primo, tunc cum Persia in lecretis: & cum hoc & hoc apparebit rubedo ut papauer in heremo. Per vitificatorem Deum omnia, non mentior. Aqua nostra abluit sordes: mundabis omnem nigredinem & obscuritatem eius. Tunc subridebit dicens: Quis mundauit me: qui vidit illud subridebit. Locutus & veritatem dixi, non mentior. Terra in oculis sunt tres oriens & occidens: & super eos Saturnus albus ortus est: & anima horum trium est ignis. Veritatem dixi, per familiam machemeti. Manifestabo quod occultauerunt primi, non cum inuidia. Terra nostra vertit as tuum in argentum primo, & ultimo in aurum inueteratur, & habebis scientiam, in qua pigritauerunt Arabes. Denigras cum Aegypto nostro, & non cum Persia: & est Persia sicca, quia est domus siccitatis: & cum Aegypto humiditas, quia est domus humiditatis. Et hoc & hoc albedo et rubedo sine mensuratione, ut rubedo in moris, vel ut sanguis dominarum. Lapis scientie nostre senex primo, & ultimo puer: quia albedo eius in initio, & rubedo in ultimo cum dominio. Hic est lapis cum quo titubauerunt omnes qui abierunt, et mortui sunt plurimi eorum cum dolore & tristitia: quoniam dederunt ad viam demonum, & reliquerunt viam prudentiae. Coopertorium equi pallium nostrum album: & equus noster leo fortis sub pallio coopertus: & super illud & illud griffus noster naturam geninatam retis

nens. Hic lapis triangulus est in esse: quadrangulus in qualitate. Veritatē dixi, per operatorem dealbens & rubefaciens omnia. Non sunt singularia in occulto, sed sunt mixta: oriens & occidens simul iuncta ab anima omnium. Hic coniungit, & disiungit, & reiuungit quando vult. Lupus noster in oriente inuenitur: & canis in occidente. Iste momordit illum: & iste momordit istum: & fiunt rabidi ambo, & interficiūt se ad inuicem, donec fiat ex eis tollicum & tyriacha. Camelus noster albus, septimus est in numero apud philosophos magnos. Sol cum Luna, Iupiter, Mars, et Venus nostra in Mercurio nostro, et Saturnus septimus eorum: in quo sunt omnes cōiuncti simul. Hic est spatha, gladius, & cultellus, et incisorium super edificium, & inimicus ad manū, & vas cum ad futuro vinū. Episcopus noster ut cor venarum vel violarum: & omnia citrina, ut citrinitas et narges, vel ypoquistidos. Tūc lapidem in fluuio currenti, per mortem omnium non mentior, exemplum nostrū cum albo natū: ignis & lux in claritatis essentia; Et ignis & lux est scintilla nostra, & ritio noster candens: & cū hoc & hoc, inuenies scientiam. Veritatem dixi per vniuentem omnia. Scala nostra est turtis nostra, de terra viscosa: & terra viscosa est lutum nostrū, & cerotum nostrum, ex cera & sepo confectum: & hic & hic nauis nostra in mari nostro plena gigantum. Aperui quod occultauerūt priores. Non sum inuidus quem a diuodum ipsi fuerūt. Per illuminantem cuncta non mentior.

Terra coram oculis posita, oriens & occidens: & hic & hic narcissus cum lilio nostro: & hic & hic cum sene nostro: & senex noster & vter noster est corpus nostrum: & corpus nostrum est lapis noster, quæsitus a multis, inuentus a paucis. Et istud exposui ex pietate: & detexi cunctis per Deum genitum. Amen.

Q

Vidam rex volens alios potentes superare, parauit se ad bellum: & cum voluit equū ascendere, præcepit vni ex militibus suis, ut daret ei ad potandū de aqua quam diligebat. Qui dixit ei: Domine, quæ est ista aqua quā diligitis? Rex ait: Illa est aqua a me dilecta, quæ præ omnibus alijs me diligit. Ille vero statim perpendit, & atrahit. Rex autem bibit & rebibit, donec omnia membra eius fuerunt repleta, & omnes etiam eius venæ. Et fuit rex tunc discoloratus valde. Hoc facto, dixerūt milites: Ecce equum, ascende. Respondit rex: Non possum. Dixerūt milites: Quare non potestis. Respondit: Quia sentio me grauatum, & doleo caput, & omnia mea membra a me recedūt, ut mihi videtur: tugo & volo, ut ponatis me in cameram meam lucidam, & in loco calido & tempato, & continue per diem & noctem, & infra sudabo: & aquam quam bibi deficiabitur, & ero liberatus. Quod factum fuit prout iussit. Deinde aperuerūt cameram & inuenerūt ipsum quasi mortuum. Parentes vero eius cucurrerūt ad egyptum.

K

LIBER

ptiacos & Alexandrinos, præ omnibus alijs honorandos, et adduxerunt eos: & eistorum factum regis narrauerunt dicentes: Creditis eum posse liberari de hac angustia. Responderunt omnes: Etiam. Et illi: Quis vestrum est magister. Responderunt Alexandrini: Nos, si vobis placet. Et Aegyptij dixerunt: immo nos in hoc facto volumus esse magistri: quia sumus antiquiores vobis, licet appareamus iuniores. Responderunt Alexandrini: Placet. Tunc acceperunt eum dicti magistri, & diuiserunt eum per membra minuta, & contriuerunt eum cum medicinis suis humectatiuis aliquid quantulum: & poluerunt eum ita desitum in camera suam in loco calido & humido, vt prius, & eodem modo per diem & noctem. Postea extraxerunt eum vt mortuum, adhuc habentem aliquantulum vitæ. Tunc omnes clamauerunt parètes: Hic uerum mortuus est. Medici autem dixerunt: Non est mortuus, sed dormit, & nondum terminauit. Qui iterum acceperunt eum, & abluerunt eum cum aqua dulci, donec sapor medicinae recessit: & miserunt eum cum tanto de eadem vana medicina: & fecerunt per omnia eodem modo & ordine vt prius. Et extrahentes eum, inuenerunt eum parentes mortuum. Tunc dixerunt parentes: Quare interfecistis regem, cum tam boni magistris eratis: certe mala super vos queritis. Et magistri illi dixerunt. Immo interfecimus eum, vt fiat melior & fortior in die iudicij. Parentes vero tunc eos crediderunt esse trufatores, & spoliauerunt eos medicinis

suis, & expulerunt eos de regno, dicentes postea: Quid facimus de isto corpore ita inuenenato. Responderunt quidam: Subterremus eum, ne vermes inde procreentur, et vt non putrescat: quia fetor nobis omnibus nocere posset. Tunc dixerunt Alexandrini magistri. Nolite eum subterrare: quia vobis eum restituenus saniores, pulchriorem, fortiorem, ac potentiorum, quam prius fuerat. Tunc inceperunt subridere, & dixerunt: Vos vultis nos trufare, sicut & alij nos trufauerunt. Vnde sciatis sine dubio, quod vos nostras manus non euadetis, sicut alij euaserunt, si non iuuabitis. Responderunt magistri: Ita volumus: immo tradamus eum morti, nisi ita fecerimus sicut diximus. Tunc magistri Alexandrini accipientes corpus regis, lauauerunt ipsum, et abluerunt bene, donec nihil remansit de medicina illorum aliorum. Postea desiccauerunt ipsum, & acceperunt partem vnam aquilæ, & duas partes de vitro Alexandrino, et miserunt eum cum corpore mortuo, & passauerunt eum cum pauco oleo lini: & posuerunt ipsum in vna camera triangulata ad modum crucibuli: & dimiserunt eum per vnam horam in temperato calore: & postea cooperuerunt eum igne, & sufflauerunt, donec fuit locatum: & descendit per foramen in aliud vas. Tunc rex surrexit robustus, regali diademate coronatus, & vociferare cepit: Vbi sunt inimici, Scit, omnes neci dabo, nisi obediens mihi extiterint. Hoc audito, venerunt statim dicentes: Domine præcipe nobis quicquid vis, & statim faciemus. Tunc re

ges potentes ab illa hora cum honora-
uerunt. Et quando volebant videre
de mirabilibus eius, ponebant vinctas
duas merc. loti vi. in crucibolo, & po-
nebant de super vnum grauum millij
de vngula, vel de capillis; aut de fans
guine eius. & sufflabat donec inspils-
labatur. Tunc cooperiebant de carbo-
nibus, & dimittebant infrigidari: &
inueniebant corpus tale, quale scio.

INCIPIT LIBER

inuestigationis ma-
gisterij per Geber.

Inuestigationem huius
nobilis scientie, ex con-
tinua & frequenti ope-
ris sedulitate, & hinc os-
peri studio nimio, nec
non cogitationibus nos-
tris profundissimis, &
varijs annexis, gemula vobis tradam:
vt melius et apertius a vobis volumi-
na subsequenter intelligantur: & vt
intellecta & circa eadem ingeniosa &
perscrutata, facillius & promptius ad
effectum perducantur. Et quia est
huius artis inuestigare rationem, & as-
tentare & probare subtilitates & in-
genia horum: donec operando & per-
scrutando & experiendo, ad intentum
perueniatur completum. In hoc enim
meo libro, quatenus per narrata in-
uestigauimus, secundum meae men-
tis rationem scripsimus: artem dico per-
ficiantia. Non putet tamen quis, qd
hinc inuestigati nem, aut librum no-
strum, qui Summa perfectionis magi-

sterij est intitulatus: in quo vera que-
cunq; vidimus & tetigimus, comples-
te secundum scientie ordinem termi-
nauius, secundum experientiam &
cogitationem certam: quam scrutatio-
ne nostra denaturalium & mineralium
effectibus transformantibus diuersis
in opere apparentibus notauimus.
Et ingeniosi sumus scientiam nostram
prius compositam cum hac inuestiga-
tione conueniens, & super ipsam docti-
rando proposuimus. Ergo de iure hec
illam precedit, cum per hunc librum
inuestigare querens de cogitatione
rei perfectis: cum hec scientia de im-
perfectis tractet corporibus minerali-
simum, in quantum ea perficere doceat.
In primo igitur circa hec duo conside-
rauius, imperfectionem scilicet, &
perfectiorem. Circa hec duo nostram
fundamus intentionem. De rebus au-
tem perfectis & corruptis, secundum qd
per nostram inuestigauimus experientiam,
hunc librum componimus: quia opposita
iuxta se posita, magis ducesunt. Res autem
que perficit in mineralibus, est substantia
argenti viui & sulphuris proportio-
nabiliter commixta, per longum &
temperatam decoctionem in visceris
bus terre mundae inspissata & fixa,
cum conseruatione sive humiditatis
radicalis, non corruptentis, sed ad
substantiam solidam cum ignitione
debita fusibilem, & sub molle exten-
sibilem productam. Per diffinitionem
nature huius perfectis, latius per-
uenire possumus ad cognitionem rei
corruptentis. Et est illa, que a cetera
ratio sensu habet intelligi, videlicet sub

LIBER

stantia impura argē. viui, & sulphur sine proportione debita commixta, vel minus, vel nimis decocta in visceribus terrę mundę, nec recte inspissata, nec fixa: humiditatē habens combustibilem & corruptentem, & rarę substantię, & porosę: vel habens fusionem sine ignitione debita, vel nullam: nec patiens malleam sufficēter. Primam autem diffinitionem inueni intrinsecam in his duobus corporibus, videlicet in Sole & Luna, secundum cuiuslibet perfectionem. Secundam vero in his quatuor, scilicet in stagno, plumbo, cupro, & ferro, secundum cuiuslibet imperfectionem. Et quia hæc corpora imperfecta ad sanitatem et perfectionem non sunt reducibilia, nisi contrarium in eis operetur, id est, q̄ manifestum occultetur, & occultum manifestetur: quę operatio vel contrariatio sit per preparationem: igitur preparatio est eis adhibenda. Et ergo preparare, superflua demere, & absentia supplere, & sic notam in eis mittere perfectionem. De his enim preparatione non indigent corpora perfecta. Indigent ergo preparatione tali, q̄ eorum partes magis subtilentur, & a corporalitate sua ad spiritualitatem reducantur fixam. Cuius intentio est ex eis facere corpus spirituale fixum. hoc est, multo magis attenuare & subtiliare, q̄ erat prius. De horum omnium preparationibus, secundum nostram investigationem in loco suo tractabimus sufficienter in hoc libro. Quę postq̄ preparata fuerint sufficienter, erunt apta, vt decis elixir album vel rubeū fiat

magnum. Inuenimus enim modernos nobis vnicum tantum scribere lapidem ad album vel rubeum completum: quod cōcedimus & verum esse. Nam ex quacūq̄ elixir conficiatur album vel rubeum: nihil tamen ibi aliud est q̄ argentum viuum & sulphur: quorū vnum sine altero nihil agit nec esse potest. Et ideo vnus lapis a philosophis nuncupatur: quia a multis extrahatur corporibus siue rebus. Extrahere enim a re in qua nō est, hoc stultum cogitare efficitur vanū, vt quidam fatui putauerunt: quod nuncq̄ erat intentio philosophorum. Dicunt tamen multa per similitudinem. Et quia omnia corpora metallicas ex argēto viuo composita sunt & sulphure, puris vel impuris, per accedens, non in prima sui natura innatum: ergo etiam per preparationem conueniētem tolli est possibile. Nam expoliatio accidentium non est impossibile. Est ergo preparatio, superfluum demere, & defectum supplere in corporibus imperfectis: quę fieri non potest sine adiuuatione operis et rerum purificantium. Diuersificatur enim preparatio, secundum diuersitatem rerum indigentium. Experientia enim nobis dedit modos agendi, scilicet calcinationē, sublimationem, descensionem, solutionem, distillationem, coagulationem, fixationem, & cerationem. De quibus singulis narrationē fecimus in summa perfectionis magisterij sufficienter. Ista enim sunt opera ad preparationem iuuantia. Res autem preparationes iuuantes sunt istę, scilicet omnia genera sa

Hum; aluminum, atramentorū, & etiam vitrum, borax, & quæ huius nature sunt, & acetum acerrimum, & ignis. Et cum istis præponimus corpora imperfecta preparare. Id est, mundare: si aliqua immunditia in his extiterit, secundū nostram experientiam, in qua certi fuimus per prædicta.

Mundatio salis communis.

Mundatur enim sal commune, per hunc modum. Primo cōburitur, combustum in aqua communi calida soluitur, solutum per filtrū distillatur, distillatum per lentum ignem in paraphide vitreata congelatur: congelatum calcinetur per diem et noctem in igne mediocri, & serua ipsum sic sufficienter mundatum.

Mundatio salis alkali.

Sal alkali sic mundatur ut sal commune: & est sagimen vitæ. Primo teratur, & totū soluitur in aqua communi calida: postea distillatur per filtrum, & congelatur, & calcinetur cum igne lento.

Mundatio salis gemme.

Primo teratur: deinde de illo fiat, ut de sale communi.

Mundatio salis ammoniaci.

Teratur primo cum præparatioe salis communis mundati. Postea sublimetur in alio aludel, donec totaliter

fuerit extractum purum. Postea soluitur super porfidum, sub diuo, si de eo vis aqua facere: vcl seruetur ipsum sublimatum & purum sufficienter.

Mundatio aliorum salium.

Diuersa enim adhuc inveniuntur salium genera, quæ præparantur per modum iam dictum, & mundantur.

Mundatio aluminum.

Primo de alumine glaciali. Multa possunt per ipsa preparari sine ipsis mundatione aliqua. Tamen in hunc modum mundatur. Ponatur in alembico, & extrahatur in detota humiditas: quod multū in arte ista valet. Feces in fundo vasis remanentes, vcl dissoluantur supra lapidem, vcl in aliqua parte humida, vcl in aqua ins de extracta, vcl referentur.

Mundatio aluminais lameni.

Alumen lameni, quemadmodum glaciali preparatur: excepto quod in hac arte maioris est virtutis.

Mundatio aliorum aluminum.

Plura adhuc inveniuntur alumina, quæ omnia ut iam dicta præparantur & mundantur.

Mundatio atramentorum.

Primo de nigro atramento. Nigrum sic mundatur. Primo soluitur

in aceto mundo: post distillentur, & coagulet. Vel ponatur primo in alembico, & humiditas totalis extrahatur. Feces in hac distillatione calcinate super porfidum: vel in sua aqua solvantur, & coagulentur. Vel ipsa aqua secundum velle artificis referuetur.

Mundatio cuprofa.

Cuprofa siue Vitriolum mundatur ut atramentum nigrum. Habet tamen atramentum nigrum maiorem atramento vitrioli terrestreteratem.

Mundatio aliorum atramentorum.

Diversa sunt atramenta: & inveniuntur diversi colores: quae ut praedicta mundantur.

De vitro & boracibus

Vitrum & boracia, si debito modo fuerint facta, non indigent preparatione.

Mundatio aceti acerrimi.

Acetum alicuiuscumque generis, acutum seu acerbum, subtiliantur & depurantur: & illorum virtus siue effectus per distillationem melioratur. De eorum mundatione et depuratione sufficienter tractauimus. Cum quibus corpora imperfecta preparari possunt, & depurari, et meliorari, & subtiliari, igneque semper debito mediante. Preparantur enim & depurantur per ista ad intentionem ignis, per hunc mes-

dum. Habent enim haec corpora imae perfecta humiditates superfluas, & sulphureitatem adustibilem, nigredinem in ipsis admiscendis generantem, ipsa praedicta corpora corrumpentem. Habent etiam terreitatem immundam, feculentam, & combustibilem, nimis grossam, ingressionem imprimentem & fusionem. Ista et talia sunt superflua in his corporibus praedictis: quae in ipsis nostra experientia & investigacione certa & ingeniosa sunt inuenta. Et quia haec superflua accidentalia his superueniunt corporibus, & non radicaliter: & spoliatio accidentium possibilis est: oportet nos cum igne artificiali his praedictis mundatis et superflua demere accidentia cuncta: sola substantia argenti viui et sulphuris radicalis permanente. Et haec est integra preparatio imperfectorum, & depuratio perfecta. Melioratio, depuratio, & subtilitatio horum vel huiusmodi substantiae pure remanentis, fit multis modis: secundum quod indiget dicitur. Preparationis ergo & depurationis in generali modus est hic. Primo enim deuidanda est cum igne proportionali tota humiditas superflua & corrupta in illorum essentia, etiamque superfluitas subtilis & comburens: et hoc calcinando. Deinde totalis substantia remanens corrupta in illorum calce superfluae humiditatis comburentis & nigredinis corrodenda est cum his mundatis praedictis corrosiuis, acutis seu acerbis, donec calx fuerit alba siue rubea: aut secundum corporis naturam & proprietatem colorata, & munda, & pura ab omni sus-

perfluitate seu corruptione prænarra-
tis. Et hæc cum his corrosiuis mûdan-
tur, ærendo, imbibendo, & luando.
Postea vero ddenda seu deponenda
est totalis terrestreitas immûda, & fes-
culentia combustibilis et grossa, cum
rebus prædictis mundatis vel puris,
fusionem metallicâ non habentibus,
cum calce prædicta modo prædicto
depurata, cõmixtis et benecritis que
in fusione seu calce reductione retine-
bunt secum terrestreitas grossam &
immundam prædictam, remanente
corpore puro, yex omni superfluitate
corruptente mûdato. Ex hoc totum
descendendo meliorationis et subilia-
tionis horum substantie pure in ges-
nerali modus hic est. Primo hoc cor-
pus purgatum & reductum, est iterû
calcinandum cum igne & adiutorijs
mandatiuis prædictis: deinde cum
his que sunt solutiua soluenda. Hæc
enim aqua lapis noster est, & argens-
rum viuum de argento viuo, & sul-
phur de sulphure, ex corpore spiritua-
le abstractum & subtiliatum, siue at-
tenuatum: quæ meliorari potest, con-
fortando in ipsum virtutes elementa-
les cum alijs præparatis, quæ sũt ex
genere sui generis: & augmentando
colorem, fixationem, pondus, puritatem, fu-
sionem, & alia, & omnia quæ perti-
nent ad elixir perfectum. Et iste est
modus per solos nos inuestigatus,
preparationis, depurationis, subilia-
tionis, & meliorationis corporum mi-
neralium in generali. Nunc transeas-
mus ad specialem seu particularem cus-
iuslibet corporis imperfecti præpas-
rationem, cum omnibus modis suis,

etiãque perfecti corporis mineralis.
Et primo de loue.

**P R A E P A R A-
t i o l o u i s.**

Preparatio louis in spe-
ciali. Preparatur autem
multipliciter: melius ta-
men per hunc modum.
Et est, vt ponatur in furno
no calcinationis in vase
ad hoc apto, & projiciatur subtus igni-
nis vsq; ad corporis ipsius fusionem
bonam, mouendo tunc ipsius corpus
liquefactum cum spatula ferrea per
forata: scoriã quæ super ipsum crea-
tur extrahendo, mouendo in ignis ca-
lore aq; perdurante, donec in super-
ficie bona quantitas ipsius pulueris
fuerit congregata. Deponatur tunc il-
la, & iterum moueatur, quousq; alter-
nata vice totum corpus in puluerem
subtilissimum fuerit reductum. Cri-
bretur ergo puluis ille; & reponatur
in furno, addedo sibi ignem bonum,
suam fusionem non superantem, &
mouendo multoties. Sic ergo in ig-
ne sue calcinationis sic per diem nas-
turalem vel circa. Finaliter cum tota
humiditas accidentalis & superflua
tas fuerit deleta, cum sulphure com-
bustibili & corruptente. Postea ex-
trahatur calx alba mundata. Nam
ignis omnem fugitiuam substan-
tiam & inflammabilem deuat, &
consumit de prædictis, salsæ cum
sile communi mundato, & alumine,

& cum aceto purificato et acerbato multum laudando: & ponatur ad solem, vel ad aerem: & iterum teratur, & lauetur, & deficcetur, et hoc alternatim per vicem reiteretur, donec per acritatem salium aluminis, atque acetum, tota eius humiditas, nigredo, & immunditia fuerint consumptae, corrosae, & deletae. Tunc apponatur de vitro trito cum his praedictis. Cunctis totum impastatum fuerit, descendatur per botum barbatum cum sufficiente igne. Descendit enim corpus purum & mundum, remanente cum vitro et salibus siue aluminibus, tota substantia terrea & feculenta. In illo enim corpore mundo defecit & reductio est equalis & perfecta proportio argenti viui mundi, & sulphuris albi non vrentis. Nam ignis & corrosiva totam humiditatem diuiserunt, & substantiam fugitivam, instamabilem, & corruptentem, atque nigredinem, & per descensum suum siue per passillum salium & aluminum, & vitri, diuisa est tota substantia terrea feculenta, cum sua proportione, substantia pura & temperata remanente. Postea vero calcinetur iterum hoc corpus reductum purum, cum solo sale ammoniaco puro mundato. Cum autem bene & minutissime fuerit calcinatum, sublimato & mundato, donec fuerit in pondere aequalit: vel trituratur tunc illud totum per osptionem, & bene diu teratur super porphyrum, & ponatur sub diuio, in loco frigido & humido: vel in vesicis vitreis in fumo solutionis: vel in ventre equino, donec tota fuerit dissolutum, augendo sal, si fuerit necesse. Quam

quam honorare debemus. Ipsa enim est quam quarimus ad albu. Et haec in hoc ultimo volumine dicta sufficiunt de preparatione Iouis.

DE PRAEPARA

tionis Saturni.

Preparatur Saturnus sic. Ponatur similiter in fumo calcinationis, mouendo ut Iouem, donec conuertatur in puluerem tenuissimum. Cribretur, & reponatur ad furnum. Sicut in igne suae calcinationis per modum praedictum, donec fugitiva substantia & instamabilis fuerit deleta. Postea extrahat calx rubea: quae imbibatur & teratur frequentissime & minutissime: cum sale communi mundato, & atramento et aceto purificato & acerbato multum. De istis vero ad rubellitatis, sicuti ad album fecisti, cum sale communi, & alumine lameno, & aceto. Tunc multoties ut de Ioue deficcetur, & imbibatur, & teratur, donec per beneficium dictorum dicta immunditia fuerit deleta. Tunc apponatur de vitro cum his praedictis, & descendat per botum barbatum corpus purum, descendendo reductum. Iterum calcinetur cum sale ammoniaco puro, ut de Ioue teratur sepiissime, & dissoluatur per modum praedictum. Ipsa enim est aqua argenti viui, & sulphuris, proportione ab altera facta: quae utimur in rubelli dicitur eum positione. Et haec de Saturni preparatione dicta sufficiunt.

DE PRAEPARA
tione Veneris.

Preparatur ergo Venus optime per hunc modum. Ponatur stratum de sale communi optime mundato in crucibulo: & desuper ipsius laminam, & desuper salis stratum, & desuper laminam. & sic vicissim, donec vas fuerit plenum: & cooperiatur, & lutetur, & collocetur in fumo calcinationis per diem naturalem. Deponatur et abradatur quod calcinatum fuerit: & reponatur lamina cum sale nouo. Et sic alternata vice calcinentur, donec omnes laminae fuerint consumptae seu corrosae per beneficium salis & ignis. Quia sal corrodit superflua humiditatem, & sulphureitatem combustibilem: ignis auat substantiam fugitivam et inflammabilem, cum proportione debita. Teratur omnino puluis ille minutissime, & lauetur cum aceto, donec nigredine careat aqua exinde emanans: hanc alterna vice de sale nouo et aceto imbibe, et tere: & post contritionem ad furnum calcinationis in vase apto reponatur, stetque ibi per tres dies naturales. Deinde extrahatur, & teratur bene, & sublietur, et ablutatur cum aceto bene & diu, donec ab omni immunditia fuerit mundatum & purgatum. Desiccatetur ad solem bene. Tunc apponatur medietas eius de sale armoniaco, bene & diuissime terendo, donec substantia impalpabilis fuerit. Ponatur sub diuo, vel in resolutionis fumo, donec quicquid ibi est subtile, fuerit solum: renouando sal

armoniacum mundatum, si fuerit necesse, donec aqua totum fiet. Hanc aquam non ora, quam aquam sulphuris fixi nominamus: cum qua tingitur elixir vsque ad infinitum. Et haec sufficiant de Veneris preparatione.

DE PRAEPARA
tione Martis.

Mars per hunc modum medius preparatur & calcinatur, quemadmodum Venus, cum sale communi mundato, & cum aceto puro lauetur. Lotus ad solem siccat: desiccatus iterum cum nouo sale & aceto teratur et imbibatur, & ad eundem furnum ponatur per tres dies, ut de Venere factum est. Solum hunc aquam videlicet sulphuris fixi, mirabiliter colorem Elixir augmentantem. Et haec de imperfectorum corporum preparatione dicenda sufficiant.

Perfecta vero corpora non indigent preparatione, quantum ad perfectionem, cum perfecta sint: sed ut magis perficiantur, subtilentur, & attenuentur: talis enim preparatio est adhibenda. Accipiat Sol in laminas tenues productus, & ponatur cum sale communi optime preparato solarietate in vase cal

cinationis & collocet in furno calcinādo bene per tres dies: vel donec totū fuerit consumptū, et subtiliter calcinatū. Deinde extrahatur, multum bene testatur, cum aceto lauetur, & desiccetur ad Solem. Postea teratur bene cū medietate sui salis armoniaci mundati, et ponatur ad dissoluendum, donec totum fuerit per beneficium salis cōmunis & armoniaci in aquam clarissimā dissolutum. Hoc fermentum est elixir perfectum, preciosum, & verum corpus spirituale factum.

Utiliatur autem argentum & tenuiatur, & ad spiritualitatem reducitur per modum iam dictum. Ergo per omnia & singula fac in ipsa subtilitate si cur de Sole fecisti. Et aqua Lunae dissoluta, est fermentum ad elixir album spirituale factum.

Am imperfectorū preparationem, & perfectorum subtilitatem, sufficienter determinauimus, ut de eis quilibet discretus possit adimplere intentionem. Attendat ergo quis proprietates actionis modos seu compositionis elixir maioris. Nos enim querimus substantiam vnā facere, tamen ex pluribus aggregatā, coadunatā, fixam: quae super ignem posita, eam ignis non exprimat, & his quae permisceatur, & liqueat cum ipsis cum eo quod est in ea de substantia ingressibili; & permisceatur cum ea quod est de substantia permiscibili; & consolidetur cum eo quod est in ea

de substantia consolidatiua, & figatur cum eo quod est in ea de substantia fixatiua: & non comburatur ab his quae non comburunt aurum & argentum: & asserat consolidationes cum ignitione debita & perfecta. Non tamen eatenus breui tempore intelligas cū paucis diebus vel horis possit prima vice restitui. Sed quia respectu aliorum medicorū demonum, respectu etiam naturae operationis veritatis: haec vero citius terminatur. Vnde dixit philosophus: Medicina est cuius temporis longum spatium anticipatur. Quare vobis dico, quod sustinetis patienter, quia fors temeratur: & festinantia quidem ex parte diaboli est. Ergo qui patientiam non habet, ab opere manum suspendat: quia impediet cum festinantiam credulitas. Omnis namque actionis naturalis suum habet modum, & tempus terminatum, in quo maiori & minori spacio terminatur. Ad hanc tria necessaria sunt: patientia, mora, & instructio metorum aptatio: de quibus in summa nostri magisterij perfecti artificis allocuti sumus, in Capitulis diuersis: in quibus experiri potest si in nostris dictis fuerit sufficienter inuestigatus. In quibus manifesta probatio & assera concludimus, lapidem nostrum nihil aliud esse quam spiritum fetentem, & aquam viuam, (quam et siccam aquam nominauimus) & per naturalem proportionem mundatam & vnitam vnione tali, quod sibi nec abesse potest. Quibus addi debet & tertium, ad opus abbreviandum: hoc est, corpus perfectum attenuatum.

Ex præmissis igitur patent res, in quibus veritas est propinqua: & perspicientes ipsum opus inuestigatione vera nostra, qua certissimus, et per experientiam manifestam consideramus omnia verba vera esse, quæ iam per nos solos in nostris voluminibus scripta sunt: secundum quod vidimus per experimentum & rationem in voluminibus istis redacta. Ea vero quæ per nostram experientiam digitis extraximus, et vidimus oculis, et manibus tetigimus, scripsimus in summa nostri perfectionis magisterij. Sapiens ergo artifex in nostris studeat voluminibus, colligendo nostram dispersionem intentionem, quam in diuersis locis proposuimus, ne malignis seu ignavis publicetur: & collectam probet, donec ad cognitionem studendo & experimentando cum laboris ingeniosissimi instantia peruenit totalem. Exers

ceat ergo se artifex, et inueniet. Cuius iam modum inuestigationis, commotus amore visceribus, ex quo id est per vos, nostram considerationem veritatis cognitionem etiam dare plenariam perspicentis & corruptentis materie & forme: consideramus inuestigationem nostram perfectiorum, & materiam cum forma a radice suæ commixtionis usque ad complementum puram esse sine corruptione supernæ mentis aliqua. Considerauimus a contrario sensu imperfectorum substantiam unam esse vbiq; scilicet argentum viuum & sulphur: quæ antecommixtionem eorum pura sunt & munda. Et per hanc considerationem per nostrum exercitium inuenimus, corruptionem imperfectorum accidentaliter superuenisse, quæ materie nos uam & corruptam deducit formam.

¶

Excussum est hoc prædarum Alchymicum Geberi opusculum
Argentoragi, arte & impensa solertis viri Iohannis
Grieninger. Anno a virgineo partu
M. D. XXXI.
vigesimalionono
Augusti.

CVM PRIVILEGIO AD TRIENNIVM.

Handwritten mark or signature in the top right corner.

THIRTY

Left column of text, appearing as bleed-through from the reverse side of the page.

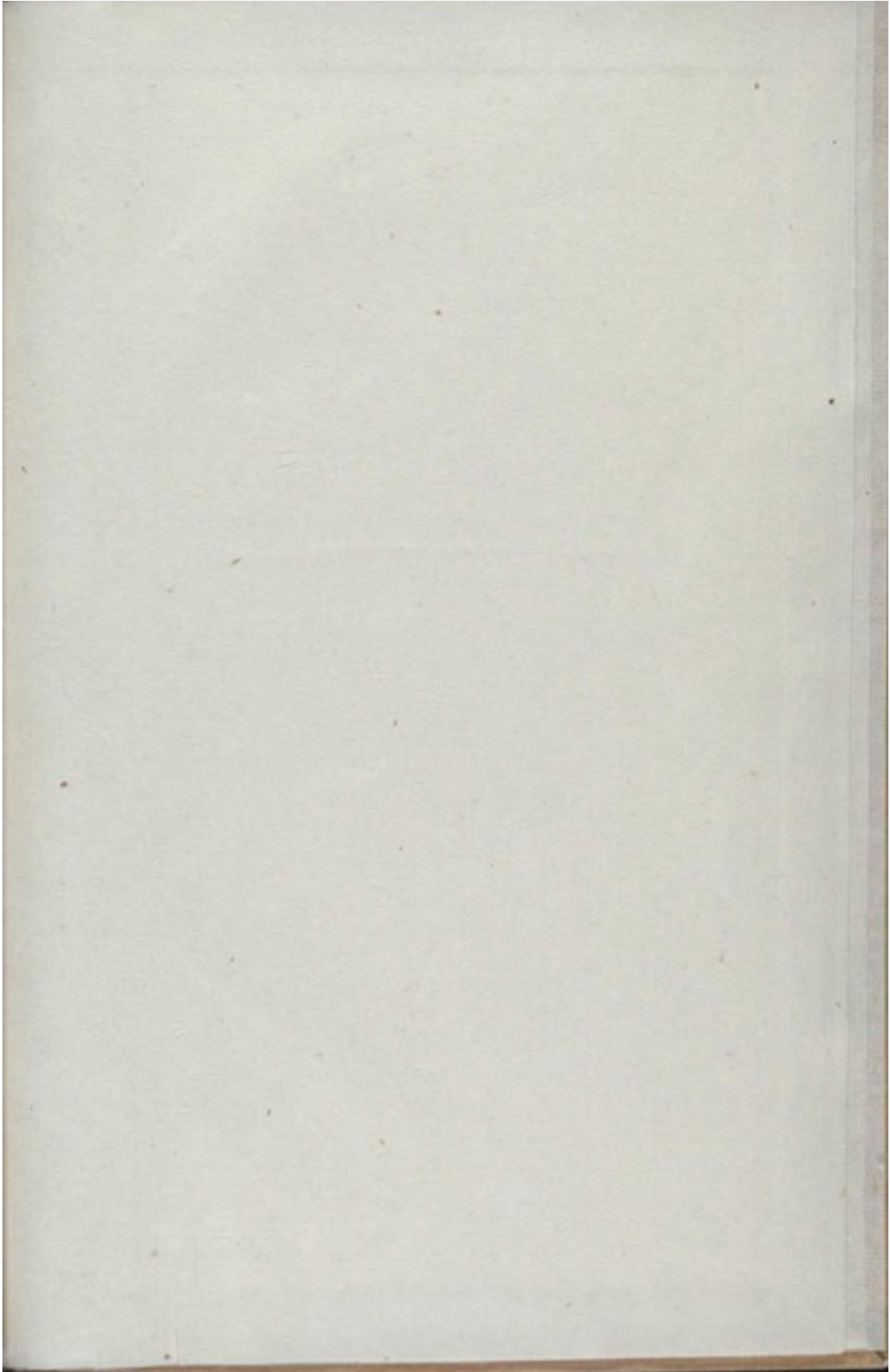
Right column of text, appearing as bleed-through from the reverse side of the page.

Central block of text, likely bleed-through from the reverse side, containing a date and names.

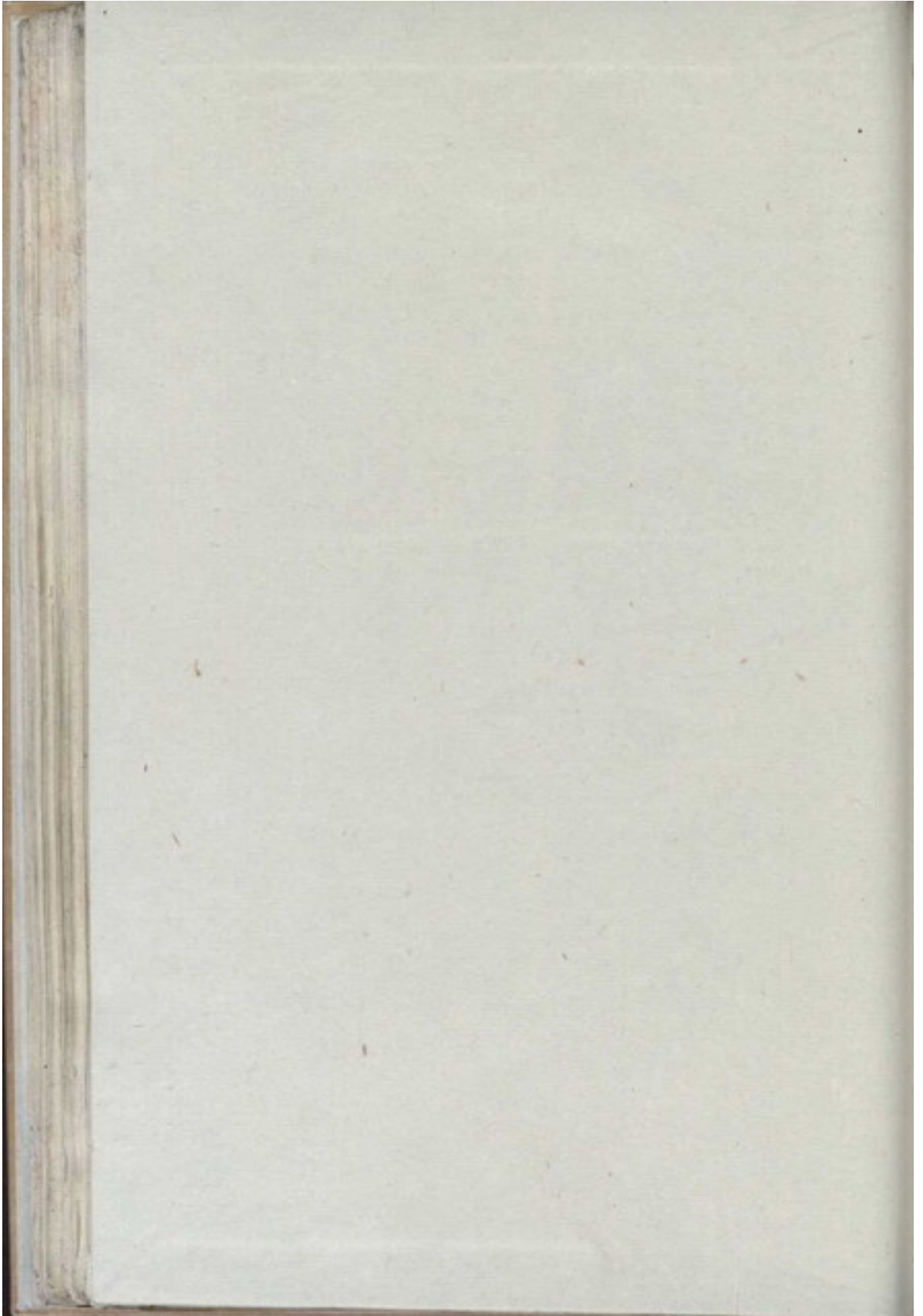
CAVI PRIVILEGIO AD TRIBENNIVM

Bottom section of text, appearing as bleed-through from the reverse side of the page.

@

@

@

